

SUAT DERVİŞ

GÖNÜL GİBİ

BÜTÜN YAPITLARI - 7

ithaki

Suat Derviş

(1903-1972)

Suat Derviş İstanbul'da doğdu. Tıp profesörlerinden İsmail Derviş Bey'in kızı olan Suat Derviş, çocukluk yıllarında özel eğitim aldı. Daha sonra Kadıköy Numune Rüştiyesi'yle Bilgi Yurdu'nda eğitim hayatına devam etti. Konservatuvar eğitimi için ablasıyla birlikte Almanya'ya giderek piyano dersleri almaya başladı ve edebiyat fakültesine yazılarak felsefe derslerine yöneldi. Konservatuvar eğitimini bırakıp Almanya'daki çeşitli dergi ve gazetelerde yazmasıyla gazetecilik hayatı başladı. 1932'de Türkiye'ye döndükten sonra da *Son Posta*, *Vatan*, *Cumhuriyet*, *Gece Postası*, *Yeni Ay*, *Tan* gibi gazetelerde röpotajları, hikâyeleri, romanları yayımlanarak yazı hayatına devam etti. Reşat Fuat Baraner ile birlikte Türkiye'de toplumsal gerçekçi akımın ilk yayın organlarından sayılan *Yeni Edebiyat Dergisi*'ni yayımladı. Bu dergide kısa öyküler, fıkra ve eleştiriler yazdı. 1944 tutuklamaları sırasında eşi Reşat Fuat Baraner'i sakladığı ve yasadışı Türkiye Komünist Partisi'ne katıldığı gerekçesiyle yargılanarak bir yıl hapse mahkûm oldu. Ardından Paris'e giderek 1953-1961 yılları arasında Fransa'da kaldı. 1961'de Türkiye'ye döndükten sonra romanlarının yazımı ve yayınıyla uğraştı. Birçok ilke de imzasını atan Suat Derviş, yazı hayatına adım attığı *Alemdar* gazetesindeki "Hezeyan" şiiri başta olmak üzere, gerek farklı mahlaslarla gerek kendi ismiyle yazılmış birçok eseri geride bırakarak 1972'de Kasımpaşa Askeri Deniz Hastanesi'nde hayata gözlerini yumdu.

Gönül Gibi

Suat Derviş

İthaki Yayınları – 1067

Yayın Koordinatörü: *Tuğçe Nida Sevin*

Yayına Hazırlayan: *Senem Çakmak Şahin*

Kapak Tasarımı: *Şükrü Karakoç*

Sayfa Düzeni ve Baskıya Hazırlık: *Özge Boz*

1. Baskı, Ocak 2016, İstanbul

ISBN: 978-605-375-514-2

Sertifika No: 11407

© Suat Derviş

© İthaki, 2015

Bu eserin tüm hakları Onk Ajans aracılığıyla satın alınmıştır.

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Ltd. Şti.'nin yan kuruluşudur.

Bahariye Cad. Dr. İhsan Ünlüer Sok. Ersoy Apt. A Blok No: 16/15

Kadıköy – İstanbul

Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34

editor@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık

Gümüşsuyu Cad. Topkapı Center, Odin İş Merkezi No: 403/2 Topkapı-İstanbul

Tel: (0212) 613 30 06 – Faks: (0212) 613 51 97

Sertifika No: 29652

Suat Derviş
GÖNÜL GİBİ

Haz: Senem Çakmak Şahin

Yegâne dostum, fikir ve sa'y arkadaşım, canımdan çok sevdiğim Hamiyetciğim, bu kitabı sana ithaf ediyorum.

1

— Vallahi farkındayım Süheyla, inkâr etme.

— Yemin ederim yanılıyorsun.

Kızarmış yüzümü çenemden tutarak kendine doğru kaldırıyor, parlak siyah gözlerinin zeki ve muannit bir bakışıyla gözlerime bakarken tekrarlıyor:

— Nafile yere inkâr etme, farkındayım diyorum sana.

— Yanılıyorsun.

— Fakat herkes aranızda geçmiş olan bir şeyden bahsediyor.

— Oh, bu çok eski zamana, belki bundan sekiz dokuz sene evveline ait bir vaka, şimdi otuz yaşına gelmiş dul bir kadını, o beni istediği zaman henüz tahsilini bitirmiş bir genç kızdım. Tatili geçirmek için birkaç ay İstanbul'a gelmiştim. O benimle izdivaç etmek istediği zaman değişim acayip oldu. Çünkü o benimle evlenmek istemedi. Sadece onu ve beni tanıyan yaşlı kadınlar bu şeyi icat ettiler.

— Sen bana bundan hiç bahsetmemiştin.

— O zaman sen İstanbul'da değildin ki... Bana gelince, ben de bu meseleyi sana yazılmaya değer bir şey telakki etmedim.

Siyah kıvrıkcık saçları arasından pırıldayan gözleri tecessüs dolu, uzun parmakları siyah pijamasının yeşil düğmeleriyle oynuyor, atlas iskarpinler içindeki küçük ayakları ipek yastıkları dövüyor.

— Biraz bana anlat, nasıl oldu?

— Allahını seversen bırak, bak semaverde su kaynadı, şimdi kalkıp çayı ben mi hazırlayacağım.

— Şimdi çayı düşünecek sıra değil, sen bana istediğimi anlat.

— Peki... Peki... İstedğin olsun. İşte, tatilde birkaç ay için İstanbul'a dönmüştüm. Başım izdivaç, kadın erkek hukuku ve hayat hakkında bin türlü düşüncelerle dolu idi.

Elimle, ona nasıl düşüncelerle dolu olduğunu gösteren bir işaret yapıyorum.

— Ah o güzel çocukluk zamanları, diye içini çekiyor.

— Değil mi? İşte... Ne diyordum? O zamanlar birkaç dost bizi birbirimizle evlendirmeyi hoş bulmuşlar... Fakat biz birbirimizi beğenmedik ve bu izdivaç olmadı.

— Birbirinizi niçin beğenmediniz?

— Ben kendi intihap edeceğim bir insanla evlenmek istiyordum. Bana koca diye gösterecekleri erkeği hemen beğenmezdim. İşte bu sebepten Mithat'ı beğenmedim.

— Ya o?

— O da besbelli aynı sebeple olacak, hem sonra ben ona beni alması için cesaret vermedim.

— Ne yaptın?

— İlk görüştüğümüz gün izdivacın fena halde aleyhinde bulundum. Bir talebe küstahlığıyla olmadık şeylerden bahsettim ki sonra kendim bile hayret ettim.

— Ya o ne yaptı?

— O mu? İşte beni istemedi.

— Netice?

— Netice malum. Bu vakadan üç ay sonra daha evvel tanıdığım ve hayranı olduğum İrfan'la nişanlandım.

— Kocanı çok sever miydin Süheyla?

— İrfan'ı senin düşündüğün aşkla, asab, duygu, kalp aşkıyla sevmedim Behice, ben onu... Bilmem ki nasıl söyleyeyim...

Behice'nin ellerini tutuyorum.

— Ben İrfan'ı sevmekten daha fazla beğenmişim. Ve işte çok beğendiğim için sevdim. Onunla ecnebi memleketlerinin birinde tanıştığımız zaman, başında o büyük düşünceleri ve arkasında uzun şöhret seneleri vardı.

Bu şey benim gözlerimi kamaştırdı. Zaten sen de biliyorsun, uzun senelerden beri onun hayranı idim. Eserlerinin, düşüncelerinin kudretine âşıktım. O benim beynimin dostu, benliğimin üstadı. Beni senelerden beri eserleri, felsefesi eğitiyordu. Ve işte onu tanıyınca, benimle meşgul olduğunu hissedince şüphesiz sevdim. Fakat o benim için bir sevgili değildi. Behice, bilmem anlatabiliyor muyum... O benim için sevgiliden çok daha fazla fakat çok daha başka bir şeydi. Eğer o yaşamış olsaydı hissiyatımda bir dostluktan başka bir merbutiyet aramazdım. Onunla hayatımız mütekabil bir ihtimam ve anlaşmaklıkla geçti. Benim sevdiğim hiçbir şey olamazdı ki o haz etmesin, onun zevk bulduğu hiçbir şey olamazdı ki ben sevmeyeyim. O benim her şeyim, bütün dünyamdı. Onsuz kalınca yalnızlığın fecaatini öyle hissettim ki... Ve senelerden beri bu yalnızlığın dehşetiyle titriyorum.

— Madem ki yalnızlık seni korkutuyordu, niçin evlenmedin?

— Onun ölümü bana çok ızdırap verdi. İlk seneler böyle bir şey düşünmedim bile...

— Ya şimdi?

— Şimdi düşünsem de yine bu fikir bana korkunç geliyor.

— Neden korkuyorsun?

— Yabancılardan korkuyorum... Sonra da İrfan'a büyük bir hürmetim var... Nasıl olur da İrfan'ın karısı, bir başkasının, İrfan'a benzemeyen, benzeyemeyecek bir insancığın kadını olur? İrfan'ı tanımış, İrfan'a hayat arkadaşı olmuş bir kadın nasıl olur da bir başka adamın karısı olmaya razı olur?

- Yalnız akıllılar, dâhiler mi sevilir Süheyla?
- Böyle bir şey iddia etmedim yavrum, belki dâhiler hiç sevilmez, fakat hayatında bir dâhinin fikir arkadaşı olan bir kadın kolay kolay başka erkekleri beğenemez.
- Belki kolay kolay beğenmez, fakat...
- Fakat?
- Fakat sevebilir.
- Zannediyor musun?
- Eminim, madem ki sen kocanı aşkın en iptidai fakat en kuvvetli mânâsıyla sevmemişsin, bugün bu merbutiyete kalbin daima yabancı ve uzak kalmış, şimdi tanıdığın yahut tanıyacağın erkekler içinde senin kalbini...

Sözünü kesiyorum.

- Bana kalpten bahsetme Behice, diyorum.

Ben kalbin, duygunun hayatta mühim bir rol oynadığına, oynayacağına inanmam ki... Ben kimseyi İrfan'ı beğendiğim kadar beğenmiyorum. Güzel serin bir menbaadan tatlı bir su içip hararetini teskin ettikten sonra bir bardak kuyu suyu içen adam ne hissederse ben de bugün tanıdığım erkekler karşısında aynı hisle mütehassisim, insan beğenmediğini sevebilir mi?

Bu sözü söylerken ne için hatırımda bir çift yeşil göz canlanıyor?

Niçin ben bir çift yeşil göz düşünüyorum? Hiç sevmediğim, hiç beğenmediğim bir çift zehir göz...

2

— Ne kadar karanlık...

Behice küçük elleriyle gözlerini kapıyor.

— Korkuyorum, diyor, öyle karanlık ki bir şey görünmüyor. Sanki balkona çıkmak muhakkak lazım mı? Bütün kapıları pencereleri açıp salonda otursak ne olur?

— Masanın üzerinde küçük bir lamba var Behice, Asım Bey onu bize yakar.

— Emredersiniz hanımefendi.

Behice'nin şımarık sesi yine itiraz ediyor.

— Hiç balkonda lamba yanar mı? Söner...

— Bu havada mı? Hiç rüzgâr yok ki... Siz Behice'nin şımarıklığını dinlemeyiniz Asım Bey...

— Gidiyorum hanımefendi.

Asım Bey balkona çıkıyor. Behice'nin iri pırlanta yüzüklü ince parmakları kolumu sıkıyor.

— Görüyor musun Süheyla, karanlık Asım Bey'i yok etti.

— Sahih, çok kesif bir karanlık var hanımefendi...

— Öyle değil mi Mithat Bey?.. İnsan bir adım ötesini göremiyor. Kocamın çok sevdiği gecelerden biri. Galiba ben karanlığı, o bu kadar çok sever diye sevemiyorum. Bu akşam burada olmalı idi.

— Zevcinizin çok aleyhindedsiniz Behice Hanımefendi, galiba çok göreceğiniz geldi.

Behice dudaklarını kendine has bir şeytanlıkla kıvrıyor.

Küçük bir çocuk bakışı kadar saf ve temiz bir bakışla gülerek:

— Oh! Pek çok, diyor.

Yüzünde öyle tuhaf bir mânâ var ki...

— Siz birden bütün hissiyatını, çocuk kahkahaları ve cehennem gözlerinizdeki mânâyı da bir melek bakışıyla gizleyen mükemmel bir sanatkârsınız.

— Ben görüldüğüm gibi hayatta bir kahkaha gibi geçmiş bir kadıncağızdan başka bir şey değilim.

— Lambayı daha bulmadınız mı Asım Bey, diye soruyorum.

— İşte hanımefendi...

Karanlığı sarı bir alevcik deliyor. Asım'ın sarı saçlarının şakaklarına ve alnına gelen kısmı yaldız gibi pırıldıyor. Behice gülüyor.

— Nihayet...

— Ne rüzgârsız bir gece Süheyla Hanım... Asım'ın yaktığı kibrit hâlâ sönmedi.

— Evet, bunaltıcı bir gece...

Abajurdan kızıl bir ışık süzülüyor.

— Cehennemin ışığı yandı...

— Şimdi yine korkuyor musun Behice?

— Hayır, artık korkmuyorum.

İnce vücudunu sımsıkı saran siyah boncuktan elbisesi içinde bir yılan kadar yumuşak kıvrılışları var. Önümüzden balkona çıkıyor. Mithat ve ben onu takip ediyoruz.

Hepimiz uzun, hasır iskemlelerin üstündeyiz. Siyah boncuktan elbise şimdi yeşil mor renklerle pırıldıyor. Behice, o boncukların her birinde ufak yıldızlar tutuşturan acele hareketlerle Asım'a bir şeyler anlatıyor.

Küçük kalkık burnu, karanlıkta ışıldayan siyah büyük gözleriyle bu gece bu sevimli başta harikulade bir füsün var.

Dudaklarından saf bir musikinin sihriyle akan kahkahalar ne hoş!.. Asım Bey hayran bakışlarla onu dinliyor, onu görmek ve dinlemek hakikaten bir zevk...

Fakat Mithat Bey onunla hiç meşgul değil.

O benim yanımda oturuyor.

Aramızda, üzerinde çay takımları duran küçük bir masa var. İkimizin yüzü de, karanlıkta görünmeyen, denize çevrilmiş...

Mithat Bey, sakın bir sesle bana bir şeyler anlatıyor.

Bu gece ile, bu renkle, bu karanlıkla alâkası olmayan dünya sözleri... Sesinin sakın ahenginde benliğimi üzen bir şey var. Ben susuyorum. Ona cevap vermiyorum.

Bilmem bana söylediklerinden başka ne söylemesini istiyorum?

İki ahbap, onun bana söylediği gibi, tiyatrodan, kitaptan, harpten, sulhden, siyasiyattan, içtimaiyattan başka neden bahseder ki... Acaba bana bütün bu şeylerden bir üstad tavrıyla bahsedişi, fikirlerini adeta emreden ve öyle inanmama ısrar eden bir eda ile söyleyişi mi asabıma dokunuyor?

Her halinden belli ki beni kendisine müsavî addetmiyor? Küçük görüyor. Beni, İrfan'ın karısını... İrfan'ın fikir arkadaşını... İrfan'ın talebesini!.. Ne acayip bir adam!

Kendine ne çok itimadı, emniyeti var!..

Mübahasemiz daha fazla bir derse benziyor.

Madem ki beni kendine göre bir muhatap telakki etmemiştir, niçin bir güzün bile beni yalnız bırakmayan dostlarımdan biri oldu?

Niçin her zaman bana geliyor?..

Niçin bu güzel, sessiz gecelerimin rahatını ihlâl ediyor? Bu kendi aklınca, düşüncedeki, görüşteki, tahlildeki faikiyyetini göstermek için mi?

Beni bir güzel bir kadın da bulmuyor. Eminim beni beğenmiyor... Ne küçük ince vücudumun, ne siyah düz saçlarımla... Ne büyük yeşil gözlerimin onun üzerinde bir tesiri var... Güzelliğime lakayt, zekâmdan şüphe ediyor. Beni şayan-ı dikkat bulmuyor. Bulmadığını da her bir tavrı, her bir sözü izhar ediyor...

Mesela bu kadar yakınımda oturuyor da bir kere bile gözlerini bana çevirmiyor.

— Bu gürültü nedir?

Behice sual dolu gözlerini bana çeviriyor.

— Ayağımla yere vuruyorum Behice.

— Ne asabisin. Ben de birdenbire korktum.

3

Bulutlardan denize kan sızıyor. Koyu mai denizin köpükleri kırmızı... Ufukta harikulade beldeler resmeden bulutların renk oyununa hayran gözlerle bakıyorum. Üstümde koyu mai bir elbise var. Uzun dakikalardan beri düştüğümüz sükûtu, Mithat'ın sesi ihlâl ediyor.

— Ne güzel bir gün Süheyla Hanım!..

— Evet, Mithat Bey.

— Günün bu saatlerini ne çok seviyorsunuz.

— Bunu nereden anladınız...

— Bulutlar, deniz, karanlık, sizi o kadar meşgul ediyor ki... Her şeyi unutuyorsunuz... Deminden beri sözlerime cevap vermediniz.

— Affedersiniz... Çok dalgındım... Sonra da...

— Sonra da?

— Hiç bilir misiniz, bazı dakikalar var ki insan her şeyi unutuyor... Misafirlerini ve hâttâ ev sahibi olduğunu bile. Bir şeyi düşünmediği halde nazarlar bulutların bir renk oyununa, dalgaların bir hususiyetine takılıyor... Asab ve kalp...

Mithat'ın dudaklarında müstehzi bir tebessüm var.

— Niçin sustunuz?

— Ben pek sersem ve budala bir kadınıym Mithat Bey...

— Siz çok hoş bir kadınsınız Süheyla Hanım.

— Siz de fazla mültefit...

Gözlerime hayretle bakıyor.

— Mithat Bey zannediyor musunuz ki ben her zaman böyleyim?

— Nasıl?

— Nasıl olacak, sizin yanınızda olduğum kadar sersem, budala, tatsız, mânâsız bir kadın...

— Fakat benim yanımda böyle olduğunuzu kim zannediyor?

— Evet, ben sizin yanınızda sersem ve zavallı bir kadıyım. Hoşa gitmeyen, hoşa gitmesini bilmeyen beceriksiz bir kadın.

— Süheyla Hanım...

Sesim titriyor. O, hiddetten kızarmış yüzüme gittikçe artan bir hayretle bakıyor.

— Fakat emin olunuz ki ben herkesin yanında bu gördüğünüz kadın değilim, hiç değilim Mithat Bey. Çok fazla olmasa bile benim de aklım var. Sonra konuşmasını, gülmesini de bilirim. Yalnız sizin yanınızda böyle değişiyor, büsbütün başka bir kadın oluyorum.

Bir müddet susuyorum. Onun gözlerinde ilk defa olarak biraz mütevazı, biraz dost bir bakış görüyorum. Devam ediyorum.

— Bunun sebebini çok kere kendi kendime sordum Mithat Bey. Evvela ben de anlamıyordum. Fakat nihayet... Nihayet buldum.

Sesim mukavemet edemediğim bir asabiyetle adeta kısık çıkıyor.

— Ben, kendini beğenmiş ve beğendirmek isteyen mağrur bir kadıyım Mithat Bey... Ben beni beğenmeyenlere karşı lakayt olamam... Beğenilmediğime bigâne kalamam.

— Süheyla Hanım siz...

— Rica ederim sözümü kesmeyiniz. Mithat Bey siz beni beğenmiyorsunuz. Siz benim aklımı beğenmiyorsunuz... Siz benim şahsiyetimi, düşüncelerimi beğenmiyorsunuz... Be-

ğenmemek de değil... Neden bilmiyorum... Neden benim kıymetsiz boş bir şey, akılsız bir kadıncağız olduğuma hükmetmişsiniz. Ben sizin için zavallı bir mahlûkcuğum... Fazla olarak da beni güzel bulmuyorsunuz... Beni en çok rahatsız eden cihet de bu... Siz beni hiç beğenmiyorsunuz...

— Ne kadar yanlış Süheyla Hanım...

Zehirli gözlerinde şimdiye kadar hiç tanımadığım bir mânâ var. Gözlerime bakıyor. Söylediklerimden pişmanım, mahcubum... Başımı çeviriyorum.

— Ne kadar yanlış Süheyla Hanım... diye tekrar ediyor. Söyledikleriniz doğru değil. Siz çok güzel bir kadınsınız. Gözlerinizdeki, bakışınızdaki, sesinizdeki bu dargınlık ne kadar hoş...

Ellerini uzatıyor.

— Ellerinizi veriniz, diyor. Uzun zamandan beri tanışıyoruz. Fakat ancak bu gece dost olduk. Bu gece benimle birinci kavganızı yaptınız... Bu, samimiyete atılan ilk adımdır.

Ellerimi tutuyor. Yaptığım çılgınlıktan utanıyorum.

Bunu unutturmak için kesik kesik gülüyorum.

— Ne çocuğum, diyorum, ne deliyim...

Kendi kendine tekrar eder gibi, çok yavaş bir sesle tekrar ediyor.

— Ne kadar yanlış... Ne kadar yanlış düşünceleriniz var. Sizi ne kadar beğendiğimi, ne kadar güzel bulduğumu yavaş yavaş anlayacak, takdir edeceksiniz...

Behice hâlâ Asım'a bir şeyler anlatmakta... Biz artık konuşmuyoruz, Mithat ellerimi bırakmıyor.

4

Behice misafirlerine ikram etmek için, güzel renkli ince elbisesinin içinde bir kelebek kadar hafif dolaşıp duruyor. Herkese söyleyecek bir söz, herkesi güldürecek bir nükte buluyor.

Kıvrak, şakrak, neşeli salonda dolaşması civarındakileri meshur ediyor. Bütün erkeklerin gözleri, hattâ amcazadesi Mükerrerem'inkiler bile ona takılmış, biz diğer kadınlar adeta unutulmuş gibiyiz.

— Bugün Behice Hanım ne harikulâde...

— Öyle değil mi?

Mithat Bey'le bakışıyoruz, nazarları öyle tuhaf ki... Anlamıyorum, söylediği gibi düşünmüyor mu?

— Nazmi Bey akrabanızdan mıdır?

Hayretle ona bakıyorum.

— Hayır.

— Size sadece 'Süheyla' diye hitap ediyordu da...

— Nazmi, benim Darülfünun arkadaşlarımdan biridir.

Sonra da zavallı kocamın dostu idi.

Istihza ve muahaze eden bir bakışı var.

— Ben yarım vahşiyim...

Diyor.

— Yani?

— Anlamıyorum.

— Neyi?

— Mesela Behice Hanım'ın bugünkü halini... Medeniyetinizi...

— Medeniyetimizi mi? İzah eder misiniz Mithat Bey.

— Öyle ya!.. Bu herkese karşı aynı çehreyi gösterebilmek, herkese müsavi surette mültefit bulunmak, bu medeniyetin sizlere verdiği nezaket...

Sözünü kesiyorum:

— Rica ederim, diyorum. Behice'nin misafirlerine nasıl muamele ettiğini istiyorsunuz.

— Ben mi? Ben Behice Hanım'ın hayranıyım. Fakat...

— Fakat?

— Ben onun yerinde olsam; herkese müsavi surette muamele edemezdim. Mesela Nazmi Bey'e Asım'a gösterdiği gülyüzü gösteriyor. Onun hezeyanlarını Asım'ın sözlerini dinlediği zevkle dinliyor. Tabii aynı zevkle dinleyemez, fakat hiç olmazsa öyle görünüyor.

— Nazmi'nin Asım Bey'den ne farkı var? Bunu bana lütfen anlatır mısınız?

Adem-i tenezzülle beni süzüyor.

— Bunu daha anlamadınız mı?

— Hayır. Bence birisi çok talihli ve çabuk muvaffakiyet kazanmış kıymetli bir romancı, diğeri de talihsiz, henüz muvaffakiyeti olmayan, fakat istikbâli muhakkak pek parlak olacak bir şair...

Müstehziyane gülüyor.

— Mektep arkadaşınızdır değil mi?

— Evet, henüz çok gençtir. Fakat ileride...

— İleride yapacağı şeyleri nereden tahmin ediyorsunuz?

— Bugünkü şiirlerinden...

Küstah bir kahkaha ile gülüyor.

— Arkadaşınız olduğu için, diyor. Seviyorsunuz da şiirlerini...

— Beğeniyorum, öyle mi? Yanılıyorsunuz Mithat Bey, siz

pek meşhur olmanıza rağmen hiç de iyi bir münekkit değilsiniz...

Yüzü kızarıyor. Devam ediyorum.

— Şairlerinizi, ediplerinizi hakikaten sanat âşığı bir münekkit gözüyle değil, sade bir insan gözüyle görüyorsunuz ve onlarda teveccühünüz miktarı istidat ve iktidar buluyorsunuz.

— Yanlış...

— Hiç yanlış değil. Çünkü sizin Asım Bey'e karşı büyük bir dostluğunuz var. Hem şimdi kendi kendime soruyorum, acaba onu biraz, biraz değil tamamıyla siz meşhur etmediniz mi?

— Ben mi?

— Öyle ya!.. Siz. Şimdi hatırlıyorum. Ben Asım Bey'in eserlerini okumadan, sizin onun için yazdığınız yazıları okudum. Siz beğendiğiniz edipleri üslubunuzun sihriyle adeta zorla başkalarına sevdiriyorsunuz. Ben sizin yazılarınızın tesiri altında Asım Bey'in kitaplarını sevdim. Belki... Öyle alıp okusaydım... Sizi okumadan evvel... Onu beğenmezdim...

— O zaman onu...

— Bir sanatkâr, bir münekkit gözüyle, muhakemesiyle görüp anlamamış olurdum değil mi? belki... Fakat siz de hak verirsiniz ki halkın da kendine göre bir zevki vardır. Kâri bazen bir edibi en iyi münekkitlerden daha fazla anlar ve takdir eder.

Sözlerimizi dinleyen ve mübahasemizin gittikçe alevlendiğini hisseden Mükerrrem lakırdıyı şakaya çevirmek için:

— Kâri belki, diyor. Fakat kârie hiçbir zaman...

Mithat gülüyor.

— Burada biz de kârienin değil kâriin zevkinden bahsediyorduk, diyor. Darülfünun'daki erkek arkadaşlarının eserlerini tetkik eden Süheyla Hanım bu gece bana kadından daha fazla...

Sözünü kesiyorum:

— Erkek görünüyor değil mi, diyorum. Sonra ben de müstehzi bir gülüşle devam ediyorum:

— Bana mantığı ve aklıyla eserleri muhakeme edecek yerde sanatkâra karşı olan hissiyle söz söyleyen Mithat Bey de, erkekten ziyade sinirli, hissine mağlup bir kadın gibi görünüyor.

Mükerrem gülüyor.

— Siz adeta kavgâ ediyorsunuz.

— Hayır... Sadece anlaşıyoruz. Öyle değil mi Mithat Bey?

5

Kürekleri hızlı hızlı çekiyorum. Akşamın alacakaranlığı ve sahildeki gazinoların ışığı denize sarı gümüşü bir renk veriyor.

Gece henüz renkleri, şekilleri büsbütün öldürmemiş. Hiç konuşmuyoruz. Sandala girdiğimizden beri hep susuyoruz.

Kürekleri çok kuvvetli çekiyorum. Besbelli kalbim ondan bu kadar çok çarpıyor.

Güzel bir akşamın son ışıkları sevdalı bir kol gibi beni sarıyor.

Başım biraz arkaya düşük, siyah saçlarım rüzgârla dalgalanıyor.

Mithat'ın, alacakaranlıklar içinde bana bakan gözleri sisli bir denizde uzaktan ancak seçilebilen bir fener gibi hazin hazin ışıldıyor. Geniş alnında, çirkin yüzünde bu gece tuhaf bir mânâ var. Baktıkça vücudumu korku ile titreten haşin bir mânâ, gitgide koyulaşan ışıklar içinde, birbirine takılmış, kitlenmiş bakışlarımızla iki düşman gibiyiz. Birbirinden korkan, birbirine fenalık yapmak isteyen, yalnız birbiriyle meşgul iki düşman.

Onun gözlerine bu derin kini koyan sebep ne? Korkuyorum. Yavaş yavaş alçalan, derinleşen geceden, karşımdaki bu bir çift gözden, kalbimdeki bu kudretli heyecandan, bu bunalıcı korkudan korkuyorum.

Kollarım küreklere biraz daha kuvvetli asılıyor. Kaçmak

istiyorum. Bu geceden, bu düşman gözlerden, kendimden kaçmak istiyorum.

Sahilden uzak, sahilin ışıklarından, musikisinden, insanların uzak ufuklara kayıyoruz.

Mütemadiyen hareket eden vücudumun yaptığı rüzgâr, beyaz şömizetimin kolları, kravatımın ucu, saçlarımın telleriyle oynuyor.

Gece biraz daha alçalıyor. Sahil öyle uzak ki...

— Süheyla... Süheyla...

İki kuvvetli ve büyük el küreklerin üzerindeki ellerimi tutuyor.

6

Hizmetçi kızın getirdiği kahveleri dağıtıyorum. Mithat balkonun taş kenarına dayanmış, bir çocuk kadar neşeli bir şeyler anlatıyor. Behice onun karşısında ayakta, Asım Bey bir koltuğa gömülmüş, Mükerrerem eline verdiğim fincanı dudaklarına götürüyor.

— Süheyla'nın kahvesi İstanbul'da içilen kahvelerin en iyisidir...

— Öyle mi? Bu iltifatınıza bizim Pervin namına teşekkür ederim. Ben kendi hesabıma o kadar az bir ev kadınıyım ki...

— Hele bu akşam...

— Bana kahve vermedin...

— O... Affedersin Behice... Dalgınlık!

— Süheyla Hanım, oturmadığınız için kasten vermemiş olacak...

— Bu da mümkündür...

Hep gülüşüyorlar. Şimdi balkonun kenarına dayanmış. Ona kahve veriyorum:

— Süheyla dikkat et, diye fısıldıyor. Çok büyük bir çılgınsın.

Gözlerimin içine kadar kızarıyorum.

— Ben mi?

— Seninle uzun uzun konuşmak istiyorum.

— Yarın bana gel... Erkenden gel olur mu? Benim de sana söyleyeceklerim var. Çok şeyler Behice... Öyle mesudum ki...

Gözlerime dikkatle bakıyor.

— Siz bir küçük çılgınsınız...

Asım'la konuşan Mükerrerem ondan ayrılıp bize yaklaşıyor.

— Hanımlar dedikodu kâfi. Biraz yüksek sesle konuşalım.

Mithat oradaki mevcudiyetimden habersiz kadar lakayt ve neşeli, fakat bazen, ben konuşurken çok gülersem, gözlerine ateşli bir bakışın dolduğunu ve bu bakışın bana darıldığını hissediyorum. Fakat işte bu kadar.

Ben hâlâ müteheyyic, hâlâ şaşkınım... Halbuki... O asabına, hislerine hakim, sanki hiçbir şey olmamış.

Gözlerim, asabım onun nazarına takılmış, ona bakıyorum, onda beraber geçmiş dakikalardan kalma, ufak bir hatıra, bir heyecan bulmak ümidiyle... Fakat bu yeşil gözler, iki taş parçası kadar soğuk ve hatırasız...

Saatler yavaş yavaş akıyor. Etrafımda söylenilen sözleri duymuyorum. Muhavereye anlamadan iştirak ediyorum.

Nihayet hepsi kalkıyorlar.

Vedalaşıyoruz.

Kapının önünde elimi sıkkan parmaklarında bir gün evvelki hummanın yaşadığını sinirlerim duyuyor. Ellerim ellerinden kaçmak istemiyor. Büyümüş gözlerle gözlerine bakarken çok şey söylemek, çılgınlık yapmak, çılgınlık işitmek istiyorum.

Onlarla beraber taş merdivenlerden iniyorum. İnce, güzel, beyaz Rus tazısı karanlıkta adımlarımı takip ediyor.

7

Sabaha karşı doğmuş olan kızıl bir ayın tunç rengi ışığı, yüksek balkonun açık kapısından süzüldüğü zaman, beni ipek yastıkların arasında, küçük bir kedi gibi kıvrılmış buluyor.

Uyku bulamamış yorgun gözlerim yanıyor. Beynim, vücudum tuhaf bir gevşeklik içinde.

Düşünmekten, hissetmekten öyle harap olmuş, öyle kuvvetsiz kalmışım ki...

Başımı yine güzel kokulu ipek yastıklara saklıyorum. Uyku ve sükûnet bulmak ümidiyle... Halbuki bütün gece beni hırpalamış olan değişik duyguların, düşüncelerin tahakkümünden kurtulamıyorum.

Kalbimin beynimle, hislerimle yaptığı mücadele hâlâ devam ediyor. Ben, niçin kalbine aklının gözüyle bakan, kalbini mantığıyla muhakeme eden bir insanım?

Bu, çok doğru, çok kuvvetli, çok gülünç... Ben Mithat'ı seviyorum! İşte seviyorum da, bu aşkın coşkunuğu, bu sevdanın hattâ bu duygunun saadeti yok! Onu bu kadar sevdiğim halde, gönlüme bu sevdayı veren sebepleri araştırarak kadar başımda muhakeme var. Onu bir çılgın gibi seviyorum da bu zaafi affetmek için çok muhakemeli bir başla, korkunç bir soğukkanlılıkla mantıki sebepleri araştırıyorum. Ve işte bulamadığım için muazzep, muzdarip oluyorum. Onu tanımıyorum. Onu anlamıyorum. Onu beğenmiyorum. Onu ta-

nımadan, anlamadan, beğenmeden seviyorum. Oh, onu nasıl, neden, niçin seviyorum? Mantığın fevkinde, dostluğun, düşmanlığın fevkinde olan bu kudretli his nedir?

Yeşil gözleriyle bu başı ilk gördüğüm gün niçin kemiklerime kadar korku ve isyanla titredim? Niçin bütün mevcudiyetimle ona kin bağladım? Niçin onun tarafından beğenilmek ve beğenilmemek ihtimalinden korktum? Onun mevcudiyeti bana bir dakika bile zevk vermedi. Onun yanında bir dakika zevk duymadım.

Benim gibi düşünmüyor, benim gibi yaşamıyor, benim gibi hissetmiyordu. Onun zevk bulduğu şeyler benim için birer işkence olurdu. Bu muhakkak böyle idi.

Ben onu ne aklı, ne güzelliği, ne meziyetleri, ne de kusurları için sevdim.

Ben onu niçin sevdim?

İşte bunu bilmek istiyorum. Açık pencerelerden dolan serinlik, omuzlarımı üşütüyor. Beyaz tül dezabiyemin beyaz kürk yakasını üşüyen boynuma sarıyorum.

İpek yastıklarımın arasından gerinen bir kedi rehavetiyle doğruluyorum. Sonra beyaz atlas iskarpinlerimin sivri uçlarına basarak ilerliyorum.

Şimdi balkon kapısının önündeyim. Bakır rengi ay tek kalmış gözüyle, beyaz tül ve kürkleri içinde beyaz bir kedi yavrusuna benzeyen bu küçücük kadına bakıyor.

Hanımellerinin bayıltıcı kokuları içinde, çok güzel olan bu gecenin denizi, kumsala dolu ve esrarlı bir sesle bir şeyler fısıldıyor.

Bu fısıltı o kadar insan sesine benziyor ki, biraz daha dikkatli dinlesem uzak yollardan gelmiş yorgun suların kumlu sahillere söylediği hikâyeyi ben de anlayacağım.

8

— İçimde anlaşılmayan bir muamma, bir düğüm var. Behice, gitgide karışan bir muamma, gitgide dolaşan bir düğüm. Bilirsin her zaman, “Bu koca kâinatta ve bunca umumi büyük kederlerin, hırsların, emel ve gayelerin içinde yaşarken, zavallı, aciz, akılsız bir insan gibi, yalnız bir nefsin, bir kalbin kederleri, sevinçleri ile uğraşmak, bütün dünyayı unutup kendi hisleriyle yaşamak, kendisi için yaşamak bir insanın yapacağı en gülünç bir şeydir,” derdim. Buna iman ederdim.

Gülünç bulduğum bu şeyin esiri oldum. Uzun zamanlar bunu yalnız herkesten değil, senden hattâ kendimden bile sakladım. Halbuki onun yanında bulundukça senelerden beri değersiz, kıymetsiz telakki ettiğim benliğimin, duygu varlığımın elinde bir oyuncak gibi idim. Onun yanında, hassas, hayalperest, saf bir kadıncıktan başka bir şey değildim.

Ah bilsen Behice onun yanında ne kuvvetsizdim. Zaten kalbimde bu acayip, mariz zaafı, bu üzüntüyü hissetmeye başladığım gün gayriihtiyari ondan çekinmeye, bir düşmandan kaçır gibi ondan kaçmaya başladım. Belki birçok uğraşsam bile beni beğenmez korkusuyla, kendimi ona beğendirmek istemedim. Beni beğenmediğini hissettikçe ağlamak isterken, kendime zaten onun tarafından beğenilmek istemiyorum imanını telkine uğraştım. O beni beğenmiyordu. Bu şey beni üzüyordu. Fakat ben kalbimi bu kadar üzen şeyi yalnız kendini beğenen bir kadının, beğenilmemekten duyduğu bir izzet-i nefis acısı telakki etmekte adeta inat ediyordum.

Fakat artık görüyorsun ya, saklanacak, ne senden ne de kendimden saklanacak halim kalmadı. Bilemezsin, ben onun yanında üzülrken onu mükemmel bir yemek yedikten sonra, bağıni bahçesini, evlatlarını mesut, müsterih gözlerle seyreten, zengin bir aile babası sükûneti içinde bulmak beni nasıl boğuyor.

Söylemekten yorgun başımı koltuğun arkasına dayıyorum. Behice iri gözbebeklerinde yanan kıvılcımlarla gözlerime bakıyor.

— Zavallı yavrum... Sen adeta hastasın!

9

Hakkı var, ben bir hastayım, ben zavallı, küçük ve mesut bir hastayım. Gece, buğulu, bunaltıcı ve rutubetli bir gece, dünyayı kesif karanlığa gömüyor. Semada pırıldayan yıldızların ve uzaktaki bazen sönüp bazen yanan fenerin denize aksetmiş ışığı, bulanmış nemli gözler gibi karanlığa bakıyorlar.

Mithat'ı görmüyorum. Yanımda, çok yanımda olduğumu, gönlümü tatlı bir saadetle üzen heyecanından biliyorum. Büyük ellerinin nevazişi, bu çok sıcak gecede, donan, titreyen ellerimi ısıtmaya uğraşıyor.

Elleri, ellerimi bırakacak diye korkuyorum.

Konuşmuyoruz,

Gece çok karanlık.

Ben geceyi çok karanlık olduğu için seviyorum... Ben gecenin karanlığını seviyorum.

Onu, gözlerinin zehirli ışığını görmekten beni kurtarıyor... Bana daima, daima düşman bakan gözlerini...

Elleri öyle himayekâr, öyle müşfik ki... Bu gece kalbinin de ellerine benzemesini temenni ediyorum. Gece ilerliyor... Saatler, yaz rüzgârı kadar okşayıcı, ılık ve sevdalı akıyorlar.

Yıldızlar gökte, akisleri sulara yerlerini değiştiriyor. Gece ezici bir karanlıkla omuzlarımıza çökmüş...

Taa uzakta, ufkun bir parçasını şimşekler aydınlatıyor.

Konuşmuyoruz... Hâlâ susuyoruz.

O gecedен sonra yalnız bulunduğumuz bu gecede bana bir şey söylemiyor. Mithat benimle konuşmuyor.

Karşımda bir sır gibi, muhteşem bir sır gibi, kuvvetli bir sır gibi korkutucu...

Düşüncelerini bilmiyorum... Onun için ne olduğumu bilmiyorum... Avuçlarımı okşayan bu ellerin ne duyduğunu bilmiyorum. Oh... Ben bir şey bilmiyorum.

İşte bundan muzdarip, bundan mesutum.

Uzakta çakan şimşegin, kuvvetsiz, mai ışığında bir an gözlerini görüyorum. Gözlerime bakan sevgili hain gözlerine...

Gözlerimde bu nazarların verdiği zevki muhafaza etmek için onları karanlıktan bile saklıyorum. Gözkapaklarımı sımsıkı örtüyorum. O kadar ki kirpiklerim birbirine dolaşiyor.

— Gece çok ilerledi Süheyla... Yoruldunuz, artık gideyim.

Sahi gidecek mi? Kalbim endişe ile çarpıyor. Elleri, ellerimi bırakıyor.

Kollarım dizlerimin üzerine lüzumsuz bir külçe gibi düşüyor.

Bir şey söylemiş olmak için:

— O kadar geç mi, bilmiyorum, diyorum, yalnız uzakta şimşek çakıyor. Fırtına buraya gelmeden evvel sizi evinizde bilmek isterdim. Onun için gitmenize müsaade ediyorum.

Birkaç saat süren acayip sessizliğimizin garabetini gidermek için, sesime tabii bir ahenk vermeye uğraşıyorum.

Sesim mi üstünde bu tesiri yapıyor? Yoksa yemek odasına getirdikleri ışık mı, onu karanlıkların verdiği, hayalimin yarattığı şekilden çıkarıyor?

Şimdi karşımda müstehzi ve uzak bir adam var. Benim zaafımla eğlenmek ister gibi:

— Çok müşfiksiniz, diyor.

Sesine beni donduran bu ahengi koyan sebep nedir?

— Zannettiğiniz kadar değil, diyorum.

— Sonra bilmiyorum neden, gözlerim yemek odasındaki ışığı dumanlı görüyor. Sakin ve heyecansız yapmaya uğraştığım zavallı sesimle:

- Yarın gece Behice'ye gidecek misiniz, diye soruyorum.
- Evet...
- O halde?
- O halde şimdilik Allah'a ısmarladık, yarın akşama.
- Yarın akşama Mithat Bey.

İsmimi teklifsizce söylediğini belli etmek için her hecede durarak:

- Allah rahatlık versin versin Süheyla, diyor.

Ayak seslerinin mermerlerin üzerinde öten ahengini duyuyorum. Sonra perdelerin arasından onun yemek odasında gezen gölgesini görüyorum. Biraz sonra eski bir kapı gıcırtilarla açılıyor. Başımı çeviriyorum. Hizmetçi kız sokak kapısına kadar uzanan bahçe yolunu elinde tuttuğu lamba ile aydınlatıyor. O, iri vücuduyla bu sarı ışıklı yolda ilerliyor. Yavaş yavaş gölgelere karışıyor. Onu artık görmüyorum. Yalnız karanlıklar içinde sesleniyor:

- Yarın akşama...

Karanlığa cevap veriyorum.

- Evet...

10

Gözlerim, Behice'nin yanındaki koltukta oturup Mükerrerem'in karısına neşeli şeyler anlatan Mithat'a takılıyor. Bu modern dekor içinde, bu süslü kadınlar ve erkekler arasında, onu pek beceriksizce giyinmiş buluyorum. Kollarını koyacak yer bulamamış gibi sıkıldığı halinden belli.

Karanlık gecelerde, karanlıklar içinde asabımın yarattığı Mithat'la, karşımda genç bir kadın ile konuşan şu beceriksiz, şişman Mithat arasında ne büyük bir fark var yarabbi!

Yavaş bir sesle Aliye'ye:

— Sizler, zamanımızın kadınları, diyor. Bizim aramıza karışarak, bize bu kadar yaklaşıp, üzerimizdeki nüfuzunuzdan, “büyü”nüzden çok kaybettiniz. Bizi, çarşaflarınızla örtünmüş, peçelerinizle saklanmış, kafeslerinizin arkasında iken, çok daha meşgul ediyor, büyülüyor, teshir ediyordunuz.

— Demek sizce, yalnız saklanan, kapanan, kaçan bir kadın, tanınmayan bir kadın nüfuz sahibidir? Yalnız öyle bir kadın büyüler, teshir eder?

Nazik sesiyle bu suali soran genç kadına cevap vermiyor. Aliye devam ediyor:

— Demek modern kadınları beğenmiyorsunuz? Size güneşte yanmış güzel ve samimi yüzleriyle gülen, ellerinizi bir arkadaş sadeliğiyle sıkarak, hayatınızın her safhasında yanınızda ve size yardım etmeye hazır olan yeni ve dost kadınları sevmiyorsunuz öyle mi? Onların bu sadeliğinde yeni bir sihir,

yeni bir şiir bulmuyor musunuz, bu mümkün müdür?

— Herhalde hayatın her safhasında gölgeniz gibi sizi takip eden, bir kadından daha fazla güzel bir hayal gibi örtünmüş, hayatı tanımayan, hayatın tanımadığı bir kadın, sizden kaçan, uzaklaşan bir kadın, daha sihirkâr, daha cazibelidir.

— Demek siz bir gün hayatınıza bir kadın intihap edecek olursanız, onu gizlenen... saklanan, örtülü kadınlar arasından seçeceksiniz.

— Bunu henüz düşünmedim hanımefendi, zaten zannedirim şahsım mevzu-i bahs olamaz değil mi? Biz bütün erkeklerden ve bütün kadınlardan bahsediyoruz. Bana gelince, tesadüf karşıma sevebileceğim kadını hangi sınıftan çıkarırsa, tabii hayat dostumu o sınıftan intihap ederim.

— Fakat sihrini, büyüsünü kaybetmiş kadınlar içinde, sevebileceğinize tesadüf etmeniz bana imkânsız gibi görünüyor.

— Bunu nasıl biliriz hanımefendi? İnsan her zaman beğendiği kadını sever, sevdiği kadını beğenir mi? Bazen en beğenilmeyen bir kadın hayatta öyle fırtınalar yapar ki...

Söylediği sözlerle kalbimde bir şeyin burkulduğunu, acıdığını duyuyorum. Niçin bu sözü söylerken nazarları birkaç saniye bana çevriliyor? Dudaklarım istihfafla kıvrılmış, gözlerimin gümüşü, madeni renginde istihzalar parıldıyor.

— Ay... Sizin hayatınızın fırtınasını görmek isterdim Mithat Bey. Zannediyorum ki siz hayattan onun çılgınlığını tanımadan geçecek bir insansınız.

Yeşil gözlerinin şimşeği, geniş yüzünün hiddetle kızarması bana zevk veriyor:

— Buna neden hükmettiniz Süheyla Hanım?

— Sizi iyi tanıdığımdan...

— Beni nasıl tanıyorsunuz?

— Sizi nasıl mı tanıyorum Mithat Bey? Darılmayacağınızı vaat ederseniz söylerim.

— Hakkımda bu kadar fena düşünceleriniz mi var?

— Hayır. Siz gayet yumuşak ruhlu, sakın tabiatlı, adeta kuzu gibi bir adamsınız. Mesela iyi bir tütünü, rahat bir uykuyu, muntazam bir evi, sonra pembe beyaz bir zevceyi çok sevecek bir adamsınız. Halbuki mütemadiyen olduğunuzun aksini göstermeye beyhude yere uğraşıyorsunuz. Bütün dostlarınız sizi gürültücü, kavgacı, genç ruhlu ve ateşli bilir, sizden korkarlar. Halbuki ben sizi o kadar iyi tanırım ki. Ne o, yoksa bana darıldınız mı?

— Mümkün mü?

— Bilmem... Bana çok fena bakıyorsunuz da...

— Bilmem niçin benim hakkımda böyle düşünüyorsunuz.

— Sizi görünmek istediğiniz gibi değil, olduğunuz gibi tanıdığım için.

— Siz beni ne kadar tanıyorsunuz ki...

— Aliye...

Aliye başını çeviriyor. Safvet Hanım onu eliyle yanına çağırıyor.

— Bana bir dakika müsaade ediniz.

Aliye oturduğu koltuktan kalkıyor. Yeşil tafta elbisesinin içinde mevzun vücudunun ahenkli bir yürüyüşüyle bizden uzaklaşıyor.

Mithat bana bakıyor.

Mithat bana bakarken tekrarlıyor:

— Siz beni ne kadar tanıyorsunuz ki...

Ellerimi, eflatun, ağır, düşük ipekten elbisemin sıkı beline dayıyorum. Gözlerimi kısarak:

— Çok, diyorum.

— Yanılıyorsunuz.

— Acaba!

— Siz beni tanımıyorsunuz Süheyla...

Sesinde acı bir ahenk var... Bu kadar insan içinde gitgide

fazlalaşan bir hususiyet ve samimiyetle kulaklarımın dibinde tekrarlıyor:

— Siz beni hiç tanımiyorsunuz Süheyla. Çünkü siz...

— Çünkü ben...

— Çünkü siz beni anlayacak, siz kimseyi anlayacak, siz bir tek his anlayacak kadın değilsiniz. Siz muhakemesiyle, beyniyle yaşayan bir kadınsınız, dünyada öyle şeyler vardır ki sizin deminki mantığınızdan çok daha kuvvetli, çok daha doğrudur. Fakat duyguyu anlamak için baş zekâsına değil, gönöl zekâsına ihtiyaç vardır. Mantığın fevkinde öyle kuvvetli şeyler vardır ki Süheyla...

— Mesela?

— Misal mi istiyorsunuz? İşte benim sizi...

Söyleyeceğı sözden korkuyorum ve devam etmesine vakit bırakmadan:

— Misal sizin beni beğenmemeniz. İşte mantığın fevkinde olan hakiki bir şey...

— Sevmek için beğenmek lazım mıdır?

İçimdeki acıyla kıvranmak, ağlamak, çırpınmak istiyorum.

— Ben beğenilmeyi sevmeye tercih ederim.

— Beğenilen kadın ise her zaman sevilmez ki...

— Beğenilmeyen kadın pek nadir sevilir. Hem ben kim-seden sevgi istemiyorum ki... Yalnız beğenilmek istiyorum. Hem zannederim bu güzel bir kadının hakkıdır.

Yanından uzaklaşırken kesik kesik gülüyorum.

11

O da kumların üstünde oturuyor ve dalgın bir el ile kumların üstüne bir şeyler yazıyor. Gözleri hâlâ güneşten altın izler muhafaza eden mai, şeffaf ufuklarda.

Ne düşünüyor bilmiyorum.

Bana yabancı ve uzak şeyler anlatmadığı zamanlarda olduğu gibi susuyor.

Niçin susuyor?

Ben onun için neyim? Ben onun için bir şey, hiçbir şey değil miyim? Neden bana gönlünü açmak istemiyor? Neden benden bu kadar saklanıyor? Ben ona, bana anlatabileceği ufak bir duygu bile ihsas etmiyor muyum? Oh... Bu böyle mi?

— Süheyla...

— Efendim...

Başımı çeviriyorum. Göz göze bakıyoruz. Gözlerini, bu hain gözlerini ne çok seviyorum. Kumların üstünde yanına kadar sürünmek, dizleri üzerinde açık bıraktığı avuçlara alınımı dayamak, yüzümü bu ellerde saklayarak ona yalvarmak istiyorum: “Ne olur, ne olur Mithat beni sev. Bak ne güzelim, beni sevsen seni nasıl mesut ederdim. Dizlerinin dibinde, ayaklarının altında küçük ve sevimli bir kedi yavrusu gibi dolaşırdım. Ne olur Mithat, gözlerime bir kere beğenerek bak, gözlerime çok beğenerek bak, bilsen buna o kadar çok ihtiyacım var ki... Niçin konuşmuyorsun? Görmüyor musun seni nasıl seviyorum... Çektiklerimi bilsen bana muhakkak

acırsın. Öyle bedbahtım ki, ne yapayım, çok beceriksizim... Belki sana istediklerimi anlatamıyorum. Gönlüm istiyor ki sen gözlerimden nasıl perişan olduğumu, seni nasıl sevdiğimi anla. Oh... Seni nasıl muhakemesizce seviyorum Mithat.”

Bu sözleri söylemek için onun bir hareket yapmasını, beni yanına çağırmasını, “Süheyla seni seviyorum,” diye inlemesini bekliyorum.

Susuyor.

Bakışları gözlerimde gönlümü arıyor.

İçimde bir korku var.

Acaba gözlerimden söylemek istediğim çılgın şeyleri okuyor mu?

Gözlerimi bakışlarından kaçırıyorum.

Gözlerimi ister gibi tekrarlıyor:

— Süheyla...

— Ne istiyorsunuz?

Ufuklara bakıyorum.

Cevap vermiyor.

Yarabbi ikimiz de ne kadar gülüncüz. Ben modası geçmiş bu hassasiyetim, o bu cesaretsizliği ile ne kadar, ne kadar gülüncüz.

Titriyorum. Acaba bu dakikanın gülünçlüğü beni kadar hissediyor mu? Bu ihtimal ile gözlerim yanıyor. Ağlamak istiyorum. Hıçkıra hıçkıra, bağıra bağıra ağlamak istiyorum.

Fakat galiba gülüyorum.

— Niçin gülüyorsunuz Süheyla?

— Bilmem...

Yüzünde değişik bir mânâ var. İnatla tekrarlıyor:

— Niçin gülüyorsunuz?

Niçin gülüyorum?

Hâlâ niçin gülüyorum?

Bir çılgın gibi...

Mithat yerinden doğruluyor.

Kahkahalarım onu çok mu darılttı?

Önümde eğiliyor. Dargın parmakları ellerime ancak dokunuyor.

— Allah'a ısmarladık Süheyla...

Arkasını dönüyor. Beni kumların üstünde yalnız bırakarak sessiz, ve sükûti, tıpkı bir gölge gibi... Gidiyor.

Alacakaranlıkta, daha ince ve daha uzun görünen bu gölge uzaklaşırken, öldüren bir hüzünle ben bu gidişi seyrediyorum.

Kumları huşunetle ezen ayaklarında muzdarip, yorgun bir ahenk sezdiğimi zannediyorum.

Yoksa istemeyerek ona fenalık mı yapıyorum? Allah esirgesin... Ben onu öyle çok seviyorum ki... Yere yüzüstü yatıyorum ve sakın kahkahalarımın hâlâ gülüyorum.

Yarabbi... Ben niçin böyleyim? Yüreğimdeki bu ızdırapla dudaklarımdaki bu kahkahalar nedir?

Niçin dudaklarım duygularımla, benim kalbimle bu kadar eğleniyor? Niçin muhakemem hislerime bu kadar düşman?

Niçin? Niçin?

Başımı kaldırıp arkasından bakıyorum. Gölgesi şimdi demir parmaklıklı kapıya çok yaklaşmış. Onu çağırmak için ellerimi uzatıyorum. Sevgili ismi dudaklarımı yakıyor. Sonra gözlerim uzanmış kollarıma ilişiyor. Bu halim bana yeniden çılgın kahkahalar veriyor. Yeniden gülüyorum. Hasta kahkahalarla gülüyorum...

Ben hasta bir kadınıam.

12

— Söyle Nazmi, sevmek çok gülünç bir şey midir?
Alnıma dökülmüş saçlarımı kaldırarak yüzüme bakıyor.

— Bunu sana kim söyledi Süheyla?

— Başım söylüyor Nazmi.

Sigarasını bir nefes çekiyor. Sonra yine eğilerek omuzlarını okşuyor.

— Senin başın sersem bir baş Süheylacık...

— Hiç değil...

— Sevda gülünç olur mu?

— Ben öyle zannediyorum.

— Şimdiye kadar demek bunun için sevmedin?

— Ben şimdiye kadar sevmedim mi Nazmi?

— Bugün ne tuhaf bir bakışın var Süheyla!

— Gözlerim güzel mi?

— Gözlerinin güzel olduğunu benim kadar sen de biliyorsun. Arkadaşımdan da yabancı bir erkekten olduğu gibi zarif sözler mi bekliyorsun?

— Hayır, sadece gözlerimin güzel olduğunu işitmek istiyorum.

— Yavrum ben görmeyeli sen çok değişmişsin.

— Benim gözlerimi kimse beğenmez.

— Senin gözlerini beğenenleri benim kadar sen de biliyorsun Süheyla... Gözlerinin yaptığı felaketleri...

— Ay benim gözlerim felaket mi yaptı?

- Bir tane değil ki...
- Bana bunlardan birini anlat bakalım...
- Mesela, daha mektepte iken...

Gülüyorum.

- Şevki'den mi bahsetmek istiyorsun?
- Öyle ya!
- O bir çocuktu...
- Seni sevmedi mi?
- Bilmem...
- Ben bilirim. Onun hayatını sen perişan ettin.
- Ne tuhaf konuşuyorsun Nazmi, sevda hayatı perişan mı edermiş?

- Sevda hayatı perişan etmez mi Süheyla?

Gözleri o kadar nâfiz nazarlarla gözlerime bakıyor ki içimdekileri okuyacak zannediyorum.

- Evet, sevda bir hayatı perişan edebilir, diye yüksek sesle düşünüyorum.

- Şevki İstanbul'u, evini, bütün bildiklerini ve istikbali-ni senin için bıraktı kaçtı. Uzaklara, çok uzaklara kaçtı. Şimdi karanlık bir hayatın içinde bocalayıp gidiyor.

- Şevki'nin bu hali gülünç değil mi Nazmi?

- Sen ne tuhaf bir kadınsın Süheyla. Şevki'nin yaptığı şey gülünç değil hazin bir şey.

- O beni sevdiğini söylediği zaman gülmüştüm. Bir gün mektepten çıkarken benden istediği bir gülü uzun seneler sakladığını işittiğim zaman gülmüştüm. Beni köşe başlarında, ahabap salonlarında beklediğini görünce de gülmüştüm. Hatırlıyor musun yalnız ben değil, siz de, bütün arkadaşlar da gülmüştünüz. Bana hitap ederken, bana bakarken kızardığı zaman hepimiz kahkahalarımızı zor zaptederdik, hele benim için İstanbul'dan kaçtığı zaman, "Bu ne sersemlik!" diye ne çok gülmüştük.

- Ben gülmemiştim yavrum.

- Sen de gülmüştün Nazmi.
- İyi hatırlamıyorum. Fakat madem ki sen söylüyorsun, belki, çünkü başkalarının felaketine gülmek kolaydır.
- Mesela sen... Sen şimdi güler misin?
- Neye?
- Ben âşık olsam... Evet ben... Neden şaşırdın? Ben birisini sevsem sen güler misin?
- Bunda gülünecek ne var?
- Eğer seni sevsem...
- Sen deli misin Süheyla?
- Oh korkma... Korkma diye gülüyorum. Maksadım sana ilan-ı aşk etmek değil. Yalnız söylüyorum. Anlamak istiyorum ki ben birini sevsem o adam bana güler mi?
- Niçin gülsün?
- Sevdiğim için.
- Eğer budala ise güler...
- Kaşlarımı çatıyorum.
- Benim budala bir adamı sevebileceğimi zanneder misin?
- O!.. Şimdi de hiddet... Süheyla sen çocuk mu oldun?
- Hayır. Âşık oldum.
- Yalan!
- Ve gülüyor. Gayet tuhaf ve imkânsız bir şey işitmiş gibi gülüyor. Gözlerime yaşlar birikiyor.
- Hani gülmeyecektin, diyorum.
- O kadar büyük bir ciddiyetle söylüyorsun ki...
- Ciddi bir şey olduğu için...
- Çocuğum sende kalpten daha kuvvetli bir beyin, duygudan daha kuvvetli bir muhakeme vardır. Çok muhakeme eden sevemez ki, sen...
- Artık onu dinlemiyorum. Gözlerim boş nazarlarla bir noktaya dalmış... Mihaniki bir intizamla mütemadiyen kendi kendime tekrarlıyorum:

— Çok muhakeme eden sevemez...

Nazmi hâlâ konuşuyor:

— İşte Süheyla, ve...

13

“Behice,

Seni görmeden gittiğim için bana darılma. Tasavvur edemezsin nasıl zavallı ve bedbahtım. Seni, kimseyi, hiçbir kimseyi görecektir halde değildim. Azap ve ızdırap içinde kıvranıyordum. Günlerce, değil insanlardan, odamın bütün perdelerini sımsıkı kapayarak, ziyadan, gündüzden, geceden kaçtım. Seni bile bu perişan halimde görmek istemiyordum. Bu şey azametimi, izzet-i nefsimi öyle rencide edecekti ki...

O günleri nasıl geçirdim, o günlerden sonra nasıl yaşıyorum hayret içindeyim. Kalbin bu kadar zehirli olduğunu bilmezdim. Kalbim beni öldürdü.

Behice bana acı olur mu? Yalvarırım sana mektubuma gülme. Şimdi tren sarsıntıları içinde beni uzaklara götürürken başım pencereye dayanmış, dizime koyduğum bir kitabın üstünde sana bu satırları yazıyorum.

Acaba hepiniz, bütün dostlarım, benim bu ani müfakatim hakkında ne düşündünüz? Acaba o, bu şeyi nasıl telakki etti? Yoksa ondan kaçtığımı anlamadı mı? Kalbimde ne derin bir yara var. Ona karşı bilemezsin içim nasıl zehir dolu, kin dolu.

Bilmiyorum ne için, ufak bir istasyonda durduk. Ben de sana yazmaktan vazgeçerek başımı pencereden çıkardım. Etrafa bakındım. Beyaz bıyıklı, yüzü güneşten yanmış bir adam, istasyonda, alçak bir iskemlede oturmuş sigara içiyordu. Solgun yüzüme uzun uzun baktı. Göz-

lerinde, tebessümünde samimiyet ve dostluk var gibi idi.

Bana şefkatle bakan gözler görmeye tahammülüm yok. Bunun için içeri kaçtım ve işte sana yazıyorum.

Ben yabancı ve lakayt bakan insanların arasına, yabancıların uzak memleketlerine kaçıyorum.

Yolumda müşfik ve samimi bakış, dost tebessüm istemiyorum.

Mithat'ın bana yaptıklarını bilmem hissetmiş mi idin? Bana yaptıklarını bilmem ben orada iken, ben aranızda iken anlıyor muydun? Ne kadar gülünç olsa da, ben onu seviyordum Behice, ben onu öyle çok seviyordum ki...

Beni sevmiyor diye sana birkaç defa söylemiştim. Bu şeyi kendi kendime söylediğim zamanlar bile hakikatine kendim de inanmıyordum. Taa içimde hodpesent bir ses! "Mümkün mü?" diyordu. Mümkün mü beni sevmesin? Bence bu sahiden imkânsız bir şeydi. Mantığım, hissiyatım, görüşlerim bana aksini söylerken, içimden, taa içimden o kandırıcı, o teselli eden sesi, mütemadiyen mantığıma, muhakememe, hissiyatıma bu şeyin aksini fısıldıyordu.

Ve ben bazen kendimle çok samimi olabildiğim müstesna zamanlarda "Ben çok hodpesendim," diye düşünüyordum. O beni seviyor, fakat ben bu muhabbeti kâfi görmüyordum, beni gösterişi daha çılgın, daha ateşli olan bir aşkla bundan daha çok kuvvetli olan bir aşkla sevdiğini istiyorum. Yoksa, niçin böyle benim ayaklarımın dibinde dolaşır...

Muhakkak onun için bir saadet değildim. Ona fenalık yapıyor, ona mütemadiyen fenalık yapıyordum. Samimi olduğu dakikaların şiirini müstehzi kahkahalarım ile ihlâl ediyor, onun bütün coşkunu, bütün şevkini kırıyordum. Fakat o her fena bir hareketimden sonra bana biraz daha düşkünlükle, biraz daha hainlikle yaklaşıyor, benden vazgeçmiyor, benden vazgeçemiyordu.

Ben istiyordum ki o benden daha kuvvetli olsun. Benim hırçın, çılgın, inatçı bir dakikamda saçlarımı tutsun, beni hırpalasın, bana, “Süheyla, seni seviyorum, sen de beni seviyorsun, bunu biliyorum, niçin böyle yapıyorsun, sen istediğini bilmeyen küçük bir çılgınsın!” desin.

Halbuki o, bu şeyi yapmaktan çok uzaktı. O beni sevseydi böyle yapardı değil mi Behice?”

Kalemi elimden bırakarak mai kadife kanepeye başımı dayıyorum. Kompartımanın aralık kalmış kapısı önünde duran, ipekli elbisesi, her parmağında büyük ve çok taşlı yüzükleriyle bir Yahudi kadın, mütecessis gözlerle beni süzüyor.

Kiremit rengi düz tayyörümü, beyaz şömizetimi, sonra solgun çehremle beni hiç de zarif bulmadığını, iri dudaklı büyük ağzının kenarlarındaki çizgilerden anlıyorum. Başımı kaldırdığım zaman göz göze geliyoruz. Beni böyle süzdüğü için galiba mahcup oluyor. Ve bu saygısızlığını gayet nazik bir tebessümle affettirmek istiyor. Ben de hevesizce gülümşüyorum.

Ne acayip bir kadın. Şarkı söyler gibi konuştuğu bozuk bir Fransızca ile hemen söze başlıyor:

- Acaba hududa ne zaman geleceğiz?
- Zannederim gece yarısından sonra madam.
- Ya!.. Ne fena... Gümrük memurları insanı pek rahatsız ediyor da.
- Öyle mi?
- Bu yoldan hiç geçmediniz mi?
- Birkaç kere.
- Harpten sonra mı?
- Evet.
- Tabii ne kadar zahmetli olduğunu biliyorsunuz.
- Evet, onun için biraz gündüz uyumak istiyorum.
- Çok iyi edersiniz madam, diyor ve hâlâ yerinden kılmamıyor. Yine soruyor:

— Yalnız mı seyahat ediyorsunuz madam?

— Evet.

— Ben zevcimle beraberim, acaba siz de zevcinize mi ihtiyak edeceksiniz?

— Zevcim çoktan öldü.

— O halde bir akrabanız nezdine gidiyorsunuz.

— Hayır.

— Tedavi için mi?

Lakırdıyı kısa kesmek için başımla tasdik ediyorum.

— Evet, tedavi için.

Zayıf yüzüme merhametli gözlerle bakıyor.

— Ümit ederim ki az zamanda kesb-i sıhhat edersiniz madam.

— Teşekkür ederim.

Bana kemal-i samimiyetle halâs temenni eden bu et yığınına birdenbire kalben minnettar oluyorum,

— Renginiz çok solgun madam, biraz istirahat ediniz. Yolda bir işiniz olursa kocam emrinize amade olacaktır.

— Çok nazıksınız, beni minnettar ediyorsunuz.

— Oh, rica ederim. Fakat artık ben kaçıyorum. Belki vagon restoranda buluşuruz.

— Belki...

Şişman kadın gerdanlığının ağırlığıyla kızarmış zannolunan boynunu biraz öne doğru eğerek kapıdan çekiliyor. Kompartımanın kapısını sıkı sıkı kapıyorum, meşin yastığı düzeltiyorum, arkaüstü yatıyorum. Tren süratle gidiyor.

Tren beni, onun fenalığının yetişemeyeceği yerlere götürmek ister gibi kilometreler aşıyor. Başım sarsıntılar içinde sersem. Tuhaf bir rüya, bir kâbus gibi geçmiş günleri hatırlıyor, onu görüyorum.

Aramızdaki mesafe uzaklaştıkça o gözlerimde daha canlı bir surette tecessüm ediyor.

Ben ondan kaçmak istedikçe, o benimle beraber, benliğime beraber geliyor.

Niçin bu yarı uykuya benzeyen sersemlik içinde hayalim onu bu kadar müşfik buluyor? Niçin hayalim onu mahzun ve zavallı buluyor?

Niçin makinenin yeknesak sesi zavallı ve muzdarip bir ahenkle kulaklarıma,

“Niçin gülüyorsunuz? Niçin gülüyorsunuz?” diye inliyor. Sonra bu ses, yarı uykuya benzeyen bir gevşeklik arasında bana başka şeyler de söylüyor. Onun bana söylediği, iyi sözlerin, müşfik sözlerin hepsini... Kahkahalarımın muğber olup kaçtığı günün ferdasında beni bulmak için Behice’ye tehalükle koştuğunu hatırlıyorum. Behice’nin evinde, loş salonun bir köşesinde ellerimi tutup, yorgun, perişan bir sesle:

— Bana bir daha fenalık yapmayınız diye bütün acziyle yalvardığını ve ellerimi uzun müddet avuçlarında sakladığı o mesut saatleri hatırlıyorum.

Mithat’ı o günü takip eden günlerin en iyi saatlerinde hatırlıyorum. Sanki hiçbir çirkin ve elemli hatıram yok gibi...

14

Sarı ve kuvvetsiz bir ışık serpen güneş, yapraksız kalmış tek tük ağaçlarıyla çok çıplak ve çok hazin görünen kırın üstünden çekilmek üzere.

Başım pencerenin kenarına dayanmış. Birbirini kovalayan telgraf direklerine bakıyorum.

Tren yolundan biraz ileride, çıplak ayaklı, yırtık şalvarlı iki köylü çocuk birbirlerine sarılmış tren seyrediyorlar. Boş kalan elleriyle yolculara selam yolluyorlar. Birbirine dolanmış kollarında, dayanmış yanaklarında öyle yakınlık, öyle muhabbet var ki...

Yola çıktığımızdan beri ilk defa olarak kalbimde yalnızlığın, kimsesizliğin hüznünü duyuyorum.

Zayıf kollarımı boynuna dolayabileceğim ve yüzüm yüzünde iken dertlerimi dinleyecek, dertlerimi anlayacak bir yakın dost, bir kardeş istiyorum. Kanepenin üstüne attığım kitabın arasından bir kâğıt görünüyor. Behice'ye yazdığım mektup... Kitabı dalgın dalgın elime alıyorum. Cebimden çıkardığım kalemin ucuna bakıyorum.

"Olanları benim kadar sen de biliyorsun Behice. Bir akşam onu kahkahalarım ile darılttığımı, benden kaçtığını, fakat ertesi gün senin evinde onun beklemediğim bir zaafı bana: 'Artık fenalık yapmayınız,' diye yalvardığını biliyorsun.

İşte o günden sonra, onun her gün biraz daha fazla bana sokulduğunu, biraz daha fazla bana düştüğünü hissediyor-

dum. Aczini itiraf ettikten ve benden merhamet dileyecek kadar zaaf gösterdikten sonra ben de ona karşı biraz daha müşfik ve daha az yabancı bulunuyordum. Mesuttum. Çünkü onun benden daha başka bir meşgalesi, daha başka bir zevki olmadığını görüyordum. Çalışmadığı saatlerin hepsini benim yanımda geçiriyordu, benden uzaklaşamıyordu. Çok müşkül-pesent olduğum halde ondan şikâyet edemiyordum. Eğer bir gün, beni her gün gördüğü saatten biraz daha geç görse, gözlerini tahassür ve iştiyakla dolu buluyordum.

Sanki benden ayrılmaktan, beni kaybetmekten korkuyor gibi bir hali vardı.

Yanımda, küçük bir nişanlısı olan büyük bir adam şefkati takınmıştı. Bana artık eziyet etmiyordu. Beni hırçınlaştıracak, isyan ettirecek, bedbaht edecek sözlerle hareketleri unutmıştı.

Oh Behice, beni seviyordu... Beni seviyordu mu dedim? Yanlış yazdım çocuğum... Beni sevmiyordu. Ben bütün bu zevahire bakarak beni sevdiğini zannediyordum. Ben... İşte bu koca sersem ben... Ben bu şeyi böyle zannediyordum.

Onu günden güne artan bir cinnetle seviyordum. Artık muhakeme edecek halim kalmamıştı. Onu bu yaşıma kadar hissetmediğim bir aşkla, büyük, kudretli, vahşi bir aşkla seviyordum.

Oh Behice ona öyle, kıymetli, mübarek, temiz hislerle bağlı idim ki... Halbuki o... O bu şeylerin kıymetini, ona verdiğim aşkın, gönlün, kadının kıymetini bilmedi.

Ona karşı öyle büyük bir kinim var ki... O benim kalbimle, o benim haysiyetimle, o benim izzet-i nefsim, gururumla oynadı.

O bana en büyük fenalığı, fenalıkların en büyüğünü yaptı. Ben aramızdaki sınıf farkını, seviye, terbiye farkını göze almadan ona alçalarak, onu sevdiğim halde, o bana en değersiz bir kadını, kadın olmaktan başka bir meziyeti olmayan -hem de

nasıl bir kadın!- bir mahlûkçuğu tercih etti. Onu böyle severken... Bu kadar çok severken...”

Yazmak istediğim şeyleri düşünmek, hatırlamak için kısa bir müddet duruyorum.

Tahattur ettiğim şeyler bana o kadar çok ızdırap veriyor ki...

“Çılgınca cömert bir ayın, suya bütün servetini, ihtişamını serptiği o uğursuz sonbahar gecesini düşünmek, o gecenin ızdıraplarını sana yazarak tekrar yaşamak, bana hem korkunç hem de korkunç derecede zevkli geliyor.

Çünkü o günlerden beri ancak bugün, bir kadeh zehri ağzına zevkle yaklaştıran, hayatından bezgin bir insan gibi ben de ızdırabın zehrini bir yudumda bütün hakikatiyle içmek, tatmak istiyorum.

Acımın şiddetiyle bunalmış kalbimde o ızdırabı yaşatmak, o ızdırabı bütün açıklığıyla yaşamak istiyorum.

Kimseden, hiçbirinizden, hattâ kendimden bile saklanmaya ihtiyaç hissetmeden bedbaht olmak istiyorum.

İşte ben asıl bunun için hepinizden kaçtım. Saklanmaya ihtiyaç hissetmeden, mükedder, bedbaht ve zavallı olabilmek için...

O gece bana geleceğini vaat etmişti. Zaten her akşam da geliyordu ya... Fakat o gece bu geliş hususi bir şekil vermiş, akşam evine gitmek için benden ayrılırken elimi daha uzun müddet avuçlarında tutmuş, sonra bana mühim bir şey söylemek ister gibi:

— Süheyla, demişti. Bu gece, size kendimizden, bütün hayatımızla alâkası olan şeylerden bahsedeceğim, erken geleceğim, mehtap da harikulade güzel olacak, biraz da sandal ile çıkarız olur mu?

— Olur, demiştim.”

Açık pencereden giren rüzgâr saçlarımı dağıtıyor, beni üsütüyor. Semada bir tek bulut bile yoktu. Yıldızlar küçük

gelinler gibi pırıltı içinde idiler. Sonbaharın sararttığı yaprakların kenarına ay nurdan oyalar işliyordu.

Uzak denizde şeffaf lekeler gibi kayan sandallar, kotralar vardı.

Sonbahar gecesinden daha fazla yaz gecesine benzeyen bir gece idi. Bahçedeki son güllerin kokusu sıcak rüzgârla terasa kadar yükseliyordu. Odanın içinde intizar bana pek güç gelmişti. Onun için terasa çıkmıştım. Mermer sütunlara başımı dayamış, göğü, yıldızları, denizi seyrederken, onun niçin geciktiğine hayret ediyordum.

Çünkü saatler şayan-ı hayret bir ağırlıkla geçtiği halde o hâlâ gelmiyordu.

Balkonda koltuğun ipek yastıklarına gömülmüş olan tazım, ince ve sivri yüzünde, adeta müstehzi bir mânâ ile benim sabırsızlıkla dolaşmamı seyrediyordu.

O, bu sabırsızlığımın sebebini biliyordu.

Çünkü her akşam onun ipek kulaklarını okşayan, sivri yüzünü yüzüne yaklaştırarak, sarı gözlerine şefkatle bakan adam henüz gelmemişi.

Kolumdaki saate belki yüzüncü defa baktıktan sonra terasta bunaldığımı hissettim.

Ve ayaklarım beni yemek odasına, oradan sofaya, daha sonra taş merdivenlere götürdü. Nihayet bahçede idim. Dökülmüş yaprakları çiğneyerek telaşlı telaşlı yürüyordum.

İpek elbiseler içindeki ince gölgeme baktıkça onun için ihtimamla giydiğim bu elbiseleri parçalamak, saçlarımı karıştırmak ve bahçede ay ışığının girmediği karanlık bir köşede küçük bir kız çocuğu gibi ağlamak, oh ağlamak istiyorum.

Ben bu kadar ızdırapla, humma ile beklerken o niçin geleceğini unutmuştu? Aylardan beri beni bir gün ihmal etmezken niçin... niçin bilhassa bugün unutmuştu?

Sokak kapısına yaklaşmıştım. Demir parmaklıklara başımı dayadım. Sonbaharın kırmızı yapraklı sarmaşıkları arasından sokağa, تنها, kimsesiz sokağa bakıyordum.

Birden... Kaldırımdan hızlı hızlı gelen bir gölge meydana geldi. Gözlerimi kısarak baktım. Kalbim çılgın çılgın çarpıyordu. Gelen o idi... Hiç şüphesiz o.

Gayriihtiyari gözlerimi kapadım. Heyecanımdan bunalıyordum. Gönlüm ufak üzüntülerle dolu idi.

Acaba saçlarım bozuldu mu? Elbisem buruştu mu? Yüzüm çirkinleşti mi diye düşünüyordum. Ben onun için güzel olmak, onun beni sevdiği için, onu sevdiğim için güzel olmak istiyordum.

O kadar hızlı ve tehالükle geliyordu ki, intizar saatlerinde kalbimde ona karşı hissettiğim kinin hepsi uyuştı. Kim bilir nasıl bir şey onun daha evvel gelmesine mâni olmuştu. Herhalde gecikmesi kendi arzusuyla olmamıştı. Telaşla yürüyüşü, bana gelmek için gösterdiği acele, bu şeyin arzusu hilafında olduğunu ispata kâfi değil mi idi?

İşte böyle düşündüğüm için ona kendisinin de ne kadar sabırsızlıkla beklenildiğini göstermek istedim.

Meğer ne kadar gülünç ve anlayışsızmışım. Memnun olacak zannederek, o daha demir parmaklığa yaklaşımadan seslendim.

— Mithat Bey...

— Nasıl!.. Siz burada mısınız?

Müşfik ve tatlı bir dargınlıkla:

— Sizi bekliyordum, dedim. Çok geç geldiniz!

Mithat daha yaklaşmıştı. Ay ışığında yüzünü fark ettiğim zaman gözlerinde tahayyül ettiğim meserreti, memnuniyeti görmedim.

Bilakis gözlerinde bir şeyden çekindiğini gösteren bir bakış vardı.

— Evet, diye mukabele etti. Geciktim ve işte onun için koşarak geliyorum. Size karşı çok mahcup oldum. Akşamüstü buradan çıkarken kadın, erkek bir sürü dosta tesadüf ettim. Şimdiye kadar beni bırakmadılar. Ancak birkaç saniye

ellerinden kurtulabildim... Ancak size bu gece gezemeyeceğimizi bildirmek, kusurumun affını talep edebilmek için lazım gelen kısacık bir zaman...

Sesime tabii bir ahenk verebilmek için birkaç saniye sustum. Fakat sonra, bütün gayretime rağmen titreyen bir sesle:

— Oh, ne ehemmiyeti var... diye güler gibi bir şey yaptım. Ne ehemmiyeti var... Madem ki gelip haber verdiniz. Biz birbirimizi her akşam görüyoruz. Başka bir akşam çıkarız.

Oh Allahım, bu adam ne çok değişiyordu! Ben onu hâlâ tanıyamamıştım.

Şimdi mehtabın ışıkları altında, karşımda duran yabancı adam, hiç de akşamki Mithat'a benzemiyordu. Sesi başka, yüzünün mânâsı başka, gözlerinin bakışı başka idi. Çok nazik yapmaya gayret ettiği bir sesle:

— Herhalde beni affetmelisiniz, öyle musallat şeyler ki...

— Çoktan affolundunuz.

— O halde yarın akşam gezeriz değil mi?

Ne cevap vermeli idim? Bana yaptığı bu şeyin üstüne ne cevap vermeli idim? Bunu kabul etmemek en doğru bir hareket olurdu. Halbuki gülünç olacak kadar darıldığımı, bir çocuk gibi darıldığımı anlayacağından korktum. Ve:

— Peki, diye kekeledim. Sonra o demir parmaklıklara pek yakinken ben köşke doğru yürüdüm.

Odama girince endam aynasının önüne giderek parçalar gibi elbisemi çıkardım. Onun için, ona güzel görünmek için giydiğim bu elbiseyi...

Sonra saçlarımı bir çılgın gibi karıştırdım. Asabiyetle dudaklarımı kemiriyordum. Bir ayağımı mütemadiyen yere vuruyordum. Yere vurduğum ayağımın çıkardığı sesin yeknesaklığı beni bunaltıyordu. Buna rağmen büyük aynanın karşısındaki koltuğa, beyaz ipek çamaşırlarım, dağınık saçlarımla oturmuştum. Bir ayağımı muntazam fasılalarla yere vuruyordum.

Bilmiyorum ne kadar zaman orada, asabımı bozan bu sesi dinledim, bir şey düşünmeden...

Sonra birden yerimden fırlayarak dolabımı açtım, üzerime beyaz, düz bir elbise geçirerek odamdan çıktım. Sofalardan merdivenlere, merdivenlerden bahçeye, bahçeden kumluğa kadar koştum.

İskelede bu akşam için hazırlanmış olan sandalım duruyordu.

Nereye, ne yapmaya gidiyordum? Bilmiyordum.

Hareket etmeye, evet bir şeyler yapmaya, hareketsiz kalmamaya ihtiyacım vardı.

Kürekleri kuvvetli kuvvetli çekerek telaşla sahilden uzaklaştım. Müstehzi bir ayın seyrettiği kocaman bir gökle, pırıltılarıyla göz kamaştıran bir denizin ortasında idim.

Bu gece ne çok kotra, ne çok sandal, ne fazla hayat vardı. Fakat ben bu kalabalığın arasından sıyrılıyor, beyaz sandalım-la, تنها, kimsesiz ufuklara beyaz bir martı gibi uçuyordum.

Saçlarım vücudumun hareketiyle hasıl olan rüzgârdan dalgalanıyor, karışıyordu. Vücudum ateşler içinde yanıyordu. Yüzüm kızarmıştı.

Düşünmek istemiyordum.

Mütemadiyen düşünüyordum.

Mithat beni sevmiyordu. Onu bir gelin gibi süslenerek beklediğim bir gecede iki üç dostla benimle bulunacağı saatleri, o saatlerin zevkini feda edecek kadar beni sevmiyordu.

Halbuki ben aylardan beri bir budala, bir sersem gibi neler düşünmüş neler zannetmiştim... İki üç ay süren bir hülyanın nihayeti işte bu idi... İşte bu akşam onu yine karşımda hakiki çehresi, hakiki hisleriyle uzak ve yabancı bulmuştum. Ben onun hayatında bir şey değil, ben onun kalbinde bir şey değildim... Bu muhakkaktı... Behice, yalnız ben bir budala gibi böyle düşünmüştüm.

Bu satırları sana yazarken kendi sersemliğime yüksek sesle

gölüyorum. Halbuki o gece yukarıdan bakan yuvarlak yüzlü budala aya benimle eğlendiği, beni müstehzi tebessümlerle süzdüğü için kızmıştım.”

Kompartımanın kapısına vuruyorlar.

Elimdeki kalemi bırakıyorum.

— Giriniz.

Kapının önünde, vagon restorandan, küçük esmer bir garson var.

— İkinci seri madam, diyor.

— Şimdi geliyorum.

Garson çıktıktan sonra etrafıma bakıyorum. Ortalık hemen hemen büsbütün kararmış, trenin elektrikleri bütün yanmış...

Tren süratle köysüz, ağaçsız bir kirliliğin ortasında koşuyor. Gökyüzü hâlâ hafifçe pembe...

15

“Artık bende her şey değişmişti. Ertesi sabah uyandığım zaman başka bir Süheyla idim. Bir gece evvelsinden büsbütün başka bir Süheyla...

Kendi kendime ne kadar gülünç ve mânâsız olduğumu idrak etmiştim. Vakıa olmayan şeylere zâhib olarak kendi kendime ne masallar icat etmiştim.

Bu o kadar tuhaf bir şey idi ki... Kendimden utanıyordum. Mithat benim için bir yabancı idi... Ben Mithat için bir ahbaptım. Bu, böyle idi... Bu, böyle idi... Bu, böyle olacak, hiç değişmeyecekti.

Izdırap çekmiyordum... Yalnız kendime karşı mahcup, ona karşı mahcup, herkes bu şeyi bilirmiş gibi bütün cihana karşı mahcuptum.

Ertesi akşam geldiği zaman artık onu nasıl bir çehre ile, nasıl lakayt, neşeli ve ahbap bir çehre ile karşılamak lazım geldiğini biliyordum.

Her bir lakırdısına, her bir bakışına, her bir hareketine hususi bir mânâ vermek çocukça bir şey olacaktı.

Onun için bir ahbaptan başka bir şey olmadığımı, beni biraz bile sevmediğini biliyordum.

Halbuki öyle şeyler olmuştu ki...

Eğer beni yalnız bir ahbap telakki ediyorsa nasıl ellerimi, saçlarımı, alnımı okşamak cesaretini kendinde bulmuştu? Nasıl beni sadece ismimle çağırmış, nasıl bana hitap ederken

“Küçüğüm, yavrum, yavrucuğum,” diyebilmişti?

Oh... Ben onu anlamıyordum... Ben onu anlamamış, ben onu anlamayacaktım...

Bana bir defa bile ne kendisinden, ne de benim onun için ne olduğumdan bahsetmişti.

Kendisinin, ne kadar kendisinin olduğunu bildiği için bana gelmiş, hiçbir söz söylemeye lüzum görmeden ona esir bir muhabbetle uzanan ellerimi okşamış, onun yaktığı ateşle tutuşan alnımı okşamıştı.

O akşam yemekten evvel Nazmi'yi kabul etmeye mecbur oldum. Çayı bende içmesi için bir akşam evvel ısrar etmiştim. Ona güleryüz göstermek lazımdı. Mümkün olduğu kadar tabii yapmaya muvaffak olduğum cebri bir neşe ile onu karşıladım.

Beraber çayımızı, sigaralarımızı içerken, yeni çıkan bir romanı tenkit ettik, sonra harpten, sulhten, içtimaiyat, siyasiyat, ve edebiyattan bahsettik. Medeniyetten bahsettik. Ve yavaş yavaş eski Süheyla oldum. Bütün dünya, dünyadaki bütün hayat, hareket ve akış beni alâkadar etmeye başladı. Yeniden, yalnız kendi zavallı benliğime münhasır kalan bir yaşayışla değil, bütün dünyanın bütün yaşayışıyla yaşamının zevkini tadar gibi oldum. Yeniden, kalbimin, benliğimin hıyalperest kadını değil, dünyanın, umumi hırsların elem, keder ve sevinçlerinin kadını olmak istedim.

Oh Behice, çok geçti. Artık çok geçti, ben eski Süheyla olamazdım bunu birkaç saat sonra beni kaplayan alâkasızlıktan, hevessizlikten anladım. Kısa bir müddet için beni meşgul eden bütün meselelerin ehemmiyeti nazarımda silindi.

Ve ben dünyanın bütün akışı içinde tek başıma, benliğimle yalnız, kalbimle yalnız, ızdırabımla yalnız kaldım. Ben seven bir kadından başka bir şey değildim.

Kalbimde bir cehennem yanarken, dünyada kopan kıyametin nazarımda ehemmiyeti yoktu. Oh... Ben yalnız ben

idim. Dünyada yalnız ben vardım. K inat benliğimde, kalbi-
min içinde kalbimin içindeki acıda idi...

Mithat'ın geleceği saate kadar Nazmi'den ayrılmak istemi-
yordum. Kendi g nl mle, ızdırabımla yalnız kalmaktan kor-
kuyordum.

Onu yemeğe alıkoydum.

Bütün gayretime, cebr-i nefsi-me rağmen sofrada artık mu-
havereye hakim olamadım."

—  şte madam size yemekte iken bahsetmiş olduğum li-
k r...

— Teşekkür ederim madam.

Yazımı yarım bırakarak başımı kaldırıyorum.

— Sizi rahatsız etmiyorum ya?

— Oh, rica ederim... Katiyen...

— Madam dikkat ediyorum sabahtan beri mütemadiyen
yazı yazıyorsunuz, gözleriniz bozulacak.

— Hakkınız var. Gözlerim yanıyor...  lık da kâfi değil.

— Evet... Ben sizin yerinizde olsam artık bu gece mek-
tup yazmaktan vazgeçer ve şu likörü içip uyurdum.

—  ok doğru. Ben de böyle yapayım.

— Müsaade edersiniz ya!

Yapılmış yatağın üstüne oturuyor.

— Hiç şüphesiz...

— Kocam akşam yemeğinden sonra hemen uyudu.

—  yle mi?

— O kadar i im sıkılıyor ki!

— Siz de uyuyunuz.

— Trende daima rahatsız olurum. Oh... Her zaman ya-
taklı vagonla seyahat ederiz ya... Vakıa çok pahalı ama ko-
camın nazarında bunun hiç ehemmiyeti yok. O rahatını pek
sever.

Elindeki küçük kadehe likör dolduruyor.

— Kocam her seyahatinde yanında açılmış bir iki sigara

paketi ile likör bulundurur. Az gümrük vermek için bu onun keşfettiği bir usuldür.

Gümrük memurları geldi mi ilk evvel biraz lakırdıya tutar. Sonra birkaç Türk sigarasıyla bir kadeh likör ikram eder. Bunun memurlar üstünde tılsım gibi bir tesiri vardır.

Gülüyor.

— Kocam çok akıllıdır, diye ilave ediyor. Sonra elindeki likör kadehini bana uzatıyor.

— Buyurunuz madam.

— Teşekkür ederim.

İçtikten sonra soruyor.

— Nasıl, güzel değil mi?

— Çok güzel...

— Siz de galiba likör seviyorsunuz.

Kısa kesmek istiyorum:

— Evet, madam.

Bu kadar lüzumsuz sözler söylemek için beni rahatsız eden bu kadına hem hiddet ederek hem de biraz hoşlanarak bakıyorum. Bu defa ben de bir sual soruyorum:

— Seyahatiniz nereye kadar devam edecek?

— Viyana'ya kadar madam, ya sizin?

— Berlin'e.

— Oh, ne iyi, demek Viyana'ya kadar beraberiz.

— Maatteessüf hayır madam, Sofya'ya kadar beraberiz...

— Niçin?

— Çünkü Sofya'da iki günlük bir işim var. Pasaportum için...

— Oh, ne yazık...

Sahiden teessüf ettiği gözlerinden belli, herhalde iyi yürekli ve çabucak dost olan insanlardan, onun kocaman vücudu yanında ben büsbütün ince görünüyorum... Bana karşı öyle müşfik ki, etrafı siyah halkalarla çevrilmiş gözlerim, solgunluğum ve hasta halimle, beni şayan-ı merhamet, küçük bir mahlûkuk buluyor.

— Madam çok yazı yazıyorsunuz, bu sizi yoruyor. Bakınız ben artık gidiyorum, fakat siz yine yazmaya başlamayınız, hemen yatınız, gece geç vakit nasıl olsa hudutta uyandıracaklar... Çok rahatsız olursunuz.

Yerinden kalkıyor, elimi sıkıyor:

— Allah rahatlık versin madam.

— Size de.

Kapıdan çıktıktan sonra geniş bir nefes alıyorum. Cılız bir kedi yavrusu gibi böyle merhamet celb etmek gücüne gidiyor.

İşte ben perişanlığımı artık saklayacak kuvveti kendimde bulamadığım için insanlardan, herkesten, hattâ şu zavallı kadından bile kaçıyorum ya!.. Beni böyle mukadder, kuvvetsiz ve mağlup gördükleri, bana acıdıkları için insanlara kin bağlıyorum.

Uykum var...

Tren karanlık geceyi delip gidiyor...

Yavaş yavaş soyunuyorum.

Siyah ipek pijamamı giyiyorum, küçük çantamı biraz düzeltiyorum.

Yatağımdayım.

Örtülerden çıkan elim elektrik düğmesini arıyor.

16

Gözlerimi açıyorum.

Kırmızı, kapalı storlardan süzülen kızıl bir ziya gözlerimi kamaştırıyor.

Güneş çoktan yükselmiş...

Acaba saat kaçtır?

Yastığın altından çıkardığım küçük saate bakıyorum:

On!..

Yatağımdan fırlıyorum...

Acaba neredeyiz?

Perdeleri açarak dışarıya bakıyorum.

Boş bir araziden geçiyoruz... Köysüz, ağaçsız, yeşilliksiz, mağmum bir araziden...

Başıma üşüşen düşüncelerin tesiri altında kalmamak için gündelik hayatın en ufak teferruatına bile ehemmiyet veriyorum.

İhtimamla yıkanıyor, taranıyor, süsleniyorum. Aynaya son bir nazar atfettikten sonra memnun bir tebessümle kompartımanın kapısını açıyorum.

Koridor boş...

Bütün kompartımanların kapısı açık...

İki kapı ötede, kapının kenarından çıkmış, kalın büyük kunduralı iki ayak görünüyor...

Kuvvetli bir sigara kokusu var...

Adeta nefesimi kesiyor.

Kapımı açarken gürültü yapmış olacağım... Zira ayakların üstünden kocaman bir baş, bir Alman başı çıkıyor. Kulaktan takma gözlüğün iri camları altından bir çift donuk göz bana bakıyor. Sonra kurşun kadar ağır nazarlarıyla bu baş tekrar içeri çekiliyor.

Şimdi vagon restorandayım.

Kenarda kalmış iki kişilik boş bir masaya gidiyorum. Diğer masalara arkamı ve duvara yüzümü çevirerek oturuyorum.

Kimseyi görmek istemiyorum.

Nazarlarım karşımdaki aynaya tesadüf ediyor.

Böyle köşeye büzülerek bütün yolcuların nazar-ı dikkatini celb etmişim. Bütün nazarlar aynanın içinden bana ma'tuf.

Gayriihtiyari ben de aynanın içinden onlara bakıyorum. Gözlerim bir çift mai, sürmeli kirpiksiz gözle karşılaşıyor. Bu gözler bana gülüyorlar... Sonra yaklaşıyorlar.

Şişman bir el omzuma dokununcaya kadar başımı çeviriyorum.

— Madam bizimle beraber kahve içmek istemez misiniz? Sizi bizim masaya götüreyim...

— Memnuniyetle...

Yerimden kalkıyorum.

— Nasıl iyi uyuyabildiniz mi madam?

— Çok rahat uyudum.

Beraber ilerliyoruz. İki masa ötede şişman bir Yahudi yerinden kalkıyor. Genç kadın takdim ediyor:

— Kocam... Madam... Madam?

— İrfan... diyorum.

— Madam İrfan Bey, buyurunuz, oturunuz...

Şişman tüccar yerini veriyor.

— Zevcem rahatsız olduğunuzdan bahsediyor madam. Nasıl iyice misiniz?

— Evet, bugün dünden daha iyiyim.

— Tabii hava değişikliği...

— Hiç şüphesiz...

17

“O, bu akşamki gezintimize Nazmi’nin de iştirakinden galiba memnun olmamıştı. Ben halimdeki gayritabiiliği belli etmemek için bütün kuvvetimi sarf ediyor ve zannederim muvaffak oluyordum da.

Parlak bir sonbahar ayı, bize soğuk bir gökten bakıyordu. Hava bir gece evvelkinden daha serindi. Sararmış yapraklı ağaçlarla müzeyyen olan bu yollarda üçümüz de konuşarak, gülüşerek ilerliyorduk. Evet. Ben de.

Galiba gözlerimdeki ızdırabı ondan saklayabilmiştim. Onun için gözlerimin içine bu kadar pervasızca bakabiliyordu.

O gece üç ahbap gibi neşeli konuşarak, gülüşerek gezindik. Artık aramızda ufak bir hususiyyetin izini bile yaşatmak istemiyordum. Ona karşı yabancı ve nazıktım.

Ne kadar yürüdük bilemiyorum. Nihayet yüksek bir sahildeki ağaçların arasında dinlenmek için biraz durduk.

İzzet-i nefsimе karşı yaptığım bu fedakârlık çoktu. Sarf ettiğim kuvvetten yorulmuş bir halde bir ağaç gövdesine dayandım.

Nazmi ve o, yüksek sesle, hiç alâkadar olmadığım bir mevzu hakkında mübahase ediyorlardı. Onları dinlemiyor, onları görmüyordum. Gözlerim dalgalarda idi.

Ayın ışığıyla dalgaların yaptığı gölgeler, denizde acayip şekiller resmediyordu.

Sanki garip kılıklı bir sürü insan dalgalarla yavaş yavaş sa-

hile kayıyorlardı. Hazin ve matemî bir yürüyüşleri vardı.

Siyah kadife mantomun içinde, solgun ve sakın, hissiz bir cisim gibi ağacın gövdesine dayanmış onlara bakıyordum.

O bendeki değişikliği muhakkak fark etmemiştir. Lakayt ve fütursuzdu.

Bir akşam evvelki hareketini gayet tabii telakki edişi her halinden belli idi.

Halbuki ben neler zannetmiştim.

Artık gülemiyor, artık konuşamıyor, artık muhaverelerine iştirak edemiyordum. Lakayt ve kuvvetli olacak kudretim kalmamıştı. Bendeki bu ağır sükût ve neşesizlik yavaş yavaş her şeye sirayet etti. Rüzgârın neşeli uçuşu, dalgaların zevkli akışı durdu. Kesik cümlelerle konuşmaya başlayan Mithat'la Nazmi'nin sesi de alçala alçala söndü.

Bilmiyorum ne kadar zaman, durgun denize, yorgun gözlerle baktık...

Kalbimde, bozulmuş, sakatlanmış bir zevkin sızıları vardı. Havada, bulutlarda, denizde bir gam vardı. Ağır, matemî bir hal... Adeta yalvarır gibi:

— Eve dönelim, diye mırıldandım.

İkisi de itiraz etmediler.

Ölü yaprakları çiğneyerek yürüdük. Hâlâ konuşmuyorduk...

Nazmi, elindeki bastonuyla arada bir havayı kamçılıyordu. Ben, gözlerimden akmak isteyen yaşları içmeye uğraşıyordum. O, kim bilir nasıl bir düşüncenin peşinde susuyordu.

Oh... Onu seviyordum. Behice, her şeye rağmen onu seviyordum. Benim için bir azap, bir ızdırap, bir felaketten başka bir şey olmadığı halde onu seviyordum.

O, evin kapısına geldiğimiz zaman ancak kendi düşüncelerinden ayrıldı ve benim bu mağmum sükûtumu fark etti.

— Ne oldunuz, diye sordu; soğuk ve yabancı yapmaya gayret ettiğim ve muvaffak olduğum bir sesle:

— Uykum geldi, dedim, Nazmi güldü:

— Bize bu güzel bir iltifat değil, hiç böyle bir gecede insanın uykusu gelir mi?

— Üşüdüm... Sıkıldım...

Sonra ellerimi paltomun geniş kollarının içine geçirerek sustum.

İkisinin de ellerini sıkıp bahçe kapısından içeriye girinceye kadar sustum.”

— Hava gitgide soğuyor, dikkat ettiniz mi madam, demin karlı yerlerden geçtik.

— Hayır, hiç fark etmedim.

Başımı kaldırıyorum, omzuna aldığı kürk şalıyla büsbütün şişman görünen Yahudi kadını bana sırtıyor.

— Üşümediniz mi?

— Bilmem...

— Madam siz büyük bir ihtiyatsızsınız. Haydi kürkünüzü giyiniz.

Kürkümü giydiğimi gördükten sonra müsaade istemeden yanıma oturuyor. İskarpinlerinin üzerine taşmış, şişman baldırlı ayaklarını üst üste atıyor.

Gözlerim, bu iğrenç denilecek kadar şişman ve biçimsiz ayaklarda, hatırlıyorum... Bir gün, çamurlu bir yolun üstünde, Mithat'ın ayakları yanında yürüyüşünü seyrettiğim bir çift ayağı hatırlıyorum. Adımlarını onun adımlarına uydurmaya uğraşan bir çift şişman, biçimsiz, korkunç kadın ayağı...

18

“Behiceciğim, zarfı kapamak için mektubu bitirmek lâzım, Sofya’ya yaklaştık. Oraya gelince otele gider gitmez bu mektubu postaya vereceğim. Sofya’da iki gün kalıp yoluma devam edeceğim. Sana her zaman yazacağım, sen de bana yaz, uzun mektuplar yaz, fakat bana kendinden bahset. Sakın onun hakkında bana bir şeyler söyleme... Ben her şeyi, yeni aşkını da biliyorum. Her şeyi bildiğim, her şeyi gördüğüm için kaçıyorum ya Behice... Gözlerinden birçok öperim.”

Süheyla

19

Yanıma ilk yaklaşan hamala eşyalarımı arabaya kadar götürmesini söylüyorum.

Lokomotif gürültüleri, insan sesleri arasında ilerliyorum.

Etrafımda, bu gümüşü kış günü ışığında abus ve telaşlı görünen birçok çehreler, birçok yabancı çehreler var.

Kapının önündeyiz. Memur elimden biletimi alıyor. Arabanın yanına gitmek için, kaldırımda bile kısa eteklerimi biraz daha toplamaya mecbur oluyorum. O kadar çok çamur var ki... Karlar henüz tamamıyla erimemiş... Meydan çamur içinde...

Arabacıya gideceğim otelin adresini veriyorum. Etrafıma bakıyorum. Henüz ışıkları yanmış tramvaylarla garip bir kalabalık çamurlu yollardan akıp gidiyor.

Yorgunluktan bitap başımı arabanın yanına dayıyorum... Gözlerim kısılmış, anlamayan dalgın nazarlarla bu gürültülü yollara bakıyor...

İçimde hem zevk, hem de korku var. Bilinmemiş insanların arasında hissedilen serbestinin zevkiyle, bilinmiş çehrelerden uzak, bilinmiş memleketlerden uzak, koca dünyanın bir köşesinde tek başına kalmış bir insancığın korkusu...

Kürküme daha fazla sarılıyorum. Ayaklarım, ellerim, yüzüm üşüyor.

Caddelerden, sokaklardan geçerek mütemadiyen ilerliyoruz... Bir sürü yabancı insanlar kürklerine, paltolarına sarılmış, arabanın iki tarafından akıp gidiyorlar...

Benimkilerden başka mazileri, başka hayatları, başka sevinç ve kederleri olan bir sürü insanlar... Bir sürü lakayt ve yabancı insanlar...

Kürküme biraz daha fazla sarılıyorum... Araba hâlâ, alacakaranlıkta, çamurlu yollarda ilerliyor...

20

Elektrik lambasını yakıp, geniş odanın içinde korkak adımlarla ilerliyorum.

Odanın bir kenarında, hazırlanmış, örtüleri açılmış, temiz fakat yabancı bir yatak beni bekliyor... Ben bu yataktan çekingen adımlarla uzaklaşıyorum.

Dışarıda soğuk pek dehşetli olmalı...

Kaloriferin demirlerine üşüyen parmaklarımı dayamak için balkona açılan pencerenin önüne gidiyorum.

Filizî pijamamla, filizî terliklerimle aynada gördüğüm hayalimin ne çekingen bir yürüyüşü var...

Kocaman kanepelerin, büyük masaların ve dolapların arasında küçük korkak bir kedi yavrusuna benziyorum.

Ağır tül perdeleri aralıyorum.

Balkondan ötelere, meydana bakıyorum. Elektrik lambalarının tenvir ettiği meydan gecenin epeyce ilerlemiş olmasına rağmen hâlâ kalabalık...

Dışarıda hâlâ, benimle alâkası olmayan bir şehrin hayatı var, bir hayatın akışı var...

Bana yabancı olan bu hayatın, bu kalabalığın üzerine tekrar perdeleri örtüyorum.

Büyük eşyalarla dolu bu büyük odada yine yalnızım...

Omuzlarımda ürpermeler var...

Üşüyorum...

Uzakta, soğuğu böyle dondurucu olmayan güzel ve mai

memleketteki beyaz ve küçük odamı düşünüyorum.

İçimde, şöminemde çtırdayarak yanan ateşe, küçük eşyalarım, alçak sedirime karşı duyduğum hasret var.

Burada bilhassa bu gece öyle korkuyorum ki yalnızlıktan, kimsesizlikten öyle korkuyorum ki...

Aynada bana boş gözlerle bakan hayalime hiddet ediyorum... Gözlerimin etrafındaki siyah gölgelere, çehrem solgunluğuna hayret ve hiddetle bakıyorum...

Ve tutuşmuş kadar kızıl gözkapaklarımı gözlerimin üstüne örtüyorum... Hasta bir köpek kadar şayan-ı merhamet bir bakışı olan menhus gözlerimin...

Ne oldu?

Bu gürültü nedir?

Etrafıma korku ile bakıyorum.

Büyük eşyalar, azametli ve kibirli bir sükût ve sükûn içindeler. Adem-i tenezzülle bu küçük kadını süzüyorlar...

Hiçbir şey yok!

Eşyalardan biri çatlamış olacak...

Titriyorum...

Üşüyorum...

Filizî kadife ropdöşambırıma bürünüyorum. İçimde büyüyen bir evham var... Yatağımın yanına kadar gidiyorum...

Arkama hızla dönüyorum...

Arkamdan biri mi yürüdü?

O gürültü ne idi?

Arkamda kimse yok!

Yere gözüm iliştiriyor...

Yazıhanenin önünden geçerken çarpıp mektup kâğıtlarını yere düşürmüşüm...

Eğilip kâğıtları topluyorum... Onları göğsümün üstünde tutarak yatağımın yanına geliyorum. Yatağımın üstüne oturuyorum...

Gözlerim halının çiçeklerinde...

Elimdeki kâğıtların ucuyla oynuyorum. İçimde öyle bir korku var...

Kocaman kapıların arkasındaki hayattan, odamın duvarlarının haricindeki yabancı hayattan, tanımadığım meçhul insanlardan korkuyorum.

Beni seven, beni anlayacak müşfik bir insana öyle muhtacım ki...

Şefkatle çarpan bir kalbin üstüne başımı dayamaya, muhabbetli bir göğüse sığınmaya öyle ihtiyacım var ki...

Gözlerim, yakın, samimi, dost bir şey görmek istiyor...

Nazarlarım halının çiçeklerinden, yazı masasının üstündeki resme çevriliyor...

Odanın yalnızlığını öldürmek için, gelir gelmez el çantasından çıkarıp masanın üstüne koyduğum sevgili resim...

Bu ufak çerçeveden bir çift göz, şefkat, müsamaha ve zekâ dolu nazarlarla bana bakıyor...

Sevgili İrfan'ım...

Geniş alnından, çekik ve ince kaşlarından, ince dudaklı ağzından, gönlüme yavaş yavaş dolan öyle sonsuz bir şefkat var ki...

— İrfan bilsen ne kadar bedbahtım, diyorum. Bana tebessüm mü ediyor? Gözleri hayret yoksa istihza mı dolu?

Resim canlanıyor gibi...

Korku ile çerçeveyi çekmeceye atıyorum. Çekmeceyi sıkı sıkı kapıyorum...

Yarabbi ne asabi oldum!..

Ne çocuğum!..

Bu gece oyalanmaya, bu gece yalnızlığımdan başka şeyler düşünmeye, kendimi böyle yalnız hissetmemeye ihtiyacım var...

Gözlerim, parmaklarımla oynadığım mektup kâğıtlarına iliştiriyor.

Bu kâğıtlara zihnim takılıyor...

Behice'yi düşünüyorum...

Yazıhanenin önündeyim:

“Behice,

Oda büyük ve yabancı... İçinde bulunduğum, teneffüs ettiğim hava bile korkunç... Korkuyorum, bilsen ne kadar zavallı bir kadınıam...

Kaçıyorum Behice... Gidiyorum, daha uzaklara gideceğim. Felaketimi, zaafımı, mağlubiyetimi hepinizden kaçırmak için... Artık kendimi saklamaya tahammülüm kalmamıştı.

Mesut olamadım. Behice... Rahat ve sakince bedbaht olmak benim hakkımdır...

Bütün zavallı maceramı... Maceramı diyorum, sefaletimi, manevi sefaletimi bilmiş olsan Behice... Oh, ben neler çektim...

Onunla baş başa geçirdiğimiz saatlerin, o menhus geceden sonra zevki kaçmıştı. O geceden sonra benim gösterdiğim lakaydinin onun tarafından tarz-ı telakkisi aramızda biraz daha büyük bir uçurum açmıştı. Uzun aylardan beri birbirimize yaklaşan, biraz samimileşen hislerimiz yine birbirinden ayrılıyordu.

Buna o gece yaptığı şeyin sebep olduğunu düşünmesin diye daima onunla beraberdim. Eski hayatımız zahiren değişmemişti. Hepinizle beraber geliyor, onunla lakayt ve mütebessim bir çehre ile konuşuyordum. Hattâ yine eski gibi yalnız geldiği saatler de oluyordu. Fakat bu saatler eski hususiyetini, eski samimiyetini kaybetmişti. Onunla gayet tabii bulunuyordum... Ne tehlikeli bir sessizlik içinde bulunuyorduk, ne de hususi bir mahiyeti olan sözler söylüyorduk.

Onun yakınlığından, samimiyetinden çekiniyordum.

O da yavaş yavaş benden uzaklaşıyordu. Aramızda gitgide ziyadeleşen bir soğukluk vardı. Bütün vaktini artık

ben işgal etmiyordum. Onun, hayatında bir yeni meşgulliyeti vardı. Onun benden uzaklaşmasına sebep benim etvarım, ona karşı gösterdiğim lakaydı değildi.

Benden gitgide kopuyor, ayrılıyordu.

Onun bence meçhul olan hususi hayatında, benimle alâkası olmayan kalbinde artık yeni ve kuvvetli bir merbutiyeti vardı. Bu şey onu çekiyor, bu şey onu benden büsbütün uzaklaştırıyordu. Bir şey yapmak elimden gelmiyor, onu tutmak, onu muhafaza etmek için ufak bir hareket bile etmeden, ben de ondan uzaklaşıyordum.

Bazı zayıf dakikalarım da oluyordu Behice, sonbahar gecelerinin serin, mağmum yalnızlığı içinde beni bırakıp giderken kaç kere arkasından çağırarak, kaç kere halıların üstüne, ayaklarının dibine düşerek:

Mithat gitme, beni sevmesen de gitme, sana ihtiyacım var, muzdaribim, artık tahammülüm kalmadı... diye yalvarmak istedim.

Oh... O kederli, serin, korkunç sonbahar geceleri...

Dışarıda deniz kudurmuş bir dev gibi homurdanırdı... Rüzgâr ahşap köşkü parçalamak ister gibi şiddetle eserd... Kuvvetli bir yağmur kaplamaları kamçılardı. Sinirli, me'yus ve korkaktım. Hissiz bir çehre ile Fransızca, İngilizce, Almanca mecmuaların yapraklarını çevirerek dalgın dalgın onu dinlerdim.

O, beni yavaş yavaş öldüren kederi anlamazdı.

Ondan uzak geçen günlerimde ise elemimi herkesten gizlemek bana daha kolay geliyordu.

Onun yanında olmadığım saatlerde belki çok bezgin fakat daha tahammüllü idim.

Onun mevcudiyeti her dakika asabımı, ızdırabımı kamçılıyordu. Halbuki beraber olmadığı zamanlar aranızda güler bir çehre, lakayt bir gülüşle yaşamak daha kolaydı.

Zaten artık yavaş yavaş bu hale de alışıyordum. Kendi te-

sellimi de bulmuştum. Mithat miskin ruhlu, soğukkanlı bir adamdı. Mithat'ın sevmeye, çılgınlık yapmaya kabiliyeti yoktu.

Mithat sade ruhlu, âtıl sinirli bir zavallı adamdı...

Beni, anlayamadığı, anlayamayacağı ve bende mevcut olan meziyetleri takdir edebilecek bir insan olmadığı için beğenmemişti.

Ve sevmeye muktedir olmadığı için beni sevemiyordu.

Öyle zannediordum, daha doğrusu öyle zannetmek istiyor, bunda ısrar ediyordum.

Eğer o menhus günü yaşamasaydım, eğer o gün sizce, herkesçe malum olan şeyi gözlerimle görmeseydim, belki yavaş yavaş yeniden rahat ve sükûnetimi bulur, daha sabırlı daha akıllı olurdu.

O gün yorgun ve yine kederli idim. Bir akşam evvelki hislerimin tesirinden kurtulamamıştım, çünkü bir akşam evvel, ilk defa yaktığımız şöminenin karşısında onunla saatlerce baş başa kalmıştık. O, iri ellerini ateşe uzatıp ısıtırken, yine gözlerime, yine gergefimin üstünde asabiyetle koşan zavallı parmaklarıma, kalbimde cehennem yakan bakışlarıyla, o muamma, o zehir bakışlarıyla bakmıştı. Sanki bana bakmaktan zevk duyar gibi...

Gözleri içirimde yine çılgınlıklar halletmişti...

Kederli idim. Kalbim göğsümün altında katı bir ateş parçası gibi ağır ve yakıcı idi.

Yağmur henüz dinmişti. Hava serin ve rutubetli idi. Yüzüm ve ellerim üşüyordu. Bej tayyörümün kürk yakasını kaldırmıştım. Ellerim cebimde, gözlerim çamurlu yollarda ilerliyordum.

Onunla beraber çok defalar geçilmiş, dolaşmış bu yollardan geçerken mütehassis olmamaklığım imkânsız bir şeydi. Bana her şey, bu sisli deniz, bu yapraksız ağaçlar, bu kıvrıla kıvrıla giden ve hiç bitmeyecek zannedilen yol, onu, yalnız onu hatırlatıyordu.

Düşüncemde o, asabımda, ızdırabımda o, benliğimde, kalbimde o vardı. O... O... O...

İlk defa seven küçük bir genç kız kadar zavallı idim... Zaten onu seven kalbimin, ilk defa seven küçük kız kalbinden farkı yoktu ki...

Ben yine o genç kız kadar gülünç ve merhamete layıktım. Akıllı bir kadın, benim yaşımda bir kadın, böyle bir hiç için ızdırap çekmezdi... Böyle mantıksızca ızdırap çekemezdi...

Yorgun vücudumu, nemli bir ağaç gövdesine dayamıştım... Gözlerimi kapamıştım... Keşke gözlerimi daha uzun bir zaman kapasaydım... Çok uzun... O, yanındaki kadınla oradan geçip kıvrıla kıvrıla giden yolun bir dönümünde kayboluncaya kadar.

Halbuki öyle olmadı... Birden bana yaklaşan ayak sesleri duyarak gözlerimi açtım.

İkisini de yan yana gördüm Behice, ikisini de beraber gördüm... İlk önce Mithat'ın ayaklarının yanında ilerleyen adımlarını onun adımlarına uydurmaya çalışan bir çift şişman kadın ayağı gördüm. Sonra... Perişan bakışlarımı yüzlerine kaldırdım. Baktım... Bir ebedi saniye yüzlerine baktım.

Bu çehre, iri yanakları, şişkin gözkapaklarıyla bu çehre bana yabancı idi. Bu kadını hiçbir yerde gördüğümü hatırlamıyordum. Zaten giyinişinden, yürüyüşünden anlıyordum... Bu kadın benim hiçbir yerde tesadüf edebileceğim kadınlardan değildi.

Fazla görmek istemedim Behice, gözlerimi kapadım. Fakat gözlerimin üstüne inen morarmış gözkapaklarım beynimdeki hatırayı öldüremedi, onları görmekte devam ettim. Mithat, bu şişman ve beyaz kadını kolunda şefkat ve muhabbetle taşıyordu. Konuşuyorlardı... Neşe ile konuşuyorlardı. Gözlerimi sımsıkı kapamıştım, fakat hâlâ konuşuyorlar, gülerek, birbirlerinin gözleri içine bakarak konuşuyorlardı.

Mithat'ın gözlerinde bana bakarken bir kere olsun sezmediğim bir mânâ vardı.

Mithat'ın gözlerinde sevdâ ve merbutiyet vardı... Yemin ederim Behice, bütün etlerim, bütün vücudum, maddî bir acı ile kıvranıyor, kızgın ve hakikî bir ateşle yanıyordu.

Damarlarımdaki kan sanki zehir veyahut ateşti. Damarlarımdan vücudumun her yerine, bilhassa kalbime cehennem dağılıyordu. Duyduğum his o kadar kuvvetli, öyle tahrip edici bir his idi ki... Canı yanan bir hayvan gibi bağırmamak için yumruğumu kanatıncaya kadar ısırdım. Başım dönüyordu. Ayaklarım vücudumu taşıyamayacak kadar titriyordu.

Oh, bunu yapmamalı idi, diyordum, bunu yapmamalı idi...

Behice, eğer kıskançlık nedir bilmiyorsan, eğer şimdiye kadar bu duyguyu duymadınsa Allah seni bu hissi duymaktan korusun.”

Yanan gözlerimi dinlenmek için bir müddet kapıyorum. Sonra yeniden yazmaya başlıyorum:

“Bilmem ne kadar zaman ağaca dayanmış o halde kaldım... Birden bir el omzuma dokundu, sonra dost bir ses:

Süheyla, çocuğum, dedi. Bu ne hal? Uyudun mu? Yağmur yağıyor... Islanmışsın!

Gözlerimi açtım. Yeşil yağmurluğunun yakasını kaldırmış olan Nazmi bana hayretle bakıyordu.

Sahiden yağmur yağmıştı!.. Saçlarımı ıslatmış, şakaklarıma yapıştırmıştı... Kirpiklerimin ucunda yağmur taneleri sallanıyordu.

Boş gözlerle Nazmi'ye baktım. Heyecandan ve soğuktan vücudum titriyordu. Nazmi omuzlarımdan tuttu:

Nen var Süheyla? Haydi yavrum, eve gidelim...

Başımla “peki” işareti yaptım.

Yağmur daha sert yağıyordu. Nazmi yağmurluğunu çıkarıp benim omuzlarıma koydu. Ve yağmurlukla beni sarmak için zannederim bir elini de arkamdan geçirerek sağ omzumdan tuttu.

Galiba hızlı yürüyorduk...

Titriyorsun Süheyla... dedi.

Üşüyorum... diye cevap verdim.

Niçin bu çocukluğu yaptın, diye sordu.

Bilmem, diye inledim. Bilmem Nazmi... Gözlerimi kapadım... Biraz düşünmek için... İşte sonra sen omzuma dokundun... Gözlerimi açtım... Baktım ki yağmur yağmış... Islanmışım... Ne kadar vakit geçtiğini bile bilmiyorum.

Hasta olacaksın, diye beni azarladı.

İnsan çok muzdarip dakikalarında küçük çocuklara benziyor. Ben de küçük bir çocuk gibi kendimi Nazmi'nin şefkatine, dikkatine, ihtimamatına bırakmıştım. Beni eve kadar götürdü. Hattâ aynı ihtimamla odama çıkardı. Şezlonga oturdum. Bütün vücudum titriyordu... Kendimi tutamıyordum. Boğazım tıkanıyordu... Bağırarak, tepinmek, bir şey parçalamak, bir şey kırmak istiyordum.

Başımda artık hiçbir düşünce yoktu... Yalnız vahşi bir arzu... Kırmak, koparmak isteyen bir arzu...

Cebr-i nefis ediyordum. Nazmi'nin mevcudiyeti beni tutuyordu.

Eve hasta döndüğümü öğrenen dadım telaşla odama girip, kollarını bana doğru uzatarak:

Süheyla ne oldun yavrum? Nen var bebeğim, diye bana yaklaşınca artık gözyaşlarımı tutamadım. Yerimden fırladım, bir çılgın gibi dadımın boynuna atılarak yüksek sesle ağladım. Dayak yemiş küçük bir çocuk gibi ağladım.

Artık kimseden utanmıyor, sıkılmıyordum. Ve hıçkırıklarımın arasında müşteki bir sesle:

Yetişir, diyordum, artık yetişir... Tahammülüm kalmadı.

Başımda sabit bir fikir vardı, Mithat benim ağladığım, benim harap olduğum bu saatlerde başka bir kadınla beraberdi, oh... Behice, ben her şeyi düşünmüştüm. Fakat bunu, onun bir kadın sevdiğini, hiç, hiç düşünmemiştim.

Ben onu, sana evvel de yazdım ya, sevmeye iktidarı olmayan, tembel ruhlu, heyecansız bir adam zannetmiştim. Benim bile onun kalbinde yakamadığım bu ateşi başka bir kadının onun gönlünde nasıl tutuşturduğunu anlayamıyordum.

Benim bile...

Belki çok hodpesent bir insandım. Fakat sana utanmadan söylüyorum, kendimi güzel, fevkalade güzel, harikulade güzel bulmakta haklı olduğumdan emindim.

Güzel ve akıllı bir kadındım Behice, buna imanım vardı.

O, halbuki o hepsini çiğniyordu. O bunların hepsini çiğniyordu, o, beni sevmeyerek ve bilhassa başka bir kadını severek yalnız gönlümü değil kibrimi ve gururumu kırıyordu.

Bilhassa o kadın Behice, bilhassa o kadın benim bütün ızdırabım, bütün azabım o kadındı! Onun sevdiği kadın...

İrfan derdi ki:

Ben kıskançlığı anlamam Süheyla, düşün mesela insan çok sevdiği bir şeyi sokakta kaybettiği zaman onu kaybettiğine mi üzülür, yoksa onu bir başka insanın bulduğuna mı? Sevgilinin aşkını kaybetmek de aynı şeydir... Sana yemin ederim ki sen bana bir başkasını tercih edecek olsan, yalnız seni kaybettiğime üzülür ve bana tercih ettiğin adama kin bağlamam...

O zaman ben İrfan'ın bu sözlerini doğru bulurdum. Kıskançlığı pek budalaca bir his diye telakki ederdim.

Fakat bu bir nazariye idi Behice, İrfan'ın bütün düşünceleri gibi bir nazariye...

Ne kadar da mantıki, medeni olmaya uğraşsak hakikatte birer insandan başka bir şey değildik.

Ve bir de ilk insan gibi mantıksız, felsefesiz, nazariyesiz kıskanırdık.

Behice, kıskanıyordum... Başka bir köpeğin ağzındaki kemik parçasına hasetli gözlerle bakan aç bir köpek kadar

zelil, iğrenç, hayvan, kıskanıyordum. O, benim bütün hayatımdı... Hayatta tahayyül ettiğim, tasavvur ettiğim bütün saadetti. Onun aşkı, işte başka bir kadınındı. Onun nevazışleri bir başka kadınındı... Bence bir muamma, bir sır olan ruhu, bu ruhun bütün heyecanları bir başka kadının ve bilhassa o kadınındı...

O kadının!

Oh, artık düşünmek istemiyordum. Hayır bu baş, bu uğursuz baş düşünmemeli idi... O başı düşündürmemek için sersem etmek lazımdı. Kısılmış küçük yumruklarla başıma vurmaya, saçlarımı çekiştirmeye başladım. Nazmi ve dadım ellerimi tutmaya uğraşıyorlardı... Daima kıvrılan, koparan, parçalayan ellerimi...

Fakat beni teskin edemiyorlar, beni muhafaza edemiyorlardı. İpek yastıkları parçalıyor, kıvranıyor, ağlıyordum.

Mithat beni sevmiyordu!

Hayır, yanlış söyledim, Mithat bir başkasını, Mithat bilhassa... Bilhassa o kadını seviyordu.

Yavaş yavaş kuvvetimin eksildiğini hissediyordum, dişmekten harap olmuştum. Mafsallarımnda bir ağrı, vücudumda bir halsizlik vardı. Hıçkırıklardan sesim kısılmış, ağlamaktan yüzüm müthiş surette çirkinleşmişti.

Kıvrandığım halının üstüne yüzüstü yatmış, şimdi yavaş yavaş, sessiz sessiz ağlıyordum. Nazmi benim biraz sakinleştiğimi gördükten sonra gitmişti. Nihayet beni yatağıma götürdüler. Hiç itiraz etmeden, bir söz söylemeden kendimi dadımın ellerine bırakmıştım. Tıpkı küçük bir çocuk gibi... Dışarıda yağmurun kaplamalara çarpan kudurmuş sesi vardı.

Ağır bir hasta yahut küçük bir çocuk gibi olmuştum. Bana her şey değişik, müphem ve dumanlı görünüyordu. Ölüm gibi siyah bir uyku yavaş yavaş gönlümde, dimağımda her şeyi öldürdü.

Ertesi gün uyandığım zaman çok kuvvetsiz, yorgun ve sakindim. Ildırap çekmiyordum. Hayır, yanlış söyledim... Muzdariptim... Fakat aczi olan her şey gibi tevekkülü de beraber olan sessiz, sakin bir ıldırapla...

Manevi bir bezginlik içinde idim, akşama kadar şez-longun üzerinde, gözlerim kapalı durdum. Hava yine mağmum ve yağmurlu idi.

Saatler bana işkence gibi uzun geliyordu. Kendi kendime kalmak bana çok müthiş görüldüğü zamanda, akşama doğru biraz avunmak, biraz kendimden kurtulmak, biraz kendimden ve ondan başka şeyler düşünmek için sana kadar gitmeyi istedim. Keşke bunu istemeseydim Behice... Keşke o gün sana hiç gitmeseydim... Ben başka şeylerle meşgul olmak için sana gelmişim, fakat salonuna girdiğim dakika ondan konuşulduğunu duydum. Benim odaya girmem de muhaverenin yarım kalmasına sebep olamadı. Senin münasebetsiz misafirlerin ondan bahsediyorlardı, ondan bahsettiler. Evet ondan ve onu aylardan beri işgal eden, hepinizin bildiği, benden başka hepinizin bildiği aşkından, yeni ve kuvvetli aşkından, sevdiği kadından bahsettiler.

Ne hale girdiğimi sana söylemeye lüzum var mı? Bu sözleri dinlemeye tahammülüm yoktu. Fakat içinizden biri benim halimi fark eder diye korktum. Onun için köşemde sakın, sessiz ve lakayt oturmak icap ediyordu. Size perişanlığımı göstermemek için, yemin ederim tahammülümün çok, pek çok fevkinde bir kuvvet sarf ettim.

Muhavereye iştirak etmiyordum. Masanın üzerinden aldığım Almanca bir mecmuanın yapraklarını çeviriyordum. Bebeklerinde azap ışıkları yanan gözlerimi hepinizden saklamak için... Muhavereniz gayet kolaylıkla büsbütün başka bir mevzua dönmüştü. Fakat ben yine sizi dinlemiyordum. İçerimde bir tek arzu vardı, o da aranızdan kaçmak...

Birdenbire kalkıp gidecek olsam sözlerinizin üzerimde yaptığı tesiri anlarsınız diye yerimden kımıldamıyordum. Biliyorsun ya... Son misafirin gidinceye kadar yerimden kımıldanamadım.

Seninle yalnız kaldığımız zaman ellerimden tuttun ve bana acıyan bir sesle:

Söylenilen sözlerin yarısı yalandır Süheyla, dedin, hepsine inanmak doğru değil...

Keşke bana bu sözü söylemeseydin Behice, bilemezsin bana ne büyük bir fenalık yaptın, kalbimde nasıl bir acı yarattın. Dudaklarımı acıtan yalancı bir kahkaha ile güldüm:

Müteessir olduğumu mu zannettin yavrum, dedim. O dakikada, aczimi anladığın için kalbimde sana karşı büyük bir kin vardı

Doğru bile olsa, bana ne, diyerek omuzlarımı silktim. İzzet-i nefsimi daha fazla kırmamak için:

Hakkın var, dedin. Fakat ben, gözlerindeki merhametli bakışlardan anlıyordum Behice, anlıyordum sen küçük sersem dostuna ne olduğunu pekâlâ biliyordun. Senin merhametli bakışlarından kederimi gizlemeye iktidarım yoktu. Halbuki o beni sevmezken onun için ızdırap çekmek ve bunu saklayamamak, bana öyle iğrenç, öyle zelil bir şey geliyordu ki... Onun için bütün ısrarına rağmen o gece sende yemeğe de kalmadım. Evinden çıktığım zaman dışarıda hazin bir yağmur vardı. Siyah şemsiyemin altında ağır ağır yürüdüm. Nereye gitmek istediğimi bilmiyordum. Bu karanlıkta şemsiyemin altında bir gölge olmak, herkese meçhul, tanınmamış bir kadın gölgesi olmak hoşuma gidiyordu. Bu zulmetler yüzümdeki ızdırap çizgilerini saklıyordu. Yürüyordum... Onu ve beni bilen yerlere dönmek istemiyordum. Serseri adımlarım beni evimden uzaklara, onun için ne kadar ızdırap çektiğimi bilen bu yerlerden uzaklara taşıyordu. Ne bana onu müstehzi bir

inatla hatırlatan odamı, ne dadımın mükedder çehremin karşısındaki istifham dolu bakışlarını, ne hizmetçilerimin kederimin önündeki hürmetkâr sessizliklerini görmeye tahammülüm vardı.

Ben şemsiyemin altında, gecenin karanlığı içinde bir gölgeden başka bir şey olmak istemiyordum. Tanınmayan, meçhul bir kadın gölgesi. Birden, donuk, durgun başımda kurtuluş ışığı kadar parlak bir şimşek çaktı.

Ani bir fikir.

Ben kaçacaktım.

Madem ki artık kederimi saklayacak kadar kuvvetim bile kalmamıştı... Ben kaçmalı idim. Bilmediğim yerlere, beni tanımayan yabancı ve lakayt insanların arasına... Hatırımda uzak ve kalabalık şehirlerin, kalabalığı ile beni boğacak, silecek, yok edecek şehirlerin hayali canlanıyordu. Gümüşü semalı, soğuk, karlı memleketlerin iştियakı yeni bir aşk gibi asabımı kavramıştı. Oh... Gidecektim Behice... Başka insanların arasına gidecektim... İzdıraplarımı bilmeyecek, anlamayacak, anlayamayacak ve bana senin gibi merhametle bakmayacak insanların arasına gidecektim. İşte Behiceciğim bundan kaçtım, bundan kaçıyorum.

O geceden sonra hepinizden kaçtım. Kapıma gelenlere evde olmadığımı söylüyorlardı. Kimseyi görmeye, kimse ile görüşmeye tahammülüm yoktu. Emin ol ki başka türlü yapmak elimden gelmiyordu. Düşün ki seni bile gelip görmedim. Bana çok güleceksin yahut çok acıyacaksın zannettim. Bunların ikisine de tahammülüm yoktu.

Bana mektup yazdığın zaman ondan bahsetme. Adresimi hemen yollayacağım.

Süheyla

İmzamı attıktan sonra başımı kaldırıyorum. Kalın perdelerden, ilerlemiş sabahın ışıkları sızıyor.

21

“Behice,

Sofya’dan yarın hareket ediyorum. Burada daha fazla durmayacağım. Burası bana İstanbul’a çok yakın geldiği için daha uzaklara kaçacağım. İki günden beri yağan kar, dün akşamdan beri erimeye başladı. Sokaklar çamur içinde. Hava soğuk ve kapalı. Bu şey, bu büyük köye hazin bir sevimsizlik veriyor.

Oteldeki odam çok büyük. Hem de iyi ısınmamış. Hele o koskoca eşyalar bana hiç de misafirperver gelmedi.

Penceremden krallık bahçesinin bir ucunu ve kalabalık bir meydan görüyorum. Bu yabancı kalabalık bilsen ne kadar hoşuma gidiyor. Ben de ekseriya kısa kürk ceketimi giyerek bu kalabalığın arasına karışıyorum.

Yüzüm mağmum ve perişan iken, nazar-ı dikkati celb etmeden istediğim kadar yürüyorum.

Kederimi saklamaya, perişanlığımı saklamaya ihtiyacım yok ki... Burada beni kimse tanımıyor... Sana her gittiğim yerden yazacağım. Sen de tembellik etme.

Süheyla

22

Vualetimi gözlerimin üstüne indiriyorum. Küçük çantam elimde, istasyonun dış kapısındaım.

Şimal memleketlerinin aceleci bir kış gecesi, serin ve loş bir akşam olarak şehre iniyor. Dükkânların ışıkları çoktan yanmış... Sıra ile dizilmiş otomobillere yaklaşıyorum. Siyah yün bir şala sarılmış yaşlı bir kadın, soğuktan kızarmış şişman ellerindeki çiçekleri bana doğru uzatıyor. Bu kış memleketinde nasıl yetiştirildiği anlaşılmayan güzel çiçekleri eldivenimin üstü ile itiyorum.

Şimdi otomobilin içinde şehrin garbına doğru gidiyorum. Gördüğüm şeylerin hepsi beni alâkadar ediyor. Düz çizgili sokaklarda hemen hepsi gümüşü boyalı bu yeknesak binalarda öyle büyük bir sükûnet var ki...

Otomobil bir arabaya çarpacaktı... Yeşil üniformalı bir polis, şoförü azarlıyor... Yolumuza devam ediyoruz...

Acele ile yürüyen, bu insan, tramvay, otobüs, otomobil, motosiklet kalabalığını zevk duyan gözlerle seyrediyorum. İçimde nihayet yolculuğumun sonuna erişmekten, İstanbul'dan bu kadar uzakta bulunmaktan mütevellit bir sevinç var.

Otomobil beyaz büyük bir binanın önünde duruyor. Otele geldik.

23

Sincap paltomun yakasını hemen hemen gözüme kadar çekiyorum. Kalabalık caddede hızlı adımlarımla ilerliyorum. Yanımda yürüyen insanlara gözlerine kadar yüzünü örten bir kadının uyandıracağı tecessüs hissinden başka bir alâka vermiyorum. Öğle yemeğini yemek için, sakın, gürültüsüz bir lokanta bulmak istiyorum. Otelde artık tanınmış olan çehreler arasında yemek yemek bana azap veriyor.

Yalnız bulunmanın zevkini o kadar iyi hissediyorum ki... Buğulu camlarıyla içerisinin sıcaklığını gösteren bir restoranın önünde tevakkuf ediyorum.

Benden evvel aynı yerde duran bir adam, kulaktan takma gözlüğünün altındaki çekik ve esrarlı gözleriyle bana bakan bir Çinli kapıyı açtıktan sonra şapkasını elinde tutarak bana yol veriyor. İçerideyim. Paltomun yakasını açıyorum. Loş bir köşede küçük bir masa sanki beni bekliyor. Masanın üzerine çantamı ve sabahtan beri dolaştığım müzelerden topladığım katalogları, resimleri bırakıyorum.

Yavaş yavaş eldivenlerimi çıkarırken etrafımı lakayt bir nazarla süzüyorum.

Oturduğum iskemleye daha iyi yerleştikten sonra masanın üzerine bıraktığım katalogları, resimleri alıp gözden geçiriyorum. Hep onlarla meşgul gibiyim, halbuki düşüncelerimle ne kadar uzaklardayım. Oh, zaptedemediğim esir düşüncelerim... Madem ki onlara hâkim olamayacaktım, böyle uzaklara

kaçmaya ne mânâ vardı... Madem ki onlar yine her zaman orada, onun ayakları dibinde, onun nüfuzu altında kalacaktı...

Gözlerimi baktığım resimlerden çeken bu kuvvet nedir? Nazarlarım sağa çevriliyor. Kucağındaki büyük bir demet beyaz leylakla oynayan bir genç kadın bana dikkatle bakıyor.

Zarif, süslü, güzel bir kadın... Ne imkânsız şey! Sanki ben siyah gölgeli bu çok güzel gözleri, kırmızı bir ateşle yanan bu boyalı dudakları, hummalı bir pembelikle yanan bu esmer yanakları, işte bu kadını tanıyorum...

Kastor mantosunun önünden çıkan aynı renkte olan şarmöz elbisesinin güzelliği gözden kaçmıyor. İnce, sivri, kahverengi podösuet iskarpinleri, bej ipek çorapları, çok küçük, mevzun olan ayaklarıyla modern kadınlığın bütün sihrine, füsununa malik olan bu kadına ben yabancı değilim... O da tanımaya uğraşan bir insan gibi bana bakıyor. Birden çok tatlı ve ahenkli bir ses ismimi söylüyor:

— Süheyla!

Bu sesi duyduktan sonra artık tereddüt etmiyorum, hemen yerimden kalkıyorum:

— Seza!

O da ayakta, birbirimize yaklaşıyoruz. Elini sıkıyorum.

— Ne zamandan beri buradasın Süheyla?

— Dört beş gündür Seza.

— Haydi benim masama gel. Bilsen seni görerek ne kadar sevindim! Kaç senelerden beri Süheyla... Kaç senelerden beri birbirimizi görmüyoruz.

— Öyle ya!

— Gel otur... Hah şöyle! Bakayım sende bir değişiklik var mı? Evet... Bir kere çok solgunsun... Hasta mı idin?

— Hayır, hasta değildim.

— Bir de... Bilmem... Yüzünde bir hüznün var gibi, eskiden böyle değildin... Güler... Çok gülerdin... Halbuki... Şimdi

birdenbire çatılmış kaşların, dalgın bakışlarıyla seni tanıyamadım...

— Ben de seni kolaylıkla tanıyamadım...

— Çok değiştim değil mi?

İçini çekiyor ve mütebessim devam ediyor:

— Baksana... Yüzüm eski sıhhat rengini kaybetti. Sonra da yaşlandım...

Gözlerinin etrafındaki zorlukla görünen kırışıkları gösteriyor.

— Mübalağa ediyorsun!

— Yorgunluktan perişanım... Birkaç sene bir yerde sakın sakın yaşamak bizce imkânsızdı... Tam yedi senedir, sen evlendikten birkaç ay sonra İstanbul'u bıraktım. O zamandan beri şehirden şehire, memleketten memlekete, iklimden İklim'e dolaştık. Hem de durup dinlenmeden... Nihayet buraya geldik.

— Ne zamandan beri buradasınız?

— Bilmem, bu defa çok zamandan beri... Fakat yine hâlâ dinlenemedim.

— Daima burada mı kalacaksınız?

— Bilmem... Onu da bilmem.

Dudaklarını büküyor. Sonra el çantasından çıkardığı küçük bir aynaya bakıyor.

— Nasıl, burasını değişmiş buldun değil mi Süheyla?

— Pek çok. İlk nazarda değişikliği fark etmek mümkün...

Elimdeki resimleri görerek:

— Ah, müzelerde mi idin, diye garip garip tebessüm ediyor. Demek oralarda da değişiklik belli?

— Öyle تنها ki...

— Biraz haklı olarak değil mi? Ahali o güzel şeyleri göre göre bıkmışlar...

— Yerli ahali belki... Fakat seyyahlar?

— Şimdi onlar da başka yerleri geziyorlar. Son senelerin seyyahları niçin dolaşıyorlar biliyor musun? Gittikleri memleketlerin güzellikleriyle sanat eserlerini tanımak için değil. Müze görmek, memleket görmek için değil. Her yeni gidilen memlekette biraz yenilik, biraz heyecan bulmak için, yalnız bunun için... Yeni dünya felsefeden, sanayi-i nefiseden, edebiyattan usanmış, yeni insanlar nazariyatla vakit geçirmek değil yaşamak istiyor.

— Yaşamak tarz-ı telakkiye göre değişir Seza...

— Öyle mi zannediyorsun? Öyle ise sen yeni insanları tanımıyorsun.

— Sen tanıyor musun?

— Evet. Yedi senedir onların arasında yaşadım. Onların yeniliklerine rağmen ruhen ne kadar eski, ne kadar bezgin insanlar olduklarını yakından tanıdım. Onlar dünyanın bütün zevklerini, ince ve kaba, ruhi ve dimaği, maddi ve manevi bütün zevklerini tatmış ve bundan bıkmış insanlardır. Asırların yorgunluğunu çekmemiş olan ve bizim eski, yıpranmış dediğimiz, eski zannettiğimiz geçmiş nesillere büyük bir heyecan, derin bir zevk verecek bir sanat eserini, bir şaheseri, onlar bıkmış, yorgun, müstehzi gözlerle seyrederek. En güzel ve nefis bir şiiri sonuna kadar okuyamazlar. Asırlardan beri söylenmiş, güzel bilinmiş şeylerden onların ruhu usanmıştır. Onlar için bütün zevkler yaşanmıştır. Hayatta yegâne gayeleri şimdiye kadar duyulmamış bir nağme dinlemek, şimdiye kadar görülmemiş bir renk görmek, şimdiye kadar yaşanmamış bir zevk yaşamaktır. Wagner'in vatanında, vahşilerin musiki-sini dinleyeceğini tasavvur eder mi idin? Dünyadaki bu tereddidi feci, korkunç bir şey Süheyla. Senin tanımadığın bu yeni insanlar, büyük, ulvi, güzel ne varsa ondan nefret eder. Onlar yaşamının mefhumunu bir afyon sarhoşluğunun rüyasında, bir şampanya kadehinin dibinde, uykusuz geçirilmiş fena bir gecenin sabahında ararlar. Artık fikri zevklere, ruhi zevkle-

re rağbet eden insanlar mevcut değil. Şimdi sinirleri en fazla tahrip edip vücudu en çok hırpalayan tarzda vakit geçirmeye yaşamak diyorlar, anlıyor musun?

Başını önüne eğiyor, gözlerinde acayip bir ışık var:

— İşte ben de yedi senedir bu yeni hayatın, bu yeni insanların içinde yuvarlandım. Ya sen, niçin buraya geldin? Belki kocan yeni bir eser yazmak, yeni bir şey tettebbu' etmek istiyor, öyle mi?

— Kocam mı? O üç sene evvel öldü.

— Ne diyorsun?! Zavallı Süheylacığım... Öyle müteessir oldum ki. Fakat nasıl oldu da benim hiç haberim olmadı?

— Halbuki bütün gazeteler, hattâ ecnebi gazeteleri bile onun ölümünden bahsetti...

Seza muamma bir tebessümle gülüyor:

— Yedi seneden beri, kocamı, her şeyi bırakıp onu takip ettiğim günden beri, nasıl yaşadığımı sana bir başka zaman anlatınca, bundan haberdar olmadığımı hayret etmezsin.

Ellerimi tutuyor:

— Artık her zaman, her zaman buluşacağız değil mi? Seni tekrar gördüğüme öyle sevindim ki... Sen bana o eski, o tabii, güzel hayattan öyle kuvvetli bir hatıra getirdin ki... Seni daima görmek isterim Süheyla...

Çantasından ufak bir kartdövizit çıkarıyor:

— İşte adresim... Her sabah telefonla beni arayabilirsin...

Elinden kartı alıyorum:

— Muhakkak...

— Senin de mükedder bir halin var Süheyla. Senin de bana anlatacak şeylerin vardır... Öyle değil mi?

— Evet...

Yerinden kalkıyor.

— Artık ben gitmeliyim yavrum, sakın telefon etmeyi unutma. Hem yarın sabah olsa daha iyi... Çünkü öğleye kadar muhakkak evdeyim.

— Peki...

Mantosuna sarılıyor, güzel bir tebessümle yüzüme baktıktan sonra arkasını dönerek kapıya doğru ilerliyor:

- Allah'a ısmarladık Süheyla.
- Yarına kadar Seza...

24

— Şimdi nasıl bu yeni hayatın fırtınasını seviyorsa beni de öyle sevdi Süheyla. Onun için yeni, yepyeni bir insandım. Onu şimdiye kadar görmediği, tasavvur etmediği bir aşkla, yeni, iptidai bir aşkla seviyordum. Sonra da kıskanç bir kocam ve aşkımıza binlerce mâni, aşkımızda binlerce tehlike vardı. İşte bütün bunlar için beni sevdi. Ben onun için, kokain, afyon gibi tehlikeli ve sarhoş eden bir şeydim. Saçlarımı okşarken gözlerime bakar: “Ne çocuk bakışların var Sezi derdi... Ne çocuk bakışların var.” Ve bütün tanıdığı kadınların hiçbirinde bu kadar çocukça bakan gözler görmediği için beni her gün biraz daha fazla severdi. Ve bir gün o kadar çok sevdi ki benden ayrılmak istemedi ve o gün bana:

— Benimle gel, dedi. Biliyorsun, işte onunla gittim. Sonra kıskanç bir koca bizi takip ederken, tehlike, korku ve aşk içinde yaşanılmış bir sergüzeştimiz oldu. Mesela Kum’da sonuna kadar geçirilmemiş mehtap gecelerimiz vardı. Venedik’te yarım bırakılmış gondol gezintileri... Dünyanın her bir tarafına koştuk. Transatlantiklerle büyük denizler aştık. Mütemadi bir üzüntü, mütemadi bir asab gerginliği ve çarpıntı içinde harikulade güzel üç senemiz oldu... Üç ilahi sene... İşte bu aşkımızın rüyası idi. Nihayet hakikat geldi... Çok şimal memleketlerin birinde konsoloshaneme çağrıldım. Elime verdikleri bir kâğıt kocamın beni boşadığını bildiriyordu. İkimiz de sevindik... Sonra işte nikâhlandık... Her şey değişti. Küçük ve sevimli bir apartmanımız, uslu, sevimli bir aile hayatımız

oldu. Sonra bilmiyorum ne oldu, nasıl oldu, onun bu hayat-tan sıkıldığını... Benden sıkıldığını ve yeni heyecanlar aradığını hissettim.

Hayretle soruyorum:

— Seni o kadar seven bu adamın mı?

— Evet. Ve çok geçmedi. İlk hıyanetini öğrendim. Ne kadar ızdırap çektim tasavvur edemezsin. Süheyla ne kadar ızdırap çektim. Nasıl inledim. Ağladım. Bağırdım... Onunla kavga ettim. Ondan nefret ettiğimi, ondan ayrılacağımı, onu görmeye tahammülüm olmadığını söyledim... Sonra o gözle-rime baktı... O gözlerime çok kuvvetli baktı... Ellerini uzat-tı... Âmir bir sesle: “Beni affet Sezi...” dedi. Bilmiyorum nasıl oldu... Göğsünün üstünde gözyaşlarım dindi. Ona, beni bir daha aldatmayacağına yeminler ettirdim.

Hayretle yüzüne bakıyorum.

— O yemin etti mi?

— Evet...

— Sen inandın mı?

— Hayır inanmadım. Ve artık ondan şüphelenmeye baş-ladım. Her bir hareketini gözetliyordum. Saçlarını muntazam gördükçe dağıtır, elbisesini ihtimamla giyse buruştururdum. Beraber gezdiğimiz zaman bir tarafa fazla baksa kavga eder-dim. O kadar hırçınlaşmış, o kadar titiz, kavgacı bir kadın olmuştum ki artık kendimi ihmal ediyordum. Tuvaletimi bile ihmal ediyordum. Zarif olmayan çirkin bir kadındım... Tahammül edilmez bir insandım. Ona hayatı bir işkence ya-pıyordum... Fakat elimde değildi. Çok bedbaht idim. Beni o yeniden ihmal etmeye başladı. Ve ikinci hıyanetini öğrendim.

— İkinci hıyanetini mi?

— Evet!

— Bunu öğrenince ne yaptın?

Koluna bağladığı enli siyah kurdelayı çıkararak bileğini gösteriyor:

— İşte... Fakat ölmedim... Yalnız birkaç gün yattım... O

bu defa daha derin bir nedametle ayaklarıma kapandı. Onu, bana bu kadar ızdırap çektiirdiği için galiba daha fazla sevmeye başlamıştım. Hem de nedameti pek samimi gibi idi. Beni bir daha aldatmaz zannettim... Onu affettim. Yine bir gün cebinde aynı kadının mektubunu buldum. Yeniden ağladım... Yeniden şikâyet ettim. Ben böyle hıçkırırken birden yüzünde şimdiye kadar hiç görmediğim bir mânâ ile yanıma yaklaştı:

— Beni gözyaşlarınla sıkıyorsun, dedi. Artık daha fazla sıkılmaya tahammülüm yok, bu lüzumsuz kıskançlıklarınla beni daha birçok deliliklere sevk edeceksin. Seni sevdiğimi biliyorsun... Benim tabiatım böyle... Heyecana ihtiyacım var. Heyecana ve değişikliğe ihtiyacım var.”

Onu sonuna kadar dinledikten sonra memleketime döneceğimi söyledim:

- Mümkün mü, diye omuzlarını silkti. Sonra her zaman çay için gittiğimiz bir otelin ismini söyleyerek:

— Ben çaya oraya gidiyorum... Sen de oraya gel beni bul, dedi. Ben hemen eşyalarımı toplayıp evden büsbütün gideceğimi söyledim. O paltosunu giyerken:

— Beni orada bekletme, dedi.

— Sonra sen ne yaptın?

— Bir saatte bütün eşyalarımı topladım, hazırlandım. Artık ölsem bile ondan ayrılmaya karar vermiştim. Fakat...

Acı bir gülüşle başını sallıyor.

— Fakat?

Gülüyor.

— Evin kapısına gelince cesaretim kalmadı. Sofadaki kanepe'nin üzerine düşüp uzun uzun ağladım...

— Sonra?

— Sonra yerimden kalktım. Topladığım elbiselerin içinde bir ipek elbise çıkardım... Bunu giydim... Süslendim... Çok güzel olmuşum. Sokağa çıktım. Beni beklediği otele giderek onu buldum...

— Hiçbir şey olmamış gibi?!

— Evet, hiçbir şey olmamış gibi... Onu orada dostları arasında buldum. Güzelliğime yabancılar hayretle, o teşekkürle baktı. Ve artık o akşam, her akşam yaptığım gibi onu bırakarak yalnız eve dönmedim. Onlarla beraber bir tiyatroya gittik... Şehirde yemek yedik... Sonra geceyi bir kumar kulübünde geçirdik. Sabahleyin eve yorgun, solgun ve geceki sarhoşluktan kalma bir baş ağrısıyla avdet ettik. İşte Süheyla... O gecedan sonra onu bir gece yalnız bırakmadım... Bir gece yalnız bırakmıyorum. Bu karışık, yorucu, çirkin hayatında onu adım adım takip ediyorum. Onu yanımdan ayırmamak için daima yeni, değişik insanları etrafıma topluyorum... Onun beğendiği kadınlarla tanışıyorum..

— Neler söylüyorsun Seza?

— Sana hakikati anlatıyorum Süheyla. İşte yüzümdeki rengi solduran, gözlerimin etrafına vaktinden evvel bu kırışıkları yapan hayat bu...

— Halbuki bana mesudum diyordun?

— Bedbaht değilim ki... Onu seviyorum. Onu bir çılgın gibi, günden güne artan bir düşüklükle seviyorum. Ona hayatında lâzım olan kadın benim. Onun asıl sahibi benim... Öteki kadınlar onun için bir yenilik, bir değişikliktir. Asıl değişmeyen kadın, asıl sevdiği kadın, onun kadını benim!

— Seni anlamıyorum Seza, insan sevdiği bir mevcut için ya her şey olmak ya hiçbir şey olmamak ister.

— İnsan, sevdiğini her şeyden, saadetten, gururdan, haysiyetten fazla severse, onun için olabildiği şey olmaya razı olur.

— İnsan sevdiğini belki saadetten, rahattan fazla sevebilir... Fakat haysiyetini, izzet-i nefsin sevdiğinden bile kıskanır.

Seza samimi kahkahalarla gülüyor.

— Sen çocuk musun Süheyla? Büyük bir aşkın yanında haysiyetin, izzet-i nefsin hükmü olur mu?

— Olmaz mı?

— Olmaz ya... Sevilen adamın ihaneti karşısında, kendi gönlüne tamamıyla nüfuz edemeyen bir insan yahut kendi kendisiyle samimi olmaktan çekinen bir korkak, müthiş bir azap hissedince “İzzet-i nefsim rencide oldu!” der, fakat bunun aslı gönül yarasıdır.

— Yanılıyorsun Seza... Şimdi de sen yanılıyorsun. Ben buraya niçin kaçtım biliyor musun?

— Sevdiğin adamın ihanetini öğrendiğin için mi?

— Evet.

— Yanında olsaydın, arkandan gelseydi, senden af dilesseydi, şimdiye kadar çoktan affetmiştin, hem niçin bana gururundan kaçtığını söylüyorsun? Sen gururundan değil, sen onu her dakika başka kadınla görmekten korktuğun için, çok kıskanç olduğun için kaçmışsın, hem madem ki onu seviyordun, ondan kaçmamalıydın Süheyla.

— Beni sevmediğini hissettikten sonra?.. Başka bir kadını sevdiğini öğrendikten sonra mı?

— Bunu nasıl öğrendin?

— Herkes... Herkes onun bir başka kadını sevdiğini biliyordu.

Önüme bakıyordum:

— Bana öyle fenalıklar yaptı ki...

— Seni sevdiğini, sana fenalık yaptığından mı anladın?

Çenemi okşuyor ve gülüyor:

— Çok kurnaz değilsin küçüğüm... Erkekler bizim anlayamayacağımız birer muammadır. Bazen en çok sevdikleri kadını aldatırlar... En fazla sevdikleri kadına fenalık yaparlar... Biz onları anlayamayız.

Bu Seza'nın tesellisi.

— Ben kadınla erkeğin arasındaki farkı hiç de bu kadar büyük bulmuyorum. Onlar da sevdikleri zaman bizim gibi severler. Onlar da sevdikleri zaman yalnız bir aşk hissederler.

— Hayır! Süheyla, onlar kalplerini bizim gibi doğrulukla, kibarlıkla kullanamazlar.

Odanın kapısı açılıyor. İkimiz de başımızı çeviriyoruz. Seza'nın gözlerinde garip bir ateş, bir zevk parlıyor. Burun delikleri hafifçe ihtizaz ediyor. Dudakları titriyor.

— Danyal!..

Danyal'a bakıyorum. İri vücudu, şiş kapaklı siyah gözleri, kalın dudaklı büyücek ağzı, çok solgun matruş çehresiyle hakikaten harikulade güzel bir erkek, hayvanat-ı vahşiye mürebbiyesi bakışlarıyla küçük kadınına yaklaşıyor. Seza müşfik bir sesle:

— Çok geciktin Danyal, diyor. Gülüyor:

— Yemeği onlarla beraber yedim... Beni bırakmadılar. Görüyorum ki sen de yalnız değilsin...

— Evet, Allahtan Süheyla beni bugün yalnız bırakmadı. Sana Süheyla'dan geçen gün de bahsetmiştimdi ya... Hayri İrfan'ın karısı.

— Hanımefendiyi hiç tanımaz olur muyum Sezi.

Nezaketle eğilerek elimi öpüyor.

— Biz İstanbul'da olduğumuz zaman siz daha küçük bir genç kızdınız...

— Yok canım... Ben siz daha İstanbul'da iken evlenmiştim.

— Ne de olsa küçücükünüz. Ben sizi siyah çarşafınız ve mektep çantanızla hatırlıyorum...

Tebessümle yüzüne bakarak:

— Her ne ise, diyorum. Herhalde şimdi sizden hesap soracak kadar yaşlandım. Ben Seza'yı çok severim. Söyleyiniz bakalım onu mesut ettiniz mi?

Seza'nın küçük yüzünü eliyle kapayarak başını göğsü üstüne çekiyor.

— Mesuduz değil mi küçük, diyor. Birbirimizi o kadar çok seviyor öyle iyi anlıyoruz ki... Hattâ bazen birbirimize istemeyerek yaptığımız fenalıkları bile kolaylıkla affediyoruz.

Bu çifte hayret dolu gözlerle bakıyorum.

25

“Aşkta haysiyet olur Mithat... Yemin ederim... Yemin ederim ki olur. Ben sizi belki hiçbir kadının sevmeyeceği kadar şiddetli, ateşli bir sevda ile sevdim. Sizi ızdırapla, zevkle, cennetle sevdim. Eğer fedakâr olmak, eğer mütevazı ve kanaatkâr olmak bence mümkün olmadıysa, eğer sizden gelen her şeyi, aşk gibi fenalığı, saadet gibi ızdırabı da aynı zevkle karşılamadımsa, isyan edip sizden uzaklara kaçtımsa bu sizi sevmediğime, iyi sevmeyi bilmediğime bir delil midir?

Hayır! Buna emin olunuz ki, hayır. Sizden uzaklara kaçarken, göğsümde belki hasretinizle ölen bir gönül kaçırdım. Sizden uzaklara kaçarken sizi daha fazla sevdim. Ve işte şimdi bu uzaklarda sizi, yalnız sizi, sade sizi düşünüyorum. Yalnız sizi seviyorum.

Ve zannediyorum ki, bir gün bu ayrılığın fecaatine, bu yalnızlığın dehşetine, bu muhabbetsizliğin soğuşuna tahammül edemezsem bile! Yine size dönmeyeceğim. Bana yalvarsanız, beni çağırırsanız bile.

Belki bu kış memleketinde ızdırabı, sevgi ihtiyaçları içinde, zavallı bir keçi yavrusu, zavallı bir Gönül gibi yavaş yavaş öleceğim. Siz o küçük, o mağrur hayvancığın masalını bilmezsiniz değil mi?

“Çok asırlar evvel, Gönül, yeşil parlak gözleri, beyaz uzun tüyleri, pembe pençeleriyle dünyanın en nüfuzlu padişahının, en kıymetli kızının kalbini teshir etmiş.

Ve uzun seneler ihtişam ve debdebe içinde yaşamış. En ağır işlemeli en kıymetdar ipek yastıkların üstünde uyur, altın taslar içinde yemeğini yermiş.

Bahar sabahları harem bahçesinin çiçek tarhları arasında, temiz, berrak, yeni bir güneşin altında genç sultanla beraber oynar, koşarlarmış.

Yaz günleri güneş, altın bir toz gibi yaldızlı kafeslerden odalarına sızarken rehavetle ipek yastıklara gömülür, akşamı beklerlermiş.

İkisi beraber.

Sonbahar geceleri mehtaplı bahçelerde, iri çınar ağaçlarının altında, havuz fıskiyelerinin musikisini dinlerlermiş... Sultan havuzun kenarına oturur, Gönül'ü dizleri üstüne alır-mış...

Kış günleri sıcak odalarda, kızıl ateşlerin karşısında otu-ran ihtiyar kalfaların ördüğü yün yumaklar yere düştükçe on-ların peşi sıra koşan sevgili kedisini, genç sultan perestîşkâr gözlerle seyredermiş.

Gönül uzun zaman bu debdebe, bu sevgi, bu nevazîş bol-luğu içinde bir ikinci sultan, sultandan, hattâ padişah-tan daha azametli bir sultan olarak yaşamış.

Yalnız oynayan, yalnız tüylerini temizleyip süslenen mağ-rur kedi de sultanını çok severmiş. Bütün saadeti onun gül kokan ipek dizlerinde sevmek, onun gül kokan ipek elleriy-le okşanmak imiş... Bütün saadeti... Onun için senelerce bir-birlerinden ayrılmamışlar... Senelerce ne sultanı ona bir usanç göstermiş... Ne Gönül sultanının ayakları dibinden ayrılınca eğlenebilmiş.

Hareli atlasa benzeyen gümüşü ve yeşil gözleri, parlak tüy-leri, pembe pençeleriyle Gönül, bütün bir dünyanın en güzel, en kıymetli, en çok seven ve sevilen kedisi olmuş.

Bu saadeti ebediyen devam edecek zannedermiş. Sonra bir gün, sarayın yabancı çehrelerle dolduğunu görmüş.

Bu tanınmamış çehrelerden ürkmüş.

Sultanın odasına kaçmış.

Kapıdan girdiği zaman onu büyük endam aynasının karşısında bulmuş.

Etrafındaki genç cariyeler onu süslüyorlarmış.

Gönül sultanını böyle her günden daha güzel, bu kadar çok güzel görünce kalbinin tatlı tatlı çarptığını hissetmiş.

Ve ince tırnaklarını halılara geçirip, beyaz tüylü sırtını şişirerek ona doğru yaklaşmış... Kabarmış sırtını, okşanmak isteyen başını onun ayaklarına sürerek birkaç kere etrafında dolaşmış.

Gönül mütehayyir gözlerini aynaya çevirmiş... Aynada süsüyle meşgul olan genç sultanı kendini gördüğü halde hâlâ tehalükle göğsünde sıkıyor, okşamıyormuş.

Bu ne dalgınlık!

Gönül yine kalbinin, küçük kalbinin çarptığını, çok çarptığını, şimdiye kadar tanımadığı bir acılıkla çarptığını hissetmiş...

Sonra, herhalde görmemiştir diye düşünmüş, yoksa... Ve gerilemiş... Cevval gözleriyle sultanın başının iki yanından akan tüllerin ucuna bakmış... Bakmış... Sonra şakrak ve neşeli atılmış yukarıya, kaldırdığı pençesiyle tüllerin ucuna vurmaya, onlarla oynamaya başlamış. Gönül'ün pençesi birden muallakta kalmış... Bir ses, sultanın olduğuna inanmadığı hırçın bir ses:

— Gönül rahat dur, diye infial ile kulaklarında ötmüş, saçlarını bozdun münasebetsiz hayvan!

Bir harp dönüşü, muhariplerin arasında gördüğü vezirin oğlunu sevmiş olan sultan, sevgilisine daha güzel, çok güzel görünmek için tüllerini kemal-i dikkatle düzeltirken, Gönül hayretten büyümüş, perişan gözlerle bir anda bu kadar değişen sultanına bakmış.

Küçük bir hayvanmış. Bir kalpte iki sevginin beraber yaşamayacağını bilmiyormuş.

Kendini seven bir kalbe iki sevginin geldiğini de bilmiyor-
muş... Bir şey bilmiyormuş...

Çünkü o zamana kadar mesutmuş... Araştırmamış...

Gönül daha birkaç saniye sultanının eğileceğini, pişman
ve muhabbetli kendini kolları arasına alıp beyaz ipeklilerin
üstünde sıkacağını ümit etmiş.

Halbuki genç paşasına güzel görünmekten başka bir gaye-
si olmayan sevdalı gelin hep aynada, hep kendisiyle meşgul
imış...

Gönül vefasız sultanına serzeniş ile dolu son bir nazar at-
fedip, titreyen zavallı bacaklarının üstüne vakar ve azametle
basarak odadan dehlizlere, dehlizlerden merdivenlere, oradan
da bahçeye lakayt bir yürüyüşle süzölmüş.

Oldukça sıcak ve güneşli, güneşli olduğu için sıcak bir
sonbahar günü imiş.

Gönül, yaprakları dökölmeye başlamış bir ağacın en yük-
sek dallarına kadar tırmanmış, orada onun nasıl kemal-i itina
ile süslendiğini görenler, muhakkak onu mesut ve kedersiz
bir kedi zannetmişlerdir.

Zaten o böyle görünmek istemiş.

Saatler ağır ağır geçmiş.

O gün kimse Gönül'ü hatırlamamış.

Serin bir sonbahar akşamı, güneşi ve güneşin hararetini
kovarken, sarayın ipek yumuşak yastıklarına, vefasız sulta-
nının gül kokan ipek dizlerine hasret çeken Gönül yerinden
kımıldanmamış.

Eğer ağlayabilse, ne çok ağlardı Mithat.

Sevgilisi onu düşünmezken, yeni bir sevgilinin omzuna
başını dayayıp gözlerine bakarken, o gitgide soğuyan bir ge-
cenin içinde, yapraksız bir dalın üstünde, yalnız ve korkak
sabahı beklemiş.

Yıldızlar sarı gözlerini kırpıştırarak onunla eğlenirlermiş...
Yuvarlak ve abdal yüzlü bir ay, kocaman ağzıyla ona gülerken,
o sabahtan evvel gelmesini temenni ettiği bir ölüm düşünmüş.

Soğuktan titreyerek.

Dünyanın bütün kedileri, eskiden o kadar mağrur ve azametli olan fakat artık sevilmeyen bu kediye görmek için, alay alay sarayın bahçesine dolmuşlar... Hepsi, en çirkinleri, en sakatları, en pisleri de beraber olarak Gönül'ün titrediği ağacın altından hep geçerek:

— İşte yalnız Gönül budur... Sultanın kedisi... Sultanın kedisi. Sultanın artık sevmediği kedisi, diyerek gülmüşler...

Ay kalın sesiyle yıldızlara:

— Bakınız. Hepiniz bakınız, diye bağırmış, artık sevilmeyen, artık unutilan, ihmal edilen Gönül şu ağacın üstünde titreyen küçücük hayvandır... Ne zamandan beri talihine haset ettiğimiz Gönül işte şu zavallı hayvandır.

Havuzların fiskiyeleri ince kahkahalarla gülüşürlerken:

— Ebedi saadeti bir insan kalbinden beklemek işte böyledir Gönül, derlermiş, rüzgâr ağaçların çıplak dallarında dolaşırken, onlarla bir olup Gönül'ün kulağına:

— Zavallı... Zavallı Gönülcük, diye merhametle fısıldarmış, gecenin bütün sakinleri, ağaçların, suların, karanlıkların perileri, Gönül'ü görmek için zulmetlerinden çıkmışlar. Hepsi bu zavallı kedinin önünden geçerken ya merhamet etmişler, ya istihza etmişler.

Bunların ikisi de öyle acıdır ki Mithat...

Sonra kara bulutlar, ayı, yıldızları örtmüş. Yağmur yağmış. Islanan Gönül sabaha kadar titremiş.

Sarayın pencerelerinde sabaha kadar devam eden eğlencenin ışıkları varmış...

Gönül yerinden kımıldanmamış...

Sonra fırtına geçmiş... Sonra bulutlar dağılmış... Yine yıldızlar gökte istihza ile sarı gözlerini kırpmışlar... Yine ay iri ağzıyla gülmüş.

Ertesi gün doğan güneş Gönül'ü akşam bıraktığı yerde görünce şaşırmış ve Gönül güneşten utanarak daha kuytu bir yere, çam ağaçlarının gölgesine kaçmış.

Gün epeyce ilerledikten sonra harem bahçesi halayıklarla dolmuş. Ve Gönül kendi isminin çağrıldığını işitmiş. Fakat bu davete koşmamış.

Zavallı küçücük vücudu geceki yalnızlıktan hâlâ titrerken, sıcak bir kucağa, yumuşak yastıklara, altın çanaklar içindeki yiyeceklere bu kadar muhtaç iken, Gönül bu davete koşmamış. Nihayet halayıklardan biri onu çam ağaçlarının kuytulukları içinde bulmuş. Yorgunluktan kaçamayan kediye kolları arasına alarak sultana götürmüş. Genç sultan sevgili kedisini bir gecede, bu kadar değişmiş görünce çok müteessir olmuş, onu kucaklamış, ısıtmış, sevmek için ipek elbiselerini bozmaktan, buruşturmaktan çekinmeden yere atılmış...

Fakat bir gecede zayıflamış olan hasta vücudunu tüylerinin kabarıklığı, bakışının vakarıyla saklayan mağrur, mütekebbir Gönül, azametli bir yürüyüşle sultandan birkaç adım uzaklaşmış, sonra başını çevirmiş, ona boş, yabancı, lakayt ve uzun bir nazarla bakmış. Daha sonra ateşin yakınındaki ipek bir yastığın üstüne çıkmış, başını omuzları arasına gömüp gözlerini kısıarak, üşüyen vücudunu ısıtmaya uğraşmış.

Genç sultan şaşkın şaşkın ona yaklaşmış:

— Gönül... Gönülüm... Hayatım... Sana ne oldu? Söyle bana... Sana ne oldu? Bana dargın mısın, diye yalvarmış. Gönül beyaz tüyleri arasında bir çift mücevher gibi ışıklı olan, büyümlü gözlerini sultanının gözlerine dikmiş. Gönül uzun bir dakika bu gözlerin içine bakmış.

Eğer sultanın kalbinde öteki aşk daha kuvvetli olmasa, bütün saadeti, meşguliyeti, her şeyi Gönül olsa imiş, muhakkak bu bakıştaki mânâyı, bu bakıştaki ızdırabı anlarmış.

Sultan bu ölüme kadar dargın kalacak bakışlardan bir şey anlamamış. Ve Gönül...

Ve Gönül gözlerini tekrar kısmış...

Artık ne en tatlı, en müşfik sözler, ne en sıcak nevazişler, ne de gözyaşları Gönül'e o gün gözlerini açtıramamışlar.

O günden sonra sultan kendisini yine eskisi gibi muhab-

betli, eskisi gibi düşkün görmek için neler yapmamış...

Fakat Gönül, o yaklaştıkça kaçmış, Gönül sarayın başka dairelerine kaçmış. Bir daha, artık bir daha sultanının yanına gelmemiş...

Izdırabını belli etmemek için yine mehtap geceleri kendi gölgesinin peşi sıra koşmuş, yine rehavetle, güya zevkle ipek yastıklara tırnaklarını geçirerek gerilmiş, yine eskisi gibi dadıların, kalfaların kucaklarından kayan yün yumaklarının arkasından güya neşe ile koşmuş. Evet, görünüşte neşesinden, çevikliğinden hiçbir şey kaybetmemiş...

Onu görenler çektiği ızdırabı, onu her gün biraz daha eriten ızdırabı anlamamışlar.

Gönül, gül kokan, güzel, ipek bir kucakta okşanmak iste-
diği için, bu nevaîşe, bu hararete, bu kucağa hasret çektiği
için, günden güne sıhhatinden, hayatından kopmuş.

Sonra soğuk bir kış günü, kaçtığı bu kucağın artık hasreti-
ne tahammül edemediği için, artık sevgisiz yaşayamadığı için
ölmüş.

Çok sevdiği sultanının kalbine yalnız başına sahip olmadığı için, kendisini sevmeyen vefasız sultanını, affetmediği, affedemediği, affedemeyeceği için ölmüş.

Ölmüş fakat kimse onu öldüren bu derdi bilmemiş.

Ve işte izzet-i nefsinî, haysiyetini canından fazla, sultanından fazla seven Gönül'ün, son nefesine kadar artık saadeti, artık tesellisi bu olmuş.”

İşte Mithat benim de tesellim bu olacak. Çünkü siz benim şimdi burada yavaş yavaş öldüğümü, böyle öldüğümü, sizin için öldüğümü, aşkınıza muhtaç olduğum için öldüğümü, sizi ölecek kadar sevdiğimi bilmeyeceksiniz.

Hiç mağrur olamayacaksınız.

Beni sevmediniz.

Niçin?

Söyleyiniz niçin? Güzel mi değildim? Başınızı döndüre-

cek, gönlünüzde heyecan yaratacak, asabınızı kavrayacak kadar güzel mi değildim?

Beni niçin beğenmediniz?

Niçin gözleriniz, asabınız, kalbiniz güzelliğimin karşısında kör kaldı?

Ben zannederdim, ben zannederdim ki, eğer bir gün kalbimde her kime karşı olursa olsun, değil böyle çılgın bir seveda, ufak bir meyil bile duymuş olsam, o adam ebediyen bana minnettar kalır. Ölünceye kadar ayaklarımın dibinde yaşamayı minnetle kabul eder. Halbuki siz!

Siz, size uzanan ellerimi, göğsünüze saklanan alnımı, kalbimi, aşkıma, güzelliğimi kadınlığımı adem-i tenezzülle gördünüz. Beni hırpalasaydınız. Fakat severek...

Evet beni hırpalasaydınız... Beni tahkir etseydiniz... Beni küçük bir hayvan gibi dövseydiniz... Canımı acıtsaydınız sizden yine ayrılmaz, sizden yine kaçmaz, kaçamazdım.

Mithat siz beni ihmal ettiniz. Siz bana başka bir kadını tercih ettiniz.

Halbuki ben aynada kendime kadın gözleriyle ilk baktığım gün, "dünyada bana tercih olunacak bir başka kadın yoktur" diye düşünmüş, bu düşünceme iman etmişim. Siz çok fena bir adamsınız Mithat. Sizi hiç affedemem.

Kalemi elimden bırakıyorum... Gözlerimde iki damla yaş var... Onları parmaklarımın ucuyla siliyorum... Yarabbi... Ne gülünç derecede duygularıma düşkün oldum! Yazı masamın üzerindeki ufak çerçeveden bir çift göz bana bakıyor... Bir çift zeki ve müstehzi göz... Kaşlarımı çatarak ben de gözlere bakıyorum... Anlıyorum, İrfan benimle eğleniyor!

Masanın üstüne kollarımı dayıyorum...

Başımı kollarımın arasına saklıyorum. Saçlarım resmin ayaklarına dokunuyor.

İrfan, artık sana layık değilim... Sen beni ne zannetmiştin... Gülüyorsun değil mi? Ben. Ben de bir insanmışım. Küçük, zavallı, sersem bir insan.

Sen beni herkesin fevkinde zannetmiştin... Sen beni çok akıllı, çok kuvvetli ve mantıklı tanıydın... Kadın olduğumu hiç düşünmedin mi?.. Sen ki o kadar akıllı idin!..

Söyle... Niçin herkesten başka idin?.. Niçin herkesten başka görünmek istiyordun?.. Niçin tabii, insani değildin?..

Artık ben sana da inanmıyorum.

İrfan söyle... Düşüncelerinde, felsefelerinde samimi değil mi idin?..

Niçin bana cevap vermiyorsun?.. Niçin beni bu kadar değiştirdin?.. Bana karşı kabahatlisin... Çünkü sana inandım... Çünkü beni inandırdın... Ah, niçin İrfan, niçin sana inandım?.. Bana insan zaaflarının, duyguların, bütün insanlığın gülünçlüğünden bahsederdin...

Tekemmül diye öğrendiğin, telkin ettiğin şey ne idi?..

“Mükemmel bir insan duygularına, asabına, düşüncelerine en fazla hakim olan, dimağıyla yaşayan, el ile tutulmayan hiçbir kuvvete, hiçbir şeye inanmayan insandır,” derdin, halbuki ben şimdi öğrendim, ben şimdi biliyorum, en mükemmel insan duygularına en fazla mahkûm olan, yalnız onların nüfuzu altında, samimiyetle yaşayan, samimiyetle ızdırap çeken yahut mesut olan insandır İrfan!

Sen ki o kadar yüksekte nasıl aldanıyordun! Tabii olan her şey, kuvvetli ve tabii olan her şey büyük... Halbuki sen bana pek tabii olan duyguları bile bir zaaf, bir kusur, bir iptidailik telakki ettirdin.

İrfan ben senin telkinatınla kendimde tabii olan her atılışı, her hareketi kestim. Kalbimde yükselen her samimi sesi boğdum. Çünkü senice mantıki bir kuvvete istinad etmeyen her duygu bir zaaf, her zaaf gülünç bir şeydi.

İrfan ben şimdi gülünç olmayan zaafı tanıyorum. Ulvi ve kudretli küçüklükler.

Sen beni mahvettin... Ben bir kadındım. Niçin senin gibi olmak, harikulade olmak istedim... Sen bu yanlış yolunda kuvvetli mantığınla hiç sendelemedin. Fakat ben bir kadın-

dım İrfan... Kalbim mantığımdan kuvvetli, itikatımdan, imanımdan kuvvetli çıktı...

Nazariyelerim alt üst oldu... Fakat buna rağmen doğru yolu bulduğumdan emin olduğum halde mesut olamadım... Çünkü içimde bana aşıladığın zehir var...

Duygunun kuvvetine iman ettiğim halde hissetmekten utanıyorum. Kalbimi bütün çıplaklığı, hislerimi bütün açıklığıyla göstermekten çekiniyorum... Bu şeyin gülünç olduğunu bana öyle kuvvetle telkin etmiştin ki... Beni affet İrfan... Bugün seni hiç sevmiyorum... Yahut daha az seviyorum. Niçin? Niçin hayatına beni bağladın?.. Niçin hayatına beni bağladıktan sonra kalbimi zenginleştirmek, hislerimi yükseltmek istemedin?.. Niçin yanlış felsefenle başımda çalıştın?.. Baş insana saadet getirmez ki.

Görüyorsun ya! Mükemmel zannettiğin kafa felaket yaratıyor.

Şimdi bedbahtım... Benimle eğleniyorsun.

Eğlenme İrfan... Mektubu, demin yazdığım mektubu yırıyorum. Hiç öyle mektup yollanılır mı?.. Ben onu yollamak için yazmadım. Ben gülünç olmak istemiyorum. Çünkü hâlâ seninim... Hâlâ o kadar seninim ki... Hâlâ o kadar senin malın, hâlâ o kadar senin talebenim ki...

Müstehzi gözlerle bana bakıyorsun değil mi?..

Evet, karşıdaki bu perişan kadın senin eserin İrfan!..

Bak!.. Bak... İyi bak! Felsefen saadet getirmiyor, düşüncelerin yanlış... Anlıyor musun?.. Yanlış...

Ve işte ben senin fikir tecrübelerinin kurbanıyım. Sen hayatta ne olmak istemişsin bilmiyorum... Fakat mükemmel bir insan, tasavvur ettiğin ucubeden, kendi hislerini boğan, yiyen hortlaktan, vahşiden büsbütün başka bir şey... Artık bunu anla... Büsbütün başka...

26

Önümdeki likör kadehini kaldırarak bir yudumda içiyordum, bu deminden beri beşinci olmalı...

Yanaklarım, sıcak ve boğucu havanın, sonra birbiri arkası sıra içtiğim likörlerin tesiriyle kızarmış... Karşıdaki aynanın içinde gözlerim pırıl pırıl yanıyor... Burada ne çok kahkaha, ne çok gürültü var...

Ne çok sigara dumanı...

Mütemadiyen açılan kapıdan içeriye dışarının çok soğuk havası girmese, burada nefes almak bile müşkül olacak...

Kenarda üç esmer çalgıcı var, biri kitara, biri mandolin çalıyor, biri de şarkı söylüyor...

Ne güzel çalıyorlar...

Seza yanımda oturuyor. Siyah boyalarla büsbütün derinleşen, güzelleşen gözleriyle bakıyor...

Danyal onun yanında...

Seza'nın bir elini avuçları içine almış... Onun da nazarları herkeste...

Bilmiyorum neden konuşuyoruz... Onlar gibi benim de bu akşam lüzumsuz, mânâsız kahkahalarım var...

Gözlerim çalgıcılarda...

Onları dinliyorum. Ne hoş çalıyorlar...

Zihnim dağınık ve dumanlı...

Mütemadiyen açılan kapıdan, temiz, şık bir insan kalabalığı girip çıkıyor.

Benimle alâkası olmayan bütün bir macera, elem, sevinç kalabalığı...

Benim burada, güya eğlenmek isteyen bu insanların arasında ne işim var?..

— Süheyla ne düşünüyorsun?.. Niçin sustun?..

Başımı koltuğa dayıyorum:

— Birdenbire vücudumda müthiş bir yorgunluk hissettim Seza...

İnce, altın sigara tabakasını uzatıyor:

— Bir sigara içmez misin yavrum?..

— Teşekkür ederim.

Elimi uzatıyorum, bir sigara alıyorum. Sonra çantamdan ince, uzun, siyah bir ağızlık çıkararak sigarayı ucuna takıyorum.

— Şimdi ateş...

Danyal kibrit çakıyor.

— Teşekkür ederim.

Nazarlarım sigaramın ucundan yükselen dumanlarda... Koyu abajurlu ufak lambalarla süslenmiş tavana kadar nazarlarım dumanlarla beraber kıvrıla kıvrıla yükseliyor...

Bu gece kalbim de durgun ve dumanlı...

Bu gece muzdarip değilim...

Kalbim yorgun... Kalbim hevessiz...

İğreniyorum...

Hayattan, ızdıraptan, ondan, aşktan iğreniyorum. Heyecandan iğreniyorum...

Bu halimi fark ettiklerini istemiyorum.

— Bir şeri daha?..

— İçeyim...

Gülümsüyorum... Yine likörü sonuna kadar içiyorum... Dişlerim kilitli, gözlerim dumanlı çalgıcılara bakıyorum. Güzel ve hazin bir İtalyan şarkısı çalıyorlar. Çok eski bir mazide Napoli'de dinlediğim bir İtalyan şarkısı...

Bir aşk şarkısı...

Gözlerimi kapıyorum.

Çok güzel olmayan, fakat kalın ve sıcak bir ses, bir bariton sesi Almanca kelimelerle bu şarkıyı beraber söylüyor.

“Niçin kaçmak istiyorsun küçüğüm... Gözlerin aşkını bağıyor. Beni sevdiğini biliyorum. Benden gelen ızdırabı da sev... Aşkın ızdırabından kaçılmaz. O senin kalbindedir.”

Gözlerimi hiç açmıyorum...

Gözlerim sımsıkı kapalı... Buna rağmen uzun kirpiklerimin ucunda iki damla gözyaşı var.

— Süheyla ağlıyor musun?..

Gözlerimi açmadan:

— Hayır, diye gülüyorum. Gözüme sigara dumanları kaçtı da...

27

Pencerenin önündeki geniş koltuğun kenarına oturuyorum. Üzerimde yeşil robdöşambırım var.

Sıcak alnımı cama dayıyorum. Camları titreterek geçen otomobillerin içinde kıymetli kürklere bürünmüş şık kadınlar, siyah elbiseli kalın paltolu erkekler var.

Soğuktan paltolarının yakalarını kaldırmış insanlar kaldırımlarda telaşlı telaşlı yürüyorlar... Ve rüzgârdan şapkalarını muhafaza etmeye uğraşıyorlar. Büyük fenerlerin etrafında uçuşan toz gibi ince kar taneleri var.

Penceremin dış camında, gecenin, soğğun perisi harika ellerle buzdan danteller örmeye, çiçekler işlemeye başlıyor. Odam ne sıcak...

Başım yanıyor...

Alnımı camdan ayırmıyorum...

Hep dışarıya bakıyorum...

Yüksek kurşuni damların üstünden görünen, elektrik ziya-larının aksiyle sarılaşmış gün parçasına, penceremin dışında, vahşi soğuk rüzgârın önünde raks eden incecik kar tanelerine bakıyorum.

Robdöşambırıma biraz daha bürünüyorum.

Kalbimde bu gece bir hüzün var...

Bu koskoca hayat, hareket, ziya, iş, eğlence memleketinde kendimi bu gece büsbütün kaybolmuş, büsbütün zavallı ve talihsiz hissediyorum.

Bu gece yalnızlığın ve gurbetin acısı vücudumda, ölüm gibi ürpermeler yaratıyor.

Dalgalı, fırtınalı denizlerine, yağmurlarına hasret çektiğim bir beldenin hatırası, içimde bir aşk yarası kadar derin ve hazine. Bu gece bir anne kucağı gibi özlediğim o güzel beldenin bir başka aşkı kollarında yaşattığını düşünüyorum...

Bu gece ben memleketimi kıskanıyorum. Bu gece ben o kadından Mithat'ı kıskandığım kadar memleketimi kıskanıyorum.

Alnımı dayadığım camlar, sokaktan akıp giden otomobillerin tesiriyle daima titriyor... Titreyişi alnımdan bütün başıma dağılıyor... Başım gitgide bu ihtizazla sersemleşiyor... Daima biraz daha fazla... Alnımı camdan ayırmak istemiyorum.

Bu gece Seza'nın davetini kabul etmedim.

Izdırabımı, kıskanç bir insanın sevdiğini saklamak istemesi gibi en dikkatsiz gözlerden bile kaçırdım.

Bu gece odamın sessizliği ve yabancılığı içinde biçareliğimle yalnız, baş başa kalmak istiyorum.

Bu gece bu muazzam şehirde, bu ziya, zevk ve eğlence şehrinin ortasında tam bir sükûnet, tam bir sessizlik içinde onunla, onun aşkıyla, onun fenalıklarıyla, kimsesiz, baş başa kalmak istiyorum. Bu gece aynalardan kaçtım... Kendi kendime onu ne kadar sevdiğimi kolaylıkla, daha kolaylıkla itiraf edebilmek için...

Onun zehir gözlerine, onun hain yüzüne hasret çekiyorum...

Onu öyle özledim ki...

Gecenin, soğüğün sanatkâr perisi buz danteli ile şehirden beni büsbütün ayırmak, ızdırabımla hayatın arasına dantelden bir örtü örmek için ne çabuk çalışıyor. Buzların altından ışıkları öyle donuk görüyorum ki...

28

Behice'nin mektubunu okumakta devam ediyorum: "... ve istediğin gibi senin köşke kadar gittim. Dadımı gördüm. Dadın seni pek özlemiş... Hizmetçilerin de öyle...

Tazını biraz zayıflamış buldum. Fakat galiba biraz daha büyümüş... İncecik vücudu, beyaz tüyleriyle öyle güzeldi ki... Yanıma bir prenses vakarıyla geldi. Etrafımda nazlı nazlı dolaştı. Gözlerinde öyle derin bir mahzunluk vardı ki... Sanki senin hasretini çekiyor gibi...

Dadın seni çok özlemiş. Yemek odasında oturduk. Terasa yağmur yağıyordu. Dadın, kanepelerin, her şeyin üstüne örtüler yaymış...

Odana çıktım. Her şey sanki akşam avdetine muntazır gibi yerli yerinde duruyor.

Bu ev bana geçen yazı bütün teferruatıyla hatırlattı.

Mektuplarında bana, "Kendinden bahset... Yalnız kendinden" diyorsun. Ben de yalnız kendimden bahsetmeyi tecrübe ediyorum. Kocam bir hafta için İstanbul'da. Fakat Allaha çok şükür meclis hal-i içtimada olduğu için daha fazla kalamayacak...

Burada müthiş canım sıkılıyor. Hayatımızda hiçbir şey değişmedi. Tabii şimdi hepimiz ya konaklara yahut apartmanlara çekildik.

Ben konaktayım. Vaktimi sıcak bir odada, ateş başında geçiriyorum. Çok şükür ahabplar insanı yalnız bırakmıyor. Eğer onlar da olmasa bilmem nasıl yaşarız?

Süheylacığım rica ederim bana darılma. Müsaade et bu mektubumda sana biraz ondan, Mithat'tan bahsedeyim.

Senin son mektubunu aldığım zaman Mithat bende idi. Sakın, “Behice çılgındır. Mektubumu göstermiştir,” diye düşünme. Yemin ederim göstermedim. Fakat senden bahsettik. Senin ani seyahatinden bahsettik.

Senden bahsederken, Mithat'ın müteessir olduğunu zannettim. Senin ismini öyle derin bir hürmet ve şefkatle söylüyordu ki...

Açılmak, dertlerini dökmek isteyen bir insana benziyordu. Senin kendi hakkında yanlış düşüncelerin olduğunu söyledi.

Bu ani seyahatini hiç beklemiyormuş. Gözlerim elem ve endişe dolu, “Bize hiç bu seyahatinden bahsetmemişti,” diyor. Senin ne zaman avdet edeceğini sordu. Ben de uzun müddet orada kalacağını zannettiğimi söyledim. Seni kaybetmekten korkuyor gibi bir hali var...

O da bana bir seyahat tasavvurundan bahsetti. O da bu sene biraz dolaşmak istiyormuş, nereye gideceğini henüz bilmiyormuş, lakırdılarından anladım, zannederim senin olduğun yere gelmek istiyor.

Eğer gelecek olsa... Doğru söyle Süheyla, sevinmez misin?..

Daha fazla okuyamıyorum. Mektubu avucumda buruşturuyorum.

29

“Aferin çocuğum, eğer Behice haber vermemiş olsa demek ben senin nerede olduğunu, ne yaptığını bilmeyeceğim?.. Bu habersiz kaçış ne?.. Madem ki gitmeden evvel gideceğini bildirmek istemedin, insan gittikten sonra hiç olmazsa ne yaptığını, nerede olduğunu ve adresini yazar. Herhalde bunca senelik arkadaşlığın verdiği bir hakla bunu senden beklemeye me’zundum değil mi?..

Vakıa sen son aylarda benim için akıllı, mantıklı, nefesine sinirlerine hakim bir düşünce arkadaşı olmaktan çıkmıştın.

Son aylarda şayan-ı hayret bir surette değişmiş, kadınlaşmış yani hırçınlaşmış, sinirlerinin, inatlarının, garip garip fikirlerinin zebunu olmuştun. Artık fikir danışılacak, dertleşilecek bir dost değildin. Sevilecek, okşanacak, avundurulacak küçük bir kız kardeşin.

Onun için bu son hareketini de seni son günlerde acayipleştiren değişikliğine bağışlıyor ve seni affediyorum. Görüyorsun ya ne müsamahakâr bir insanım... Mesut, mesut olamazsa bile rahat yaşamak isteyen bir adam evvela affı ve müsamahayı öğrenmeli.

Acaba gittiğinden beri azıcık olsun bizleri düşünmedin mi?.. Orada, o uzak memleketteki meçhul hayatın bilemezsin beni ne kadar düşündürüyor. Allah aşkına söyle Süheyla, birdenbire ne oldun?.. Ben anlayamadım!.. Ben hâlâ anlayamıyorum!.. Niçin öyle habersizce adeta firara

benzeyen bir gidişle hepimizi bıraktın?.. Buna sebep nedir?.. Anlayamadığım bir sır var ki beni muazzeb ediyor.

Kendimi samimiyetine en yakın gören bir insanım. Senden bu şeyin sebebinı öğrenmek istiyorum... Bu benim hakkımdır...

Muzdarip isen senin kederlerine iştirak etmek, mesutsan beraber sevinmek isterdim. Halbuki bilmem niçin sen beni bir yabancı telakki ettin. Benden ya saadetini, ya ızdırabını, herhalde gönlünün bir sırrını saklayarak gittin. Süheyla eğer bu suallerimle senin canını sıkıyorsam beni affet, bunu sana karşı olan merbutiyet ve muhabbetime bağışla.

Eğer yine benden saklanmak istiyorsan sırrını söylemeye mecbur değilsin, fakat her halde bana yaz. Senden iki satırlık olsun bir mektup almazsam çok mahzun olurum... Şimdi bırak da azıcık sana buradan ve kendimden bahsedeyim.

Kış pek sıkıntılı başladı. Gök ağlamış bir çocuk yüzüne benziyor... Her gün yağmur yağıyor... Bütün şehir sanki ağır bir hastanın odası... O kadar gam ve elem gösteren bir hali var ki...

Bana gelince, ben artık çalışmıyorum. Sanki... Yok muhakkak sinirlerimin, dimağımın, gönlümün yaratmak kuvveti tükenmiş, başım çamurlu kaldırım taşlarına eğilmiş, gözlerim hemen yarım kapalı, kamburum çıkmış, hevessiz hevessiz dolaşmaktan başka bir şey yapmıyorum. Yağmur altında kalmış sıska bir köpek gibi...

İçerimde tatsızlık ve bezginlikten başka bir şey yok... Hayatta hiçbir zevk bulmadan, o zevklerin boşluğuna kâni acayip bir mahlûk oldum. Bence şair nikbin demektir... Sen söyle, bedbin bir adam şair olur mu?.. İnsanın şiirle kederlerini söylediği zamanlar henüz saadete inandığı zamanlardır... Halbuki ben saadete olduğu gibi felakete, felakete olduğu gibi saadete de inanmıyorum. Ben bir şeye

inanmıyorum, bunun için artık yazamıyorum.

Uzun seneler, mevcut olmayan bu şeyleri araya araya sanatımı, gönlümü, istidadımı kim bilir belki de daha mı yıprattım... Şimdi öyle yorgunum ki... Sonra da gayem yok... Onun için kendime kızıyorum.

Neden, neden, anlamayan bir halkın karşısına üç güzel eser çıkardım. Öyle bir halk ki Süheyla, anlamadan, anlayamadan merhametsiz, yine öyle müsamahakâr, yine öyle hayran.

Şair, büyük ve fırtınalı bir denizin karşısında kendi kendine söz söyleyen ve sesini karşı sahillere işittirmek isteyen bir çılgına benzer.

Hayatta muvaffakiyet aramak, beğenilmek, takdir edilmek istemek ne büyük çılgınlık! Bilmiyorum ki hangi menhus büyücü kalbimdeki sanatkârı uyandırdı?

Kim beni kelimelerin, cümlelerin çılgın musikisi ile sarhoş etti?.. Niçin tabiat, insanlar, renkler bana başka türlü göründü?.. Niçin sesler, fısıltılar, iniltiler kulaklarımdan asabıma ahenktar bir büyü gibi aktı? Niçin ben heyecanımı, hislerimi herkesten daha temiz, daha yüksek, Allahlara, layemutlara has olan bir lisan ile söylemek, neden bunları, bütün coşkunluğumu herkese söylemek istedim?.. Bundan ne kazandım?..

Belki şaheser mi yazdım, “Bir şeye benzemiyor ki!...” diye güldüler. Sonra daha merhametsiz oldular: “Bu yazamıyor... Yazamayacak... Yazmamalıdır...” dediler.

Yalnız ben içirimdeki heyecanın kıymetini biliyor, coşkunluğun samimiyetini biliyor, gittiğim sanat yolunun doğru olduğunu biliyordum.

Benliğime karşı duyduğum imanla, bütün mânâların, heves ve arzuyu kıracak bütün çirkinliklerin, istihzanın, adem-i tenezzülün karşısında yürüdüm. Hem de gülerek...

Gülüyordum. Çünkü muzafferiyetten, muvaffakiyetten emin idim... İşte bugün birkaç eserle halkın karşısın-

dayım. Bütün asabımla, ruhumla işlediğim, duygularımla işlediğim en doğru, en yüksek sanat telakki ettiğim eserlerim, umumi bir lakaydî içinde kütüphane camekânları altında soluyor.

Hayır Süheyla, artık yazmayacağım... Mücadele etmeye kudretim yok. Güzel şeyleri yalnız ben hissedeceğim... O mısraları, alnım önüme düşük, nazarlarım çamurlu kaldırım taşlarına dalmış, kamburum çıkık, yağmur altında gezen sıska bir köpek gibi, şehrin sokaklarında dolaşırken; evet o ahenkli, o güzel mısraları kendi kendime tekrarlayacağım...

Bunları kimse bilmeyecek...

Muvaffakiyetin sırrını artık öğrendim. Hissedip saklamak!..

İşte en büyük muvaffakiyet, en büyük muzafferiyet o!..

Bütün bir neslin, bütün bir devrin, bütün bir asrın içinde, o neslin, o devrin, o asrın heyecanını, en yeni, en iyi, en güzel bir lisanla söyleyen bir mahlûk olmak bile insana saadet vermiyor.

Seni bu saçmalarım ile sıktım değil mi?..

Burada bıraktığın, genç, cevval, ateşli şair dostunun yerinde şimdi görsen nasıl, nezleli, mağmum, solgun bir insancık var...

Sanki bu kış bütün kederi ve suratsızlığıyla benim içime çöktü...

Sen gittiğinden beri ben müşterek dostların meclisinden bile kaçıyorum.

Behice'nin kocası birkaç gün için burada imiş. Behice galiba Roma'ya babasının yanına gidecek. Mükerrerrem karısıyla konağa avdet etti. Mithat Bey'e gelince, o birkaç zamandan beri ortalarda yok.

Kışı adada geçiriyor... Hemen bütün meşguliyetini bırakmış. Münevver Hanım'ın pek kıskanç olduğunu söylüyorlar. Hem de şişman vücudundan umulmayacak

kadar asabi imiş. Sevgili dostumuza böyle mevsimsiz bir ada hayatı pek eğlenceli olmamalı... Fakat kim bilir... Kalp meselesi...

Görüyorsunuz ya sosyete adamını!.. İki söz içinde yine bir dedikodu yaptım. Ne zamandan beri hiçbir salona girmediğim halde, daha tamamıyla vahşi, yani tam mânâsıyla iyi bir adam olamadım.

Artık susuyorum... Mektubumu sonuna kadar okumayacaksın diye korkuyorum.

Bilirsin senden başka hiçbir dostum yok.. Rica ederim bana yaz... Ellerini samimiyetle sıkarım yavrucuğum."

Nazmi

Gözlerimde biriken yaşları mendilimin ucuyla siliyorum. Aynada gördüğüm yüzümde bir ölüm rengi var.

— Oh... Mithat... Mithat senden nefret ediyorum.

Hıçkırarak kanepenin üstüne yüzüstü düşünüyorum.

30

“..... ve günler geçiyor Behice... Ölüm hatırlatan, ölüme iştihak hissettiren yeknesak, soğuk, karanlık günler... Boğucu, zehirli bir duman gibi insanı bunaltan, asabı üzen, ezen kurşuni günler... Bazı günler, yüksek gümüş damların üstünde kuvvetsiz, mecalsiz, ateşsiz bir güneş, ölü bir güneş görüyoruz. Fakat bu öyle nadir ki... Sonra yine bulutlar güneşi boğuyor...

Bu koyu renkler içinde şehir bana daha büyük, daha yabancı geliyor.

Sisli ve sabırsız akşamların karanlık kiliselerin kubbe-lerine, oradan şehre yavaş yavaş çöktükleri saatleri, otelde, odamda yalnız geçirmeye tahammülüm yok. Kendimi en perişan, en şaşkın bulduğum saatler işte bu saatler Behice.

Bu saatlerde kürküme bürünüp bir çılgın, bir serseri gibi odamın yabancı ve evhamlı karanlığından, vakitsiz gelen gecesinden kaçıyorum.

Köşe başlarında bekleyen kira otomobillerinin birinin içinde, bazen şehirden harice çıkıyorum, bazen de bilakis şehrin merkezine, hattâ şimalindeki en fakir, en sefil, en kalabalık mahallelerine kadar sokuluyorum.

Şoförler benim bu kararsız gezintilerime hayret ediyorlar. Çünkü gitmek istediğim yeri bildirdikten beş dakika sonra cama vuruyor, otomobilin istikametini çeviriyorum. Bazen kalbimde gitgide büyüyen boşluğu doldur-

mak, içimdeki ölüm sükûnetinde bir şey canlandırmak için eski hatıratımı uyandırmak istiyorum. Ve böylece gezintimi bana en çok şeyler hatırlatan istikametlere tevcih ediyorum.

Darülfünun'un önünde kaç defa otomobilden indim, kaç defa ağır ağır o kaldırımlarda yürüyerek geçmiş sene-lerin bütün hatıratını benliğimde tekrar yaşatmak ve bu karışık gönülde, azim ve iradesi kuvvetli, sinirleri çelikten olan küçük kızı bulmak istedim.

İrfan'ın beni beklediği kapının önünde, her geçişimde tevakkuf ettim. Nişanlıma dost elimi nasıl verdiğimi, çalışmaktan yorulmuş alnımı nasıl uzattığımı, sonra onun kuvvetli koluna dayanarak bu kaldırımların üstünde nasıl neşe ile ilerlediğimi hatırlamak istedim.

Öyle garip, öyle acayip bir şey ki Behice... Bu hatıraları bütün hakikati ile dimağımda canlandırmak bana imkânsız geldi. Sanki Mithat'ı sevmeden evvelki mazimle benim aramda kocaman bir duvar var... Evet... Evet Behice, ona ait olmayan her şeyi unutmuşum. Sanki ben onu sevdiğimden, onun için bedbaht olduğumdan beri yaşıyorum. Artık dünyaya hiçbir suretle bağlı değilim... Çünkü mazimin de beni artık hiç... hiç alâkadar eden bir ciheti kalmamış... Ben onun ızdırabından başka her şeyden kopmuşum... Behice bana acı... Ben öyle zavallı, öyle sersem bir kadıncağızmışım ki...

İçinde dolaştığım insanlar arasında, başka bir dünyaya, başka bir âleme ait bir heyulaya benziyorum.

Unutmak istiyorum... Bir şey unutamıyorum... Etrafımı başka şeyler aldıkça, içimde gitgide onun hatırası, onun nüfuzu, onun hükmü ziyadeleşiyor. Günden güne, mânen biraz daha onun olduğumu hissediyorum...

Bundan korkuyorum...

Bana öyle sahip, bana öyle hâkim ki...

Yalvarırım sana Behice bana bir daha ondan bahsetme.

Ben ona ait her şeyi biliyorum. Münevver'i bir çılgın gibi sevdiğini, birbirlerinden hiç ayrılmadıklarını biliyorum.

Benden hürmet ve şefkatle bahsediyormuş öyle mi? Ben ondan nefret ediyorum.

Sevmesini çok iyi bilen bir kalp, kini öyle iyi anlıyor ki...

Ondan nefret ediyorum...

Bana ondan bahsetme. Onun ismini her işittiğimde yeni aşkını hatırlıyorum... Çok kıskancım... Çok ızdırap çekiyorum.

Pencerelerden odaya akseden sokağın gürültüsü yavaş yavaş öldü. Gece çok ilerlemiş olmalı... Susuyorum Behicciğim, daha Nazmi'ye de yazacağım."

Süheyla

Kâğıdı katlıyor, bir zarfın içine koyuyorum.

31

— Sabih Şakir... Süheyla İrfan Hanım...

— Müşerref oldum hanımefendi.

— Memnun oldum beyefendi.

Seza tebessümle,

— Vakıa diyor, Süheyla'yı size tanıtmaya hacet yok Sabih. Uzun senelerden beri İstanbul'da olmadığınız halde Süheyla'yı unutmadığınızı bana her zaman söylüyordunuz.

— Evet Süheyla hanımefendiyi çok eskiden tanımış ve söylediğiniz gibi unutamamıştım...

— Öyle mi?..

Boyu çok uzun değil, çok soluk bir yüzü, birçok uykusuz geceler geçirmiş kirpiksiz, yorgun, ela gözleri var. Sevimsiz bir adam...

— Evet, diyor. Sizi tanıdığım zaman henüz izdivaç etmemiştiniz. Sizi Viyana'da görmüştüm. Birkaç günlük bir tatili geçirmek için amcanız Nuri Paşa'nın nezdine gelmiştiniz.

— Fakat bu tafsilatı nasıl biliyorsunuz?

— Ben İrfan'ın dostlarından idim. İrfan'la beraber biz de Viyana'da idik. Biz de sizin bulunduğunuz otelde bulunuyorduk. Hakkınızda bu kadar küçük bir malumat elde edebilmek zannettiğiniz kadar güç olmadı. En evvel sizi otelin koridorunda görmüştüm. İrfan da yanımda idi. Amcanızın koluna dayanmış, ona gülerek bir şeyler anlatıyordunuz. Nazar-ı dikkatimizi celb ettiniz... Ertesi gün akşam yemeğinde karşımızdaki masada oturuyordunuz. Yanınızda amcanızla bir başka adam daha vardı. Bizim masaya gelen arkadaşlardan biri Paşa

ile selamlaştı. İşte bu arkadaştan sizin kim olduğunuzu, birkaç günlük tatili geçirmek için amcanıza misafir geldiğinizi ve yine Berlin'e döneceğinizi öğrendik. Bizi Paşa ve sizinle tanıştırması için arkadaşımıza rica ettik, o da vaat etti. Fakat maatteessüf bu arzum da hayatta bütün istediklerim gibi olmadı. Mezuniyetim bitmişti. Cepheye dönmeye mecburdum... İrfan Viyana'da kaldı.

— İrfan'la biz orada tanıştık...

— Evet. O hayatta daima talihli idi. Bu şeref ve saadete de yine o nail oldu... Ben sizi tanımadan dönerken...

Seza, genç adamın zayıf omzunu okşuyor:

— Zavallıya haset etmeyiniz Sabih... Geç olsun da güç olmasın. Görüyorsunuz ya İrfan'a haset ettiğiniz saadete işte siz de kavuştunuz.

— Size müteşekkir ve minnettarım...

— Hiç tevazu göstermiyorum Sabih... Zira size verdiğim memnuniyeti biliyorum...

Gülüyorum:

— Beni şımartıyorsunuz, diyorum. Sabih de gülüyor. Seza beni elimden tutup çekerek Sabih'e:

— Fakat müsaade ediniz, diyor. Süheyla'yı size büsbütün bırakamam... Başka davetlilerim de sabırsızlıkla İrfan'ın zevcesini tanımak istiyorlar...

Herkese veda ediyorum. Sabih Şakir zayıf çehresinde nazik bir tebessümle bana yaklaşıyor. Elimi öperken:

— Ümit ederim ki hanımefendi otele gelip arz-ı hürmet etmekliğime müsaade edeceklerdir, diyor.

— İrfan'ın dostları hayatımın sonuna kadar benim dostlarım kalacaklardır beyefendi, diye cevap veriyorum ve ilave ediyorum.

— Vakıa burada misafir kabul edecek bir günüm yok ama... Otelden geçip beni bulmaya gayret edersiniz.

— Teşekkür ederim hanımefendi.

32

“...İki üç gün sonra, kim bilir belki de bu mektubu aldığın zaman Mithat senin yanında olacak, dün buradan hareket etti. Gitmeden bir gün evvel bana gelerek senin adresini aldı. Anlıyor musun Süheyla?.. Seni bulmaya gidiyor... Ben o kadar memnunum ki... Seni seviyor... Buna hiç şüphe yok... Eğer sevmese niçin sahibini kaybetmiş bir köpek gibi senin arkandan koşuyor?.. Onun hakkında yanlış düşündüğünü görerek sen de memnun oluyorsun ya!..

Buradaki kadın, Münevver, onu söyledikleri gibi, zannettiğin gibi işgal etmiş olsa niçin onu bırakıp da sana gelir?..

Artık fena şeyler düşünme... Bende olduğu son gece misafirlerim yoktu... Onunla yalnız kaldık. Senden iştiyakla bahsediyor. Sonra uzun uzun yalnız ve gayesiz hayatının boşluktan bahsetti. Talihinden öyle yorgun bir hali var ki... Sesi ve sözleri elemli idi. Ona acıdım. Birkaç kere, “Gidiniz... Bir an evvel gidiniz... O çılgını, o şımarığı yalnızlığından, ızdıraplarından kurtarınız, sizi o kadar seviyor ki artık bütün yaptıklarınızı affeder,” diyecektim. Fakat senin korkundan cesaret edemedim.

Şimdi onu gördüğün zaman tabii iş kendiliğinden düzelecek, artık sana uzun yazmıyorum. Şimdi mufassal mektuplar yazmak senin vazifen, rica ederim mesut olur olmaz beni ihmal etme...”

— Otomobil aşağıda hazırdır!

Mektubu siyah kürk paltomun cebine koyarak yerimden

kalkıyorum. Aynalı dolabın önüne gidip kendimi süzdükten sonra, şapkamın tülünü gözlerimin üstüne doğru çekerek:

— İşte ben de hazırım, diyorum.

Hizmetçi kız odanın kapısını tutup biraz gerileyerek bana yol veriyor.

— Telefon olup madamı sorarlarsa ne cevap vereyim?

— Akşam şehirde yemek yiyeceğimi ve saat kaçta avdet edeceğimi bilmediğimi söylersiniz... Telefon edenlerin ismini öğrenmeyi unutmayınız.

33

Merdivenlerden adeta koşarak iniyorum. İri camlı büyük kapıyı açarak kaldırımın yabancı kalabalığı arasına, soğuk havayı kucaklamak isteyen bir tehalükle atılıyorum.

Şarkı söyler gibi uzatarak konuştuğu Almancasıyla, bana mütemadi sualler soran Viyanalı genç ve şişman kontesin burbundan gelen sesi hâlâ bir baş ağrısı gibi beynimin içinde ötüyor.

Hele şehir tiyatrosunun en meşhur oyuncularından biri olarak takdim ettikleri aktörle, büyük bir kompozitör olduğunu söyledikleri, iri yapılı bir boksöre benzeyen o güzel genç adamın bütün salona sirayet eden neşeli kahkahalarından ne kadar bunaldım.

Bu kadar neşe içinde ufak bir tebessüm etmeyi bile beceremeyen dudaklarımla ne fazla, ne yabancı ve acayıptım!..

Hele odanın sıcaklığı... Hele bir lakırdı bile söylemeden saatlerce yerinde oturan o büyük şapkalı, uzun boylu sarışın kadının lavantasının kuvvetli ve baş döndüren kokusu...

Bütün bunlardan sonra, yanaklarımı acıtarak kızartan bu çok soğuk hava bana bir şifa gibi geliyor.

Otele kadar yürüyeceğim!

Kürküme daha sarılıyorum.

Elektrik lambaları yanmış, dükkân camekânları önünde arada bir tevakkuf ederek yürüyorum.

Canı sıkılan işsiz ve şık bir kalabalığın akıp gittiği yaya kaldırımına açılan bar ve kahvehane kapıları aralandıkça dışarıya musiki nağmeleri ve ışık zenginliği dökülüyor.

Otomobil, tramvay, omnibüs gürültüleri, hattâ köşede gazetelerini satmak için bağırان ihtiyar bir kadının çatlak sesi bile bana o salondaki zarif, neşeli, zeki insanların sesinden, nezaketlerine nezaketle mukabeleye, suallerine cevap vermeye mecbur olduğum insanların seslerinden, kahkahalarından daha munis, daha sevimli geliyor, beni daha az rahatsız ediyor.

Şimdi bir kitapçı dükkânının önündeyim. Kapının önündeki, altın gözlükleri altından sokağın kalabalığına dalmış bakan ihtiyar adam bana neler hatırlatıyor.

İrfan'la beraber omnibüsten öteki köşede atlar, buraya kadar yürürdük. Bilhassa bu camekânlarda yeni bir eser görmek, bulmak için... Müstakbel müşterek kütüphanemizi süslemek için...

Senelerin hiç dokunmadığı, hiç değıştirmedığı altın gözlüklü miyop ihtiyar adam beni bir müşteri zannederek bir adım geri çekilip tebessümle yüzüme bakıyor. Ben camekâna yaklaşıyor, kitaplara bakıyorum.

Vaktiyle İrfan'la beraber hayran hayran seyrettiğimiz ciltlerin arasına konulmuş Kübist bir tablodan bir çift kırmızı göz bana garip garip bakıyor.

Yoluma devam ediyorum.

— Çiçekler... Çiçekler... İstemez misiniz madam?

Genç bir şimal kızı soğuktan morarmış elleriyle bana küçük bir demet uzatıyor... Bedelini vermek için bir saniye duruyorum. Kaldırımdaki kalabalık beni rahatsız ediyor... Kaldırımdan aşağı iniyorum, demet kucağımda, çantada bozuk para bulmak ne müşkül...

— Dikkat ediniz genç kadın...

Bir el beni kolumdan tutup şiddetle kaldırıma çekiyor. Süratle giden bir otomobil bana sürünerek geçtikten sonra biraz ötede duruyor. Sarışın bir şoför eğilerek hiddetli ve heyecanlı bir sesle tekrar bağırıyor:

— Yaya yürüyenler kaldırımdan inmeye mezun değildirler... Daha dikkatli olunuz...

Ve kulaklarımın dibinde bir ses Türkçe olarak,

— Evet, bir daha biraz daha dikkatli olunuz hanımefendi, diyor. Gözlerimi hayretle hâlâ bileğimi tutan adama çeviriyorum.

Sabih Şakirler'le karşı karşıyayız.

— Affedersiniz, teşekkür etmeye geciktim, diyorum. Galiba çiğneniyordum. Siz de, şoför de o kadar telaş gösterdiniz ki ne olduğumu anlayamadım. Fakat artık biliyorum, hayatımı kurtardınız... Size tekrar teşekkür ederim.

— Oh, rica ederim, diyor.

Ben hâlâ çantamda para arıyorum.

— Bir şey mi bekliyorsunuz...

Çantamdan çıkardığım parayı taştan bir heykel gibi sakın ve cansız duran genç kızın eline atarak:

— Artık hiçbir şey, diyorum. Az kaldı bu çiçeklerin yüzünden ölüyordum.

Çiçekleri kokluyorum:

— Hem kokuları bile yok...

Dalgın parmaklarla bozulmuş yaprakları eziyorum.

— Fakat bu kadar dalgınlık hiç de doğru değil... Her zaman biraz daha dikkatli olunuz. Çünkü...

— Çünkü?..

Sabih Şakir gülüyor.

— Başınıza gelen her kazada ben yaya kaldırımında hâzır olamam.

Ben de gülüyorum.

— Nasihatlerinizi unutmam beyefendi. Zaten bu akşam otele gidinceye kadar benim için yalnız şu meydanda tehlike var. Ondan sonra hep aynı kaldırımdan gideceğim. İki adımlık yol... Fakat b n artık korkmuyorum. Eskiden böyle bütün bir meydanı ba  ba a kat edecek, yahut sokağın bir kaldırımından diğ rine geçecek olsam mühim mesele idi. İrfan'ın kolunu tutardım ve bu cehennem  s ratleriyle ko uşan ateş gözlü ejderhaların arasından ancak gözlerimi kapayarak ge ebilirdim.

— Öyle ise şimdi buradan geçmek için de kolumu kabul edip gözlerinizi kapayınız...

— Kolunuzu kemal-i memnuniyetle kabul ederim, fakat gözlerimi kapayamam.

— Niçin?.. Sizi tehlikesizce karşı kaldırıma geçirebileceğimi zannetmiyor musunuz?.. Bana emniyetiniz mi yok?

— Estağfirullah... Yalnız artık gözlerimi kapayarak hayatımı bir başkasına emniyet edecek yaşı çoktan geçtim.

Kolumu Sabih Şakir'in koluna geçiriyorum. Sarı ve matruş yüzünde geniş bir tebessüm dolaşıyor. Beraber yaya kaldırımından meydana iniyoruz...

— Görüyorsunuz ya ben de sizi kazasız geçirebildim, diye gülüyor.

— Ben de size tekrar teşekkür edeyim ve Allah'a ısmarladık diyeyim. Benim için daha fazla yorulmayınız... Hemen hemen otelin kapısındaım.

— Nasıl emrederseniz hanımefendi...

— Allah'a ısmarladık Sabih beyefendi. Az kaldı unuttuğum. Beni aramak için otele gelmişsiniz, maatteessüf bulamadım. Bu şeyi tekrarlamanızı rica ederim.

— Büyük bir memnuniyet ve iftiharla bu sözünüzü hatırlayacağım hanımefendi. Hem de pek yakın bir zamanda... Allah'a ısmarladık hanımefendi.

Elimi öpüyor. Topuklarımın üstünde dönüyorum, bir iki adım atıyorum. Arkamdan şoförün söylediği sözleri Türkçe tekrarlıyor.

— Yaya yürüyenler kaldırımından aşağı inmeye me'zun değildirler... Daha dikkatli olunuz...

Başımı çevirerek ona gülüyorum. Bir müddet arkama bakmadan yürüyorum, tam köşeden saparken başımı bir defa daha çeviriyorum. Sabih Şakir bıraktığım yerde bastonuna dayanmış arkamdan bakıyor. Ona elimle bir selam yolluyorum.

İçeri girdiğim zaman holün sıcak havası yüzüme çarpıyor. Çay salonundan gelen musikin son nağmeleri var.

Bu şık kalabalıktan kaçmak, bir an evvel odamın yalnızlığına kavuşmak istiyorum. Kimseye bakmadan kapıcıya yaklaşıp odamın anahtarını istiyorum.

— Madam, çay salonunda ecnebi bir mösyö sizi bekliyor.

— Beni mi?

Heyecanım kapıcının bile nazar-ı dikkatini celb ediyor. Karşıdaki ufak aynada çehrem ne kadar kızardığını hayretle görüyorum. Zannettiğime ihtimal veremiyorum.

— İsmi söyledi mi?..

— Madama geldiği zaman verilmek üzere şu kartı bıraktı...

Kapıcının uzattığı kartı alıyorum.

Mithat Nedim

— Buyurunuz madam...

Küçük paj düşürdüğüm kartı yerden alıp bana uzatıyor. Kapıcı soruyor:

— Madam mösyöye bir şey söylememi istiyorlar mı?..

— Kendisi nerede?..

— İlk çay salonunda.

— Teşekkür ederim.

Aynaya bir kere daha bakıyorum. Gümüşi şapkamı düzel-

tiyorum. Titrek adımlarla iki basamak merdivenden geniş çay salonuna çıkıyorum.

— Beni beklemiyordunuz değil mi?..

— Yanılıyorsunuz, bekliyordum. Çünkü Behice geleceğinizi ve beni görmek istediğinizi yazmıştı. Zannederim adresimi ondan aldınız. Buraya bugün geldiğinizi söylüyorsunuz. Gelir gelmez beni hatırladığınıza öyle memnun oldum ki...

— Sizi bıktırıncaya kadar geleceğim Süheyla... Biliyorsunuz İstanbul'u bırakmayı, bir seyahat yapmayı hiç düşünmüyordum. Sizin buraya kaçışınız buna sebep oldu. Sizi görmek için buraya geldim.

— Teşekkür ederim.

Sesimin soğuk ahengine kendim de hayret ediyorum.

— Nasıl, şehri beğendiniz mi?

— Daha hiçbir şey görmedim. Lütfedip siz bu şehri bana tanıtacaksınız.

— Size rehberlik ederim Mithat Bey, bu da bana iyi bir meşguliyet olur.

Çiçeklerimle oynayan ellerimi tutuyor.

— Niçin kimseye haber vermeden İstanbul'u bıraktınız?..

Gözlerimin içine dikkatle bakıyor. Kalbimdeki fırtınanın, heyecanın farkında olmaması için ölmeye razıyım.

— Vaktim olmadı... Canım sıkılıyordu... Öyle sıkılıyordu ki birdenbire seyahat etmeyi istedim... O kadar ani, o kadar düşünmeden oldu ki... Hattâ Behice'yi bile göremeden.

— Halbuki ona yazmışsınız.

— Evet.

— Bana yazmadınız.

— Size mi?..

Ahengine hayret ettiğim bir kahkaha ile gülüyorum.

— Niçin size yazacaktım?...

Onda şimdiye kadar görmediğim bir zaafı:

— Bana biraz iyilik etmek için, diyor.

— Bu şeyi hiç düşünmemiştim.

Solgun yüzünde, yeşil gözleri acı bir ateşle yanıyor... Çalışıcılar notalarını topluyorlar... Çay salonu hemen tamamıyla boşanmış...

— Bu akşam yemeği burada yemek istiyorum. Benimle beraber bulunursunuz ya...

— Memnuniyetle Mithat Bey. Bana memleket havadisi verirsiniz.

Uzattığı sigarayı tabakadan alırken:

— Öyle ise bunu içip odama çıkayım, değişmek lazım, akşam yemeğine tayyörle oturamam, beni burada beklersiniz, diyorum.

Sigaramı yakarken kibritin ışığında gözlerine bakıyorum... Göz göze bakışıyoruz...

— Çehreniz ne kadar yorgun Süheyla...

— Sinirlerim bu son aylarda çok rahatsız Mithat Bey.

— Bütün bu değişiklik, bu seyahat, bu yorgunluk ve bezginlik sinir rahatsızlığı mı Süheyla?..

Israr ediyor:

— Yalnız sinir rahatsızlığı mı?..

Cevap veremiyorum. Eminim söz söyleyecek olsam sesimin titrekliğinden ağlamamak için ne zorluk çektiğimi anlayacak.

Gözyaşlarıyla yanan gözlerimi önüme indiriyor, başımla tasdik işareti yapıyorum.

35

Siyah ağızlığımın ucundaki sigarayı yakıyorum. Süslü kadınlardan dağılan lavanta kokularıyla sıcak bir hava insanı sarhoş ediyor. İyi bir caz-bandın gürültüleri içinden zarif çiftler parkenin üstünde kayar gibi dönüyorlar.

Şampanya kadehini masanın üstüne bırakıyorum. Boynumdaki incilerin üstünde parmaklarımı dolaştırarak ısrarla tekrarlıyorum:

— Niçin bana böyle fena gözlerle bakıyorsunuz?

— Bu suali bana İstanbul'da iken de birçok defa sordunuz. Öyle ise müsaade ediniz de size bunun sebebini uzun uzun izah edeyim.

Sigarasını bir nefes çekiyor. Ağır ağır yükselen dumanların arasında yalnız gözlerini görüyorum. O devam ediyor:

— Seven bir gözün bakışı hakkında sizin ne düşündüğünüzü bilmiyorum. Bence seven bir göz sevdiğine bir yılan bakışlarıyla bakar. Fakat ben size fena bakıyorsam yalnız bu sebepten fena bakmıyorum, size fena baktığımın başka sebepleri de var. Siz kendinizi benden saklıyorsunuz. Asıl Süheyla'yı benden gizleyen Süheyla Hanım'a karşı olan kinim de size bu gözlerimle bakıyor.

— Benim...

— Müsaade ediniz. Sözümü kesmeyiniz de sorduğunuz suale cevap vereyim. Siz zayıf olduğunuz dakikalarda kuvvetli, mahzun olduğunuz dakikalarda neşeli, hain olduğunuz

dakikalarda ise müşfik ve iyi görünmek için daima zahmet çekiyorsunuz. Bu öteden beri böyle devam edip gidiyor.

Tanıştığımızdan beri sizi her zaman esmer renginiz, titrek ruhunuzla aradım.

Halbuki siz ruhsuz ve pembe görünmek için saatlerce uğraşırsınız. Buna rağmen bazı akşamlarda harikulade dakikalarınız oldu. Sizi o dakikalarda da tanıdım. Öyle zamanlarınız oldu ki bana cinnet verecek kadar güzel oldunuz. O dakikaların Süheyla'sını siz benden ve belki herkesten saklamak için hâlâ arkanızda, mütemadiyen arkanızda tutuyorsunuz. İşte size fena bakışımın bir sebebi de bu.

— Sonra?..

— Oh, daha başka sebepler de var. Ben hayattan zevk alan bir adam değilim. Dünya bütün sevdiğim şeylerle dolu olduğu için ben azap çekerim.

— Nasıl?..

— Bilmem size izah edebilecek miyim... Ben yürürken, gezerken, otururken bir dakika ama bir dakika bile beyaz saçlı olduğumu, nispetsiz bir vücut sahibi bulunduğumu, rengimin kirli, bakışımın zekâsız, yürüyüşümün nizamsız olduğunu unutmam. Ben herkesin genç olduğu yaşta ihtiyarladım. Çocukluğum dalgın ve müteessirdi. Böyle hazin bir çocukluktan gülünç bir ihtiyarlığa atladım.

— Fakat siz...

— Bütün kuvvetlerin, bütün, bütün arzuların emellerin vazifesini yapıp çekildiği ve sizi rahat bir odada, ateş kenarında, halîm, sakin ve mütevekkil bıraktığı bir ihtiyarlık değil... Kalbinizin en faal, hayalinizin en mütehakkim olduğu bir yaşta haksız ve sebepsiz gelen bir ihtiyarlık...

— Bana bunun için mi fena bakıyorsunuz... Anlayamıyorum.

— Bana genç olmadığımı hatırlatan her şeye karşı duyduğum kin, size diğer kinlerimle beraber gözlerimden bakıyor Süheyla.

— Beni korkutuyorsunuz Mithat Bey.

— Size karşı bir kinim daha var. İçimi karıştıracak olsam daha birçok kinler bulacağımdan ben de korkuyorum. Bu kinim biraz garip, biraz sersemce bir kin.

— Rica ederim anlatınız.

— Ben kendimden şüpheliyim Süheyla. Yani herkesin kendinde mevcut olduğunu farz ettiği bütün faziletlerden kendimi mahrum zannederim. Kendimi kâfi derecede saf, samimi, asil ve menfaat-nâ-endiş bulmadım. Siz bu şüphelerimde bana hak verecek tarzda baktınız. Bana saf, samimi, fedakârlığa, deliliğe muktedir bir adam olmadığımı tamamen kâni olduğunuzu ihsas ettiniz. Ve böyle bir adamla görüşür gibi bana karşı daima uzak ve yabancı, örtülü ve sahte kaldınız. Kendi hakkımda benimle hemfikir olduğunuz için size düşman gibi baktım. Beni arzu ettiğim gibi görmediğiniz için size düşman gibi baktım.

Elimi avuçları içine alıyor. Yüzüm çok kızarmış. Kalbim öyle çarpıyor ki... Elim elinden çekmiyorum.

Bütün heyecanıma rağmen elim lakayt ve buz gibi. Elim ne onun nevazışından kaçıyor ne de titreyen bir hasretle bu avuca büsbütün sokuluyor. Mithat devam ediyor:

— Ne büsbütün benden kaçıyor ne de bana yaklaşıyorsunuz. Niçin arkanızdan geldiğimi, sizin için geldiğimi bildiğiniz halde beni kovmuyorsunuz veyahut...

Bir müddet gözlerime bakarak susuyor. Sonra inler gibi:

— Benden ne istiyorsunuz Süheyla, söyleyiniz, diyor.

Gözlerimi kısarak gözlerine bakıyorum.

— Sizden ne mi istiyorum Mithat Bey?..

Uzun müddet bakışıyoruz. Elleri parmaklarımı acıtıyor.

— Şef d'orkestr'a Çaykovski'nin barkarolünü çalmasını söylemenizi rica ederim. Sizden istediğim odur, diyorum.

Eli parmaklarımı bırakıyor. Gözlerimin içine hayret edilecek kadar soğuk bir bakışla bakıyor. Sonra birdenbire nasıl değiştiği anlaşılmayan, yabancı, uzak, lakayt bir sesle:

— Emredersiniz, diyor. Sonra, yanımıza çağırdığı garsona:

— Şef d'orkestr'a söyleyiniz, lütfen gelip madama Çaykovski'nin barkarolünü çalsın, diyor. Bana dönüyor:

— Memnun oldunuz mu?

— Teşekkür ederim.

Gözlerimi, içinde biriken yaşları göstermemek için kapıyorum.

36

— Kendisi benim için bütün bir azap Seza. Bırak anlamamazsın. Biz ikimiz de ayrı ayrı insanlarız. Birbirine benzemeyen iki çılgın ve zavallı kadın. Beni seviyor diyorsun? Sen delisin yavrum, beni sevseydi aldatır mı idi?.. O kadın hayatında ne idi?.. Bir değişiklik mi?.. Bugün sen neler söylüyorsun?.. Hiç böyle şey olur mu?.. Eğer beni sevseydi, bir başka şeyle meşgul, bir başka şeyle mesut olabilir mi idi?.. Ben onu sevdiğimden beri kimise ile meşgul oldum mu?.. Benim ondan uzak bir saadetim var mı?.. Kadınlar başka mıdır?.. Sen çocuksun Seza... Biliyorum niçin bir tek aşka kabiliyeti olan erkek yoktur zannediyorsun. Ve bir erkek kalbinde iki meyil, iki heves görünce bunun ikisi de aşktır gibi gülünç bir kanaatte bulunuyorsun. Halbuki aşk öyle azametli öyle mağrurdur ki, taksim olunan bir gönülde kalmaz. Hayatlarında tek bir aşk bilen, bir tek aşka sadık kalan erkekler yok mu?.. Sana yemin ederim Seza bugün hemen otuz beş yaşındayım. Kalbim otuz beş sene bu büyük, bu ilahi sevdayı bekledi. Anlıyor musun?.. Otuz beş sene kalbim yalnız onu sevmek için çarptı. Kalbim öyle temiz, öyle yeni, öyle saftı ki... Mithat onun kıymetini anlamadı. Belki bilse bunu gülünç bile bulacaktı... Ben onu öyle sevdim ki Seza... Onu öyle çok seviyorum ki... O da muzdarip diyorsun... Mümkün mü?.. Kalbi olan insanlar ızdırap çeker... Ben şimdiden sonra hattâ bütün bir hayatı onun yanında, onun dizleri dibinde geçirsem bile mesut

olamam. Geçti... Hepsi geçti! Benim için artık mesut olmak ihtimali yok. Bana öyle büyük bir fenalık yaptı ki... Mübalağa mı ediyorum? Nasıl, ha'ileler yaratan bir muhayyilem mi var? Bekle... Bekle... Fakat insan değişemez ki... Hayır... Unutmaklığımın ihtimali yoktur Seza. Bana o kadını tercih etti... O kadını!..

Kalplerin öyle hayalleri, duyguların öyle faciaları var ki... Beni ne kadar da iknaya uğraşsan kalbimi bütün çıplaklığıyla görüyorum. Ben onu affedemem. Şimdiden sonra hattâ bana karşı hiçbir kusuru olmasa, beni hiç incitme, beni senin söylediğin kadar sevsen ve bütün hayatım onun yanında, onun ihtimamlarıyla geçse, onu affedip öteki kadını, bana tercih ettiği o kadını unutamam.. Şimdi anlıyor musun Seza?.. Artık ben mesut olamam!.. Hele onun yanında... Bilhassa onun yanında.

Kalbim o kadar büyük kinlerle dolu ki... Acayip bir gönülüm var. Bu gönülde bütün iyi hatıralar kayboluyor... Fakat fena bir hatıra, acı bir hatıra orada bir yara, iyi olmayan, hep sızlayan, hep kanayan bir yara gibi kalıyor.

Mithat'ın şimdiden sonra bana yapabileceği bütün iyilikleri bana yapmış olduğu fenalığın hatırası öldürür. Aramızda ebediyen o kadının hatırası yaşayacak. Ben, ölünceye kadar o kadını kıskanacağım. Hayır... Hayır, çok kin tutan bu kalp onu affetmiyor. Halbuki ben... Görüyorsun ya ben, onu affetmek, affedebilmek için ağlıyorum.

— Sen bir çilgınsın küçüğüm...

Seza saçlarımı şefkatle okşuyor:

— Sen kocaman bir çocuksun Süheyla!

Kapıya vuruyorlar. Şezlongun üzerinde doğruluyorum. Mai kadife sabahlığımın gümüşi kürk yakasına daha sarılıyorum. Mai kadife terliklerimi ayağıma geçiriyorum.

— Giriniz!..

Oda hizmetçisi içeriye giriyor. Elinde tuttuğu ufak bir tepsinin üstündeki kartı bana doğru uzatıyor.

— Bir misafir...

— Kartı okuyor:

Sabih Şakir

Hizmetçi kız ilave ediyor:

— Mösyö aşağıda madama muntazırdır!

— Kendisine haber verilsin, iniyorum. Saat kaçtır acaba biliyor musunuz?

— Evet, dört buçuk!

— Teşekkür ederim.

Hizmetçi kız çekiliyor. Odada yalnızım. Aynanın karşısında üstümden sabahlığımı çıkarıyorum. Açık mai krep d'amor kombinezonuyla aynanın içinde gördüğüm kadına hayran hayran bakıyorum. Siyah uzun kirpiklerle gölgelenen iri parlak gözlerim, esmer alnımda çok muntazam iki çizgi gibi uzayan kaşlarım, kalın dudaklı kırmızı ağzım, sonra kısa ka-küllerimle çok güzelim. Uzun zamanlardan beri ilk defa aynada güzelliğime tebessüm ediyorum. Sonra dolabı açıyorum. İçinden siyah şarmöz bir elbise çıkarıyorum.

Tuvaletim uzun sürmüyor. On dakika sonra, dudaklarımın kırmızısını düzelterek aynadan çekiliyorum.

Artık hazırım.

Kapıdan çıkıyorum.

— Affediniz... Zannederim sizi biraz fazla beklettim.

— Rica ederim hanımefendi. Yanılıyorsunuz, sizi görmek için hissettiğim sabırsızlığa rağmen bana vakit hiç de uzun gelmedi.

Gri elbisesi içinde, çökük omuzları, zayıf vücuduyla eğilecek elimi öpüyor.

— Sizi rahatsız ettiğim için beni affedeceğinize eminim. Ziyaretinizde bulunabilmek için aldığım müsaadeden hemen istifade etmek istedim.

— Beni tekrar tahattur ederek çok memnun ettiniz beyefendi.

Maroken koltuğa oturuyorum. Salon çok sıcak, çok kalabalık.

Sabih Şakir benimle konuşurken nazarlarıyla salona girenler, çıkanlar, oturanlarla meşgul. Bana İrfan'la olan arkadaşlığından bahsediyor. İrfan'a karşı olan teveccühünü, hayranlığını anlatıyor. Onu biraz iç sıkıntısı, biraz dalgınlıkla dinliyorum. Benim de bakışlarım onunkiler gibi gelip gidenleri mütemadiyen takip ediyor. Buna rağmen hiç susmadan konuşuyoruz. Halinden tavrından meşgul olmak isteyen bir adam olduğu öyle belli ki...

Onu buraya sevk eden şeyi de lakırdılarından seçiyorum. Şöhretine, talihine, haset ettiği büyük İrfan'ın kadınına yakından tanımak arzusu.

Muhaveremiz ilerledikçe anlıyorum ki meclisimden, şahsiyetimden zevk bulacak bir adam değil. Ufak bir tahsilden sonra hayata atılmış bir mahlukçuk. Nokta-i nazarları, düşünceleri, görüşleri o kadar basit, o kadar iptidai, o kadar adi ki...

Mamafih bütün sabırsızlığıma rağmen onu sabır ve nezaketle dinliyorum.

Ciddi mübahaselerdeki beceriksizliği gülünç. Hiçbir şeyden malumatı yok. Ve bütün cahiller gibi kendini dinletmeyi, kendini dinlemeyi öyle seviyor ki...

Bana “Niçe”den bahsediyor. Sonra ne münasebetle biliyorsa, “Strindberg”i tahlile kalkışıyor.

Sözlerini müsamahakâr bir tebessümle tasdik ediyorum. O kadar sade ve anlayışsız ki, bu müsamahakâr tebessüm altındaki mânâyı anlamıyor. İrfan’ın karısını hayran etmekten mütevellit bir gururla, şark, garp, şimal, cenup, edebiyat ve felsefesini birbirine karıştırıyor.

Artık sözlerini duymuyorum bile.

Çay salonundan gelen musikiyi dinliyorum. Sabih Şakir Bey ise hâlâ kendini dinliyor. Gözlerim salonun kapısında, elektrik ışıkları içinde daha zarif görünen, ipekli, kürklü, elmaslı şık kadınların kalabalığı ile yorulmuş...

Niçin Mithat hâlâ gelmedi? Ben onu bekliyorum.

Bir akşam evvel öyle dargın gitti ki...

Bu akşam gelmeyecek mi?

— Artık bana müsaade ediniz hanımefendi.

Geniş bir nefes alıyorum.

— Bu kadar erken mi Sabih Bey?..

— Sizi daha fazla sıkmak istemiyorum. İnşallah bir başka defa daha uzun kalırım. Şimdi müsaade ediniz.

— Madem ki istiyorsunuz...

— Allah’a ısmarladık hanımefendi.

— Sizi daima beklerim.

— Siz çok değişmişiniz Süheyla, bunu sizi gördüğüm zamanlar değil, sizden uzaklaştığım zamanlarda, odamın yabancısı yalnızlığı içinde sizi düşünürken daha fazla hissediyorum. Hayalimde gördüğüm çehrenizde bile bana dargınlıkla bakan haşin gözleriniz var.

Dışarıda rüzgâr ormanın ağaçlarını yerlere eğiyor. Pence-reden restoranın bahçesinin bir kısmı görünüyor. Sıcak sobalardan dökülen harâretle kızarmış yüzümü önüme eğerek Mithat'ı dinliyorum. O, çatal ve bıçağını tabağının iki tarafına dayamış devam ediyor:

— Size karşı muhakkak bir günahım var... Evet muhakkak. Zira sizin benimle dost olmak isteyişinizin elbette bir sebebi olacak. Dün akşam tiyatrodan dönüşte sizi otelin kapısında bıraktığım zaman korkunç bir uzaklıkla bana dostluktan bahsettiniz Süheyla... Evet, hissediyorum, size karşı benim bir günahım var... Fakat yemin ederim ki benim bu gûnahtan haberim yok!..

Nasıl yemin ediyor. Başımı kaldırıyor, hayretle ona bakıyorum. O hep söyleniyor:

— Bilmiyorum. Düşündüklerimi belki size lisanımla şimdiye kadar anlatamadım. Size evvelce de söylediğim gibi hayattan çok yüz bulmamış olduğumdan lisanıma arzu ettiğim samimiyeti verecek kolaylığı haiz değilim. Şimdiye kadar kendimi o kadar sakladım ki artık kendim gibi görünmeyi bilmiyorum.

Elleri ellerimi arıyor. Elleri ellerimi tutuyor.

— Bana bakınız Süheyla...

Gözlerimi, içindeki bütün zaaf gölgelerini öldürdüğüm gözlerimi ona kaldırıyorum.

— Bu çok güzel ve nafiz gözleri tam zamanında ve iyi kullanmıyorsunuz Süheyla.

Kocaman sobanın yanında, şimdiye kadar uyuyan büyük kahverengi bir av köpeği başını kaldırarak sarı gözlerle bize bakıyor.

Uzak masalardaki tek tük müşteriler neşe ile biralarını içerek konuşuyorlar.

Restoranın bahçesine giren kızakların çingirakları bu yumuşak kış havasının içinde tatlı bir ahenkle ötüyor.

Bugün bana her şey, hazin, mükedder ve yumuşak geliyor. Kalbimde tatlı, çok tatlı bir zaaf ve gevşeklik var.

Lisaniyla muzdarip görünmeye uğraşan muhatabımdan artık susmaya kadir olmayan bakışlarımı saklıyorum.

— Fakat her şeye rağmen ben sizden gelecek dostlukla iktifa edemeyeceğim. Ve biliniz ki Süheyla, benden dostluk istiyorsanız ben sizin ancak düşmanınız olabilirim.

Gözlerimi kaldırmıyorum. Mithat sesinde tatlı bir sıcaklık ve yakınlıkla devam ediyor:

— Hiçbir dakika dostluğunuzun zevkini almış değilim. Bana asıl zehriniz zevk veriyor.

Sesi şimdi daha yumuşak, daha yalvarıcı:

— Evhama kapılıp da beni keskin bir hakikatin zevkin-den mahrum etmeyiniz... Siz de bana lakayt değilsiniz Süheyla... Olamazsınız... Mümkün değildir.

Dudaklarımda müstehzi bir tebessüm resmetmeye beyhude uğraşıyorum.

— Bana darılınız, beni tahkir ediniz, fakat dostum olmayınız, bir daha bana dostluktan bahsetmeyiniz. Bana yapacağınız hakaretlerin en büyüğü, en müthişi dostluktan

bahsetmek olacak. Eğer kalbimi bilseydiniz S  heyla, içinde yaptığınız tahribatı anlardınız.

Artık çok daha kısa ve müspet olacağım. Her şeyi açıkça bilmek ve öğrenmek istiyorum.

— Garsona bir siyah bira ısmarlar mısınız Mithat Bey... Bugün  yle hararetim var ki... İstirham eden sesi birden değişiyor.

—  imdi...

Yüzünün, gözlerinin içine kadar kızardığını görüyorum.

•

39

Kürk örtüleri ihtimamla ayaklarıma sarıyorum. Kendisi de kızağa oturup yerleştikten sonra restorandan beri birinci defa olarak konuşuyor:

— Rahat mısınız?.. Üşümüyorsunuz ya?..

— Çok teşekkür ederim. Sizin gibi nazik bir refikin yanında rahatsız olmak mümkün mü? Beni çocuğunuz gibi sarıdınız.

Onu böyle hiddetlendirecek ne söyledim? Şiddetle bana dönüyor. Muzdarip bir bakışla beni aldatmak isteyen gözleri, nazarları, gözlerime gömülüyor.

— Beni mütemadiyen iğnelemekten duyduğunuz zevk nedir Süheyla?

— Benim mi?

— Evet. Öyle ya, benden büsbütün uzaklaştınız... Çok uzaklaştınız. Sözleriniz uzak bir aks-i sedanın sesleriyle söylenmiş gibi...

Daha yalvaran bir sesle inliyor:

— Yeter Süheyla... Yeter... Artık yanımda, terbiyeli, uzak ve lakayt olmayınız...

— Benden ne istediğinizi anlayamıyorum Mithat Bey.

— Süheyla benimle fena bir oyun oynuyorsunuz, insan birdenbire bu kadar değişemez, siz artık eski Süheyla değilsiniz.

— Eskiden başka türlü olduğumu hiç tahattur etmiyorum Mithat Bey.

— Niçin size yaklaşmak istedikçe benden uzaklaşıyor-sunuz? Sizinle tanışalı, hiçbir zaman bu son günlerde olduğu gibi sizi ciddiyetle, adeta vahametle düşünmemiştim.

Bu söz kalbimde fena bir acı yaratıyor. Beni düşünmediğini söylediği zamanlardaki ızdırabımın kini kalbimde canlanıyor.

— Bir ağ gibi beni sardığınızı, beni büsbütün bağladığınızı hissediyorum. Bu kadar bend ettiğiniz bir adamı ihmal etmenizde artık hiçbir menfaatiniz yoktur.

Karlı yollarda hızla kayan kızağın atlarının boynundaki çingiraklar korunun içinde tatlı ve hazin bir akis ile çınlıyor. Söylediği sözleri hiç duymamış gibi ellerimi uzatarak:

— Bakınız... Bakınız ne güzel bir kış memleketi Mithat Bey, diyorum. Mithat ellerimi tutuyor. Mithat ellerimi incitiyor. Mithat gözlerimin içine hiddet ve ateşle bakıyor.

— Bugün beni sonuncu defa görüyorsunuz Süheyla... Artık kâfi... Artık tahammülüm yok... Bana iyice ihsas ettiniz... Artık İstanbul'a dönüyorum.

Sesindeki şiddetten sözlerinin hakikat olduğunu anlıyorum. Demek gidecek!

Demek onu yeniden kaybedeceğim! Demek yeniden o kadına avdet edecek!.. Bu ihtimal beni ne çok korkutuyor... Dudaklarımın arasında boğulan bir hıçkırıkla:

— Mithat, diye inliyorum.

Halimdeki perişanlığı muzaffer bir gözle görüyor.

— Söyleyiniz...

Kızak şehrin ilk sokaklarına doğru kayıyor.

— Gitmeyiniz... Oh, gitmeyiniz Mithat...

Yüzümü kürk yakamla kapayarak ağlıyorum. O, omzumdan geçirdiği koluyla vücudumu muhafaza ediyor.

Gidiyoruz.

Otelin kapısında durduğumuz zaman kızaktan evvela o iniyor, uzattığı eli tutmadan kaldırıma atlıyorum.

— Bu akşam onda sizi almaya geleceğim.

Memnun bir sesle arkamdan haykırıyor. Cevap vermeden içeri giriyorum.

Odamdayım. Sokağa bakan pencerenin önünde ona bakıyorum. Çok hızlı olmayan, memnun ve müsterih bir yürüyüşle kalabalığın arasına karıştığını görüyorum. Sonra mağlubiyetimin hırsı ve zevkiyle şezlongun yastıkları arasında hıçkırıyorum.

Seza'nın çehresi hayalimde canlanıyor. Bana nurla donanmış parlak dişli ağzıyla gülerek:

— Aşkta haysiyet olur mu, diye soruyor.

Kalbimin içinde, taa içinde bir ses,

— Ne fena... Ne fena, diyor. Aşkta haysiyet olmaz, diyor.

— Allo... Allo... Evet, ben Süheyla! Kimsiniz?.. Seza!.. Sen misin yavrum?.. Teşekkür ederim... Peki... Oh iyiyim... Mithat mı? Evet, beraberdik... Ne dedin? Evet... Şehrin haricinde idik... Öğle yemeği için. Çok güzeldi... Evet, evet, orada. Hayır, yemin ederim hayır... Sana sonra anlatırım... Birçok... Şeyler... Telefonda olmaz... Allo... Allo... Ne oldu? Niçin sustun?.. Telefonu kapadın zannettim. Sabih Şakir mi dedin?.. Peki... Bu akşam mı?.. Danyal da beraber mi?.. Kaçta?.. Dokuz buçuk... Peki!.. Onda Mithat'a söz verdim... Fakat siz dokuz buçukta geliniz... Sizi o zaman beklerim. Deli misin?... Vallahi böyle daha iyi... Evet ben, ben deli gibiyim Seza... Biraz merak et ne olur?.. Akşama konuşamaz mıyız?.. Neden ?.. Pekâlâ konuşuruz... O halde dokuz buçukta... Gece tuvaleti öyle mi?.. Söylemeye ne hacet... Şehirde bir yere... Peki... Allah'a ısmarladık. Bu akşam eğlenmek istiyorum.

41

— Beni bu gece çok üzdünüz Süheyla...

Gözlerimi ona kaldırıyorum. Kupanın içinde, kızıl bir ziya ile yanan elektrik lambasının ışığında birbirimize bakıyoruz.

— Herkes için bir olmak, herkesle aynı derecede yakın ve uzak olmak suretiyle bana garip bir azabın acılarını tattırdınız...

— Nasıl?.. Bana izah eder misiniz?..

— Orada herkes gibi bir yabancı olmak bilemezsiniz bana ne acı geldi. Size bakan, tebessüm eden, nezaket ve zarafet yapanların hepsinden sizi kapıp kaçırmaya hakkım olmadığına nasıl yandığımı bilmem hissetmediniz mi?..

— Bu gece ne oldu Mithat Bey?

Ellerimi avuçları içine alıyor. Onları yavaş yavaş sıkarken:

— Ne olur, diyor. Biraz kaba, biraz sade, durgun ve beceriksiz olunuz... Sizin yanınızda olduğum günler Allah aşkına böyle olunuz! Kendinizi benim yerimde tasavvur ediniz ve böyle olunuz!..

— Yani?..

— Söyleyiniz, o adamın etrafınızda nasıl dolaştığını göstermek için mi beni alıkoydunuz. Onun için mi bana gitme dediniz?.. Süheyla, hissediyorum, sizi takip ederek hata etmişim... Anlayamıyorum, sizde bir sır var. Sizi ben büsbütün başka türlü tanırdım, sizi ben büsbütün başka türlü buldum.

Eğer şimdi şu otomobilde baş başa kalmasaydık, sizi şöyle

karşımda biraz yorgun, az mütebessim, iyi, halîm nezaketin silahlarından azade bulmasaydım, yemin ederim ki yarın bu memleketten kaçacaktım.

Otomobil hızla bir köşeyi döndüğü için hafifçe birbirimize çarpıyoruz. Beni muhafaza etmek isteyen kolunu omzuma geçiriyor. Sessiz bir teslimiyetle, başım önüme eğilmiş. O hep konuşuyor:

— Bana sükûn ve rahat veren şey yalnız bu değil.

Çenemden tutarak başımı kendisine kaldırıyor. Gözlerime bakıyor:

— Aynı zamanda düşünüyorum da. Bu güzel kadının zevki bu kadar yanlış yollara sapamaz... Eğer öyle olmasaydı o, kendisi olur mu idi diyorum.

Dudakları gözlerime yaklaşırken başımı şiddetle geri çekiyorum. Damarlarımdaki kan buz gibi vücudumu donduruyor. Ne söylediğimi, ne istediğimi bilmez bir halde yalvarıyorum:

— Mithat... Mithat... Rica ederim.

Gözlerimde, şişman yanakları, ufak gözleriyle sırtan bir kadının hayali var. Bu hayali görmemek için gözlerimi kapıyorum. Mithat bu ani isyanımın sebebini anlayamamaktan mütevellit şaşkınlıktan henüz kurtulamamış. Otomobil birdenbire duruyor. Otelin kapıcısı koşarak kapıyı açıyor. Mithat iniyor, elimi tutarak inmekliğime yardım ediyor.

— Allah'a ısmarladık Mithat Bey, diye kekeliyorum.

— Allah'a ısmarladık Süheyla...

Elimi dudaklarına götürüyor.

— Artık sizinle konuşmaya doyamıyorum. Yarın sizi gelip alacağım. Yarın size daha hakiki, daha müspet şeyler söyleyeceğim. Ruhumun selameti için buna lüzum var. Süheyla, yarın beni beşte bekleyecek misiniz?

Sahibine bakan bir köpek gözü kadar esir, sadık gözlerle ona bakarak cevap veriyorum:

— Evet...

— Sabih Şakir'i daha ne kadar zaman yanınızda göreceğim Süheyla?

Kıskanç gözlerine ben de kuvvetle bakıyorum, sonra ona bana çektiirdiğı ızdırabın bir eşini vermekten doğan bir zevkle:

— Sabih Şakir kocamın eski bir dostu Mithat Bey, diye tebessüm ediyorum.

— Fakat benim bir dostum değil Süheyla...

Gözlerine bakmakta inat ediyorum.

— Benim bir dostum değil, diyor. Onun sizin arkanız sıra dolaşması asabıma dokunuyor. Bunu istemiyorum Süheyla, artık bu şeye kati bir şekil verelim.

— Ne demek istiyorsunuz?

— Artık üzerinizde bir hak sahibi olmak istiyorum. Ben-den çok kaçıyorsunuz... İstemediğim insanlar etrafınızı sarıyor. Etrafınızda bir perestişkâr tavrıyla dolaşıyor... Ben bir kenarda abus ve unutulmuş olarak kalıyorum. Beni ihmal ediyorsunuz.

— Fakat benim Sabih Şakir'e...

Hiç ihtimali bile aklıma gelmeyen bu şeye gülmemek mümkün mü? Kahkahalarla gülüyorum.

— Dün gecenin benim için nasıl bir azap olduğunu bilemezsiniz Süheyla...

Ya birçok gecelerin benim için nasıl birer azap olduğunu

sen hiç düşündün mü Mithat diye sormak istiyorum. O ellerimi okşuyor:

— Süheyla, zevcem olmak ister misiniz? Buna razı mısınız?

Kalbimde tatlı bir vuruş var. Gözlerim yerdeki taşlara ma'tuf genç bir kız kadar şaşkın ve müteheyyic onu dinliyorum. Söyleyecek söz bulamıyorum. Bütün hayatı ve kalbiyle bana ait olmak isteyen sevgilinin sesini zevkle dinliyorum. Ben bu sesi ne çok seviyorum.

— Sıcak bir teslimiyetle avuçlarımda kalan elleriniz bana bu hülyamın kabul olmayacak bir şey olmadığını söylüyor. Süheyla kabul ediyorsunuz değil mi?

Benliğimde mücadele eden iki kuvvetin taht-ı tesirindeyim. Unutmayan başımla affetmek isteyen kalbim birbirini hırpalıyor. Susuyorum. Sözlerinin duygularımın üzerinde yaptığı tesirin fevkinde çok şiddetli bir kuvvet beni soğuk ve hareketsiz bırakıyor. Kalbim ona evet demek isterken unutmayan, unutamayan, unutamayacak bir acı ile yanan başım buna mâni oluyor.

O yavaş bir sesle beraber geçecek mesut bir hayattan bahsediyor.

— Öyle mesut olacağız ki Münevver... Ay... Süheyla...

Çantam yere düşüyor. Onu almak için eğilirken gözlerimden akan iki damla yaşı yakamın kürkleri kurutuyor.

O da benimle beraber eğiliyor. Yerden çantamı kaldırıyor.

O hâlâ konuşuyor.

Artık onu dinlemiyorum.

Kendi kendime tekrarlıyorum:

— Mithat niçin... Niçin bu ismi söyledin? Niçin bana bu fenalığı yaptın?..

O bir şeyin farkında değil.

Hâlâ saadetten, hâlâ aşktan, hâlâ benden, kendinden bah-

sediyor. Halbuki aramızda o kadın var!

Benimle geçen en müteheyyic dakikalarında, ismi dudaklarında, hatırası dimağında yaşayan o kadın!..

Ben o kadını ölecek, ben o kadını çıldıracak kadar kıskanıyorum. Ben Mithat'tan nefret ediyorum.

Ellerimi tekrar tutmak isteyen ellerinden kaçırırken:

— Vakit çok ilerledi. Artık dönelim, diyorum.

— Bana söyleyeceğiniz yalnız bu kadar mı?

— İstanbul'a avdete daha vakit var, diyorum. O zamana kadar size vereceğim cevabı düşünürüm.

— Fakat bu şey sizi ürkütmedi ya...

— Hayır... Katiyen...

Ona neşeli ve lakayt yapmaya gayret ettiğim bir tebessümle gülüyorum.

43

Hafif bir kar tipisi var. Geniş caddelerin üstünde toz gibi ince kar taneleri uçuşuyor. Bütün yolcular sık ve telaşlı adımlarla ilerliyorlar. Benim paltomun yakası açık, yüzümü havaya kaldırmış, soğuktan şifa arayan bir mecnun gibi gidiyorum.

Kalbimde bir cehennem var.

Kalbim yanıyor...

Mithat beni otelin kapısına bıraktıktan sonra döndü gitti. Ben içeriye girmedim. Soğuk havaya, gürültü ile sersem olmaya ihtiyacım vardı.

Şimdi yirminci asrın bütün gürültüleri ile dolu bu cadde-lerde, eski masallardaki kadınların gönlüne benzeyen gönlü avundurmak, bunalıtmak için geziyorum.

Kendimi unutmak istiyorum.

Cadde uzun, elektrik lambaları tipinin arasında feri kaçmış ihtiyar gözler kadar donuk.

Tramvay çanları, otomobil boruları, otobüs sarsıntıları kulaklarımı tırmalıyor.

Köşede akşam gazeteleri satan çatlak sesli ihtiyar kadının etrafında biriken insanların arasında birkaç saniye ben de kalıyorum.

Miskin, titrek, ince bir ses vızıldıyor:

— Güzel madam... Kibrit... Benden kibrit almaz mısınız?

Beyaz çehreli sıska bir çocuk elinde tuttuğu birkaç kutu kibriti bana uzatıyor. Çocuğun eline birkaç para atıyorum.

Kibrit kutularıyla elemli ve müşteki sesini, cılız bacakları üstünde bir başkasının arkasından koşturuyor.

— Süheyla hanımefendi nereye gidiyorsunuz?

Sabih Şakir, kalın, bol paltosunun içinde biraz daha sevimsiz, biraz daha küçük, karşımda duruyor.

— Biraz geziyordum.

— Bu saatte yalnız ve yaya olarak mı?

— Evet.

Gözlerinde tuhaf bir pırıltı var.

— Size refakat edebilir miyim? Eğer rahatsız etmezsem... Aksini söylememek için susuyorum.

— O halde?

Sabih Şakir cevap bekliyor. Mecburi:

— Yürüyelim, diyorum.

— Nereye? Akşamı nasıl geçireceğinizi biliyor musunuz? Bir programınız var mı?

— Bir yere gitmeyeceğim... Otele dönecektim.

— Ben size yalnız benim bildiğim bir restoranda akşam yemeğini yemek teklif edecektim. Kalabalık, şık ve samimi bir restoran... İrfan da benim kadar bu yeri severdi. Çok güzel bir yerdir.

— Çok uzakta mı?

— Hayır, pek yakındayız. Hemen şu köşeyi dönünce... Hem belki Seza Hanım'ı da orada görürüz. Gidiyoruz, değil mi?

— Evet, bu gece yalnızlık bana dehşet veriyor.

Gözlerim asfaltlarda pırıldayan ışıklara ma'tuf ilerliyoruz. Uzakta süssüz bir kapının önünde yanan feneri gösteriyor.

— Geldik mi?

— Evet, deminden beri çok dalgınsınız Süheyla Hanım. Bir şey söylemiyorsunuz.

— Siz de öyle.

— Ben size bakıyordum.

— Ben de düşüncelerimi değiştirecek bir şey söylemediğiniz için dalgındım.

— Düşüncelerinizi, sizi bu kadar dalgın yapan düşüncelerinizi bilmek isterdim.

Acayip bir sokulganlık ve samimiyeti var.

— Darılmayacağınızı bilsem size fazla mütehassissiniz derdim. Fakat madem ki mütehassis olduğunuzu öğrendim, size şimdi ne düşündüğümü söyleyeyim, kendimi düşünüyorum.

— Kendinizi mi?

— Evet. İrfan'ın ölümünden beri ne kadar değiştiğimi düşünüyordum.

— İrfan'ın ölümünden sonra çok mu değiştiniz?

— İrfan'ın nüfuzu altından çıktığımdan beri çok sersemledim.

Küstah bir tebessümle soruyor:

— İrfan sizin mürebbiyeniz mi idi?

— İrfan benim dostumdu! İrfan benim büyük ve şayan-ı itimat bir dostumdu.

Kapıyı açarak geri çekiliyor, beni öne bırakıyor. Çok sıcak, dumanlı bir hava başımı döndürüyor. Kenardaki masalardan birine oturuyoruz.

— İrfan'ın ölümünden sonra hiçbir dost aramadınız mı hanımefendi, İrfan'dan başka hiçbir dostunuz yok mudur?

Eldivenlerimi çıkarırken,

— Hayır, diyorum.

— Bir başka dostunuz olsun istemez misiniz?

— Bir başka İrfan yoktur...

— Öyle mi zannediyorsunuz?

— Ben şimdiye kadar İrfan'a benzeyen diğer bir adam görmedim.

— İnsan dostunuz olmak için muhakkak İrfan mı olmalıdır?

— İrfan gibi bir dost olmak için evet. Gelen garsona istediğiniz yemekleri ısmarlamak için susuyorum.

— Yemek bitti! Şimdi nereye gideceğimizi siz tayin ediniz.

— Ben otele döneceğim.

— Bu kadar erken mi?

— Hiç erken olur mu? Gece çok ilerledi.

— Bu gece size Bohemyalı bir artistin kemanını dinletmek isterdim. Harikulade bir şey..

— Çok yorgunum... Bu gece beni dolaştırmaktan vazgeçiniz.

— Ben de, bilmem neden, bu gece yalnız kalmaktan korkuyorum. Sizinle lisanımı konuşmakta öyle tatlı bir haz var ki...

— Halbuki ben deminden beri susarak sizin içinizi sıktım.

— Neden böyle düşünüyorsunuz? Konuşmasanız bile gözleriniz, etvarınız o kadar şerefli, o kadar şerefli ki... Siz, aralarında olduğumuz bu insanlardan büsbütün başka bir şeysiniz. Siz yanımda sussanız bile ben gurbetin acısını içimde daha az hissediyorum.

— Siz gurbetten mi şikâyet ediyorsunuz Sabih Bey? Ben onu öyle seviyorum ki...

— Yalnızlıktan korkmuyor musunuz?

— Yalnızlıktan korkacak kadar genç ve medeni değilim...

— Yalnızlıktan korkacak kadar genç bir kadınsınız Süheyla hanımefendi. Sonra da fazla olarak bu akşam çok asabisiniz. Sizi görür görmez bunu anladım.

— Bu bir muamma değil ki... Pek aşikâr bir şey...

— Canınızı sıkmış olacaklar.

— Canımı sıktıkları için yalnızlığın dostu oldum ya!

— Yalnızlıkta aradığınız şifayı buldunuz mu?

— Yalnızlıkta şifa değil yalnızlık aradım, yani rahat ve sükûnet. Onun için buralara kadar kaçtım, fakat burada da beni yalnız bırakmadılar.

— Yoksa benden mi şikâyet ediyorsunuz?

— Oh, yalnız sizden değil herkesten, ötekilerden, bütün dünyadan.

— Yani sizi buraya kadar takip edenlerden mi?

Hiddetle başımı kaldırıyorum. Dudaklarında küstah bir gülüşü var.

— Size acıyorum Süheyla hanımefendi.

— Ne hakla.

— Merhamet hissetmek için hakka ihtiyaç var mıdır?

— Ben şayan-ı merhamet değilim, diyorum. Hem de acı-nacak bir halde bile bulunsam, yabancılara bana acımalarına müsaade etmem... Hem bana karşı hissedilen merhamet ziyan edilmiş bir duygudur.

— Sizce... Fakat hiddetlenmeyiniz, bu akşam sizi hiddetlendirmek istemiyorum... Bilakis sizden bir şey rica etmek niyetindeyim... Müsaade eder misiniz sigaramı yakayım.

— Rica ederim...

— Sizi rahatsız etmem ya.

— Hayır. Hayır.

Sigarasını yakıyor.

— Size biraz kendimden bahsetmek istiyorum, diyor. Siz beni tanıımıyorsunuz.

— Bana İrfan'ın ahabı...

Tashih ediyor.

— Dostu...

Devam ediyorum.

— Olduğunuzu söylediniz, bu benim için kâfidir.

— Halbuki bu akşam size söyleyeceğim sözleri dinleyebilmeniz için beni biraz daha fazla tanımanız icap eder.

— Ben sizi bu kadar tanıdığım halde sözlerinizi işitmek

istiyorum. Çünkü bana söyleyebileceğiniz herhangi bir sözü işitecek kadar sizi tanıdığımıza kâniyim.

— Öyle mi... Peki o halde söyleyeyim, Süheyla hanımefendi zevcem olmak ister misiniz...

— Zevceniz mi... Bu garip fikir size birdenbire mi geldi... Sabih beyefendi zannederim şakayı pek seviyorsunuz.

— Gülmeyiniz hanımefendi, ben gayet ciddi konuşuyorum. Hem de böyle birdenbire bu sözü söylediğim için bana darılmayınız. Bana mukaddeme yapmaya müsaade etmediniz... Size tekrar soruyorum, zevcem olmak ister misiniz? Çünkü bu suali sormak için zannediyorum ki bir ikinci defa da geç kalmak tehlikesine maruz kalacağım... Ve on sekiz sene içinde sizi ikinci defa kaybedeceğim.

— İrfan'ın size yaklaştığı sizi tanıdığı zaman ben de aynı arzuyu hissediyordum... Fakat mecburiyet... Talih beni sizden uzaklaştırdı. Sonra birdenbire sizin İrfan'ın karısı olduğunuzu öğrendim.

— Zaten bütün hayatımda bu böyle oldu, İrfan'la aynı mektebin talebesi idik, o mektepten birincilikle çıktık... Ben uzun bir hastalık geçirmiştım, ancak ondan üç uzun sene sonra mektebi bitirdim... Darülfünun'da yine aynı şey. Ben Darülfünun'a girdikten altı ay sonra babam öldü... Darülfünun'u bırakıp hayatımı kazanmak için çalışmaya mecbur oldum... O âli tahsili de büyük bir muvaffakiyetle bitirdi. Sonra kısa bir zamanda muvaffakiyetten muvaffakiyete koştı... Ben çalışmaya başladım, çünkü vakitsiz ölen genç halamın mirası beni hayatımı kazanmak derdinden kurtarmıştı. Bütün muvaffakiyetler ona gidiyordu. Bütün çalışmama rağmen ben gölgede kalıyordum. O meşhur bir feylesof ve içtimaiyatçı oldu, ben gölgede sıksa bir Sabih Şakir kaldım. Sonra ikimiz beraber size rast geldik, otelin koridorunda ikimizi gördüğünüz zaman nazar-ı dikkatinizi geniş alnı, dökük saç, güzel kaşı, zeki, derin gözleriyle o celb etti. Bana bak-

madınız bile... Halbuki biz ikimiz de sizi beğendik... Fakat ben cepheye gittim, o sizin erkeğiniz oldu. Evet... Evet, her zaman talihli o ve talihsiz bendim. İşte ben cepheden sağ olarak döndüm. O sizin şefkatinizden muhabbetinizden çaldı. Ecel onu sizden çaldı.

Gözlerinde sevinçli bir ışık parlıyor, bu gözü görmemek için başka tarafa bakıyorum.

— Nihayet tesadüf bir kere daha sizi benim karşıma çıkardı. Bu defa yeniden serbest olarak çıkardı. Bu defa da geç kalmak, bu defa da sizi kaybetmek istemiyorum, çünkü hissediyorum, benden daha talihli başka insanlar var.

Hayretle, hiddetle tekrar yüzüne bakıyorum.

Cevap vermiyorum.

İrfan'ın şöhretine, zekâsına, talihine haset eden bu adamın gözleri, İrfan'ın karısına muhabbetle değil, hasetle bakıyor, bu gözlerde sözlerle ifade edilemeyecek bir mânâ var ki bana hayatta kendi malik olmadığı her şeye malik olmak, bir adama ait en kıymetli bir şeye sahip olmak ve bununla iftihar etmek istediğini açıkça gösteriyor. Mazisi bence tamamıyla meçhul olan bu üç günlük ahabın yüzüne dik bir bakışla dalıyorum.

— Cevap vermiyorsunuz.

— Hayret içindeyim.

— Bu olmayacak bir şey mi?..

— Dünyada olmayacak bir şey yoktur Sabih Şakir beyefendi!..

— Ümit edebilir miyim?..

— Size böyle bir şey söylemedim. Fakat siz ne cesaretle benim zevcim olmak istiyorsunuz... Bu şeyden korkmuyorsunuz, benim hayatımda benim mazimde bir İrfan, büyük bir İrfan var.

— Hayır, korkmuyorum.

— Çünkü siz İrfan'ın karısının ruhunu, dostluğunu, muhabbetini istemiyorsunuz. Siz İrfan'ın karısını değil, o ka-

dının hayatınıza girerek kibrinize, gururunuzla vereceği memnuniyeti istiyorsunuz.

Demek isterken susuyor.

— Kendinize bu kadar emin misiniz, diye soruyorum.

— Beni seveceğinizi iddia etmiyorum.

— Bir bu eksikti.

— Süheyla Hanım iyi düşününüz.

— Ben sizi pek az tanıyorum Sabih Bey. Hemen hemen hiç tanımiyorum. Biraz evvel bana sokakta rast geldiniz, sizinle hiçbir alâkası olmayan bir dertle perişan ve şaşkındım. Kederimi sokakların gürültüsüyle boğmak istiyorum... Siz biraz vakit geçirmek, ben kendimden kaçmak istedim. Bura-ya geldik... Bir müddet konuştuktan sonra şayan-ı hayret bir küstahlıkla bana hayatımın hususiyetine nüfuz etmek ister gibi göründünüz. Biraz daha sonra izdivaçtan bahsettiniz... Bu şeyleri söylerken İrfan'a haset ettiğinizi bana adeta ihsas ettiniz.

— Hayır... Siz sözlerimi yanlış telakki etmişsiniz. Ben İrfan'ın talihini ve kendi talihsizliğini anlatmak istiyordum. Bilmiyorum böyle meseleler bu gibi yerlerde konuşulur mu... Bilmiyorum bana teklif ettiğiniz bu şeyi biraz olsun kendiniz düşündünüz mü?

Bu şeyi ne zamandan beri istiyor, düşünüyorum.

— Ben sizce ahlâkı, hayatı, her şeyi, her şeyi tanılmamış bir kadını.

— Siz İrfan'ın kadını idiniz. Onun nasıl bir kadın intihap edeceğini bilirim.

— İrfan da bir insandı... Belki yanılmıştır.

— Ben de yanılmak istiyorum.

Dişlerimin ucunda müstehzi bir tebessüm pırıldıyor.

— İrfan'ın her yaptığı şeyi yapmak arzusu sizi çok fena yollara sevk edebilir... Ben çok fena, çok çetin ahlâklı bir kadını. Kendini beğenmiş, mağrur, kibirli, inatçı, hırçın bir kadını.

— Beni istemiyorsunuz, diyor. Bunu daha açıkça söyle-
seniz.

— Evet, izdivacı hatırımdan bile geçirmiyorum.

— Yalan! Siz evlenmek istiyorsunuz.

— Sabih Bey!

— Hem de Mithat'la, siz onu seviyorsunuz.

— Sabih Bey, rica ederim.

— Siz onu seviyorsunuz Süheyla Hanım, fakat ben pek
iyi biliyorum, onu sizin peşinizden koşturan his aşk değil bel-
ki bir inattır.

— Neler söylüyorsunuz Sabih Bey, ne cesaretle böyle
şeyler söylüyorsunuz!

— Mithat benim hem mektep hem de ordu arkadaşım-
dır. Buraya geldiği zaman onunla iyi tanıştığımızı siz de gör-
dünüz Süheyla Hanım. Ben yalan söylemiyorum... Oteldeki
odasında yazıhanesinin üstündeki resmi görmüş olsanız,
onun sizi sevdiği hakkında kanaatiniz muhakkak değişirdi...
Sizin peşinizden gelen bir adam eğer hakikaten sizi sevecek
olsa idi... Odasını, masasının üzerini kadın resimleriyle mi
süslerdi? İstanbul'da bıraktığını anlattığı maşukasının res-
miyle mi? Onun hayalinde, onun kalbinde yaşayan kadın yal-
nız siz değilsiniz.

— Sabih Bey, beni böyle tahkir etmeye hakkınız olmadı-
ğını unutmayınız.

— Sizi tahkir etmeyi düşünmüyorum... Düşünemem
Süheyla Hanım. Emin olunuz sizinle çok alâkadar bir insan
sıfatıyla size bu sözleri söylüyorum... O sizi anlayacak, o sizi
sevecek bir erkek değildir. Size yemin ederim ki o sizi beğen-
miyor... O, eski düşünceli, anane-perest, derebeylik zamanın-
dan kalmış gibi bir adamdır. Bugünün kadını, bilhassa sizi
anlayamaz... Siz onun için çok medeni, çok yeni, adeta ha-
fifmeşrep bir kadın, dünyayı tek başına dolaşan ve hayatının
birçok ciheti meşkûk olan maceraperest bir kadınsınız.

— Sabih Bey, masanızdan kalkıyorum.

Eldivenlerimi alıyorum.

— Bana darılmayınız, diyor. Bu söylediğim sözler benim sizin hakkınızdaki fikirlerim değildir. Onun sizin hakkınızda böyle düşündüğünü bana söylediği lakırdılardan anladım.

Koltuğun arkasına bıraktığım sincap mantomu almak için bana yardım ediyor.

— Bir an evvel otele dönmeliyim.

— Süheyla Hanım sizi incittim, istemeyerek darılttım, çok rica ederim beni affediniz. Size bu sözleri hiçbir fena fikirle söylemedim... Hakkınızda bir suizanım olsa zevcem olmanızı rica eder miydim... Sizin onu sevdiğinizi zannediyordum.

— Sabih Bey, tekrar başlamayınız.

— Onun sizi sevmediğinden eminim. Yemin ederim yazıhanesinin üstünde bir, yatağının ucunda bir resim vardı. İkisi de aynı kadınındı. Ve kimin olduğunu sorduğum zaman...

Eldiveni ilikliyorum.

— Yeter, diyorum, yeter, anlamıyor musunuz, artık tahammülüm kalmadı, görmüyor musunuz bayılacağım.

— Beni affediniz Süheyla Hanım, fakat eğer fikrinizi değiştirip benim zevcem olmaya razı olursanız adresimi Seza biliyor, bana yazarsınız.

— Sizinle bir daha yüz yüze gelmeyeceğimi kaviyyen ümit ederim.

Paltomun önünü kaparken başımı kaldırıyor, salona bakıyorum. Kalbim fırtınalı bir vuruşla göğsümü parçalıyor... Bütün vücudum titriyor... Restoranın başka köşesindeki bir masadan bir çift yeşil göz gözlerime hain hain bakıyor...

— Ne oldunuz?

— Bir şey değil, başım dönüyor.

— Çok sarardınız. Biraz daha kalkmayınız, istirahat ediniz.

— Bir şey değil, geçer.

Hâlâ gözlerim o kuvvetli gözlerde... Doğrulamak için bir hareket yapıyorum.

Mümkün değil.

Kalkmaya mecalim yok.

Dizlerim öyle titriyor ki.

O bana bakıyor...

Gözlerimin içine bakıyor...

Uzakta bırakılmış sevgilinin hayali, hasreti dolu olan gözlerle ne kadar muzdaribim.

Ne kadar kıskancım.

Kulaklarım uğulduyor... Sabih Şakir'in söylediği sözleri duymuyorum, dudaklarının kımıldayışından konuştuğunu anlıyorum.

Yeşil gözler bana acımıyorlar.

Bütün zehirlerini bakışlarıyla gözlerimden vücuduma yaydılar. Her akşam o kadının resmine, hâlâ her akşam Münevver'in resmine şefkatle, muhabbetle, aşkla bakan hain gözler.

Ben bu gözleri sevmemek, ben bu gözleri sevmemek için ölmek istiyorum.

Bu gözleri ölüme kadar böyle seveceğimi, hele şimdi, hele şu dakikada öyle kuvvetli hissediyorum ki.

Bu gözler niçin bana hâlâ inatla... Muannit bir ızdırap, muannit bir kıskançlıkla bakıyor.

Bu gözler benden ne istiyor...

Acaba Mithat ne zamandan beri burada, ne zamandan beri bizi görüyor?

Sabih Şakir hâlâ konuşuyor... Ne söylediğini bilmiyorum, ne söylediğini dinlemiyorum.

Eldivenli ellerimle tuttuğum şampanya kadehinin sonuna kadar içiyorum. Yorgun elim kadehi masanın üzerine bırakıyor.

Bana bakan bu gözleri görmemek, bu gözlerden gönlüme yayılan nüfuzdan kurtulmak için... Kendi gözlerimi kapıyorum.

Ve bir hikâye... Bir masal hatırlıyorum... Bilmiyorum ne zaman, bilmiyorum kimin tarafından anlatılmış bir masal... Gönül'ün, zavallı Gönül'ün masalı ve kendi kendime ağır ağır caddede bir parça tevakkuf ederek düşünüyorum:

“Affedemediği, affedemeyeceği için ölmüş, fakat kimse onu öldüren bu derdi bilmemiş... Ve işte izzet-i nefsinin, haysiyetini canından fazla, sultanından fazla seven Gönül'ün son nefesine kadar artık saadeti, artık tesellisi bu olmuş? Niçin Seza bana, “İnsan sevdiğini her şeyden, gururdan, haysiyetten fazla severse onun için olabildiği şey olmaya razı olur,” demişti.

Hayır, ben anlıyorum... Ben bu dakikada öyle kuvvetli anlıyorum ki Seza'nın bu düşüncesi yalan.

İnsan sevdiği bir mevcut için ya her şeyi ya da hiçbir şeyi olmamak istiyor...

Ve kendi kendime tekrarlıyorum.

— Hiç kimse onu öldüren bu derdi bilmemiş.

Bilhassa o gözler, karşımda inatla gözlerime bakan gencin kudretini ateşiyle eriten, beni yine haysiyetsiz ve perişan ayakları dibine sürüklemeye uğraşan o zalim gözler bu derdi bilmeyecek, hayır Mithat, hayır... Senden aşk kırıntısı istemiyorum anlıyor musun, senin için her şey olmak istiyorum, her şey. Her şey, bütün saadetin, bütün kâinatın, bütün mevcudiyetin...

— Süheyla Hanım, deminden beri bizi görmüyor musunuz?

Danyal kolumdan tutuyor, başımı kaldırıyorum.

— Haydi bizim masaya geliniz, Seza da orada sizi bekliyor... Mithat Bey'e bu akşam otelde kalacağınızı söylemişsi-

niz... Sizi burada görünce Seza çok memnun oldu... Deminden beri size işaret ediyor.

— Hiçbirinizi görmedim... Mithat Bey'in hakkı var, bu akşam bir yere çıkmak niyetinde değildim... Birdenbire buraya geldik... Ne yazık ki size böyle geç rast geldik. Şimdi artık eve dönüyordum, öyle değil mi Sabih?

Kendisine yalnız ismiyle hitap edişimi Sabih kadar Danyal da hayretle karşılıyor... Sabih'e mütebessim bir yüzle bakıyorum.

— Kalkalım.

— Emredersiniz, ben hesabı gördüm.

Masadan doğruluyoruz... Ben önde, erkekler arkamda, evvelki üç masanın arasından geçerek onların yanına geliyoruz. Seza, Mithat, Avusturyalı kontes ve birkaç kişi oradalar, hepsi beni gürültülü selamlarla karşılıyorlar... Mithat bârid bir tavırla elimi öpüyor.

Ve bir canavar gözüne benzeyen gözlerinde parlayıcı bir bakışı var. Oh, ben Mithat'ı ne çok seviyorum.

— Bu akşam gezmeye çıkmayacağını Mithat Bey'e söyledikten sonra niçin birdenbire fikir değiştirdin?

Sinirli, kuru bir gülüşle:

— Bu gece gezmeye çıkacağımı hiç düşünmemiştim, diyorum. Bu gece düşünmediğim halde bundan daha acayip bir şey yaptım.

— Ne yaptın?

Mithat'ın gözleri içine kati, dik bir nazarla baktıktan sonra Seza'ya cevap veriyorum.

— Nişanlandım.

— Ne?... Ne söyledin?

Sanki orada başka kimse yokmuş gibi Mithat'la hep göz göze bakışıyoruz.

— Evet, diyorum, Mithat beni otelimin kapısında bıraktı, bu saate kadar geçen bu kısa zaman içinde birdenbire nişanlandım. Sabih'in koluna, titreyen, eldivenli elimi koyarak:

— Hâlâ bizi tebrik etmiyorsunuz, diyorum, Sabih de ben de tebrik edilmek istiyoruz.

Rengim çok mu sarardı... Dudaklarımdaki tebessümü muhafaza edebilmek için ne harikulade bir kuvvet sarf ediyorum.

Herkes bizi tebrik ediyor.

Herkes bir söz söylüyor.

Mithat yerinde ve hareketsiz duruyor.

Rengi çok sararmış.

Hiddetten olacak.

Eğer beni sevdiğini bilsem... Beni sevdiği için ızdırap çektiğini bilsem.

— Bana müsaade ediniz, diyorum. Akşam benim için çok mühim bir gece idi... Yorgunum, otele döneceğim... Sabih beni otele kadar götürür ve dönüp sizi bulur. Hepinize hayırlı geceler temenni ederim.

Dudaklarımdaki son tebessümle hemen arkamı dönüyorum, artık perişanlığımı saklamaya kudretim yok. Sendelediğimi gören Sabih kimseye bu halimi göstermemek için hemen koluma giriyor ve kulaklarıma fısıldıyor:

— Teşekkür ederim.

Beraber yürüyoruz.

Onun kolundayım.

Kapı açılıyor.

Serin bir hava.

Elektrik lambaları etrafında küçük kar taneleri dönüyorlar...

Otomobiller ejderha gözleri gibi yanan fenerleriyle asfaltın üzerinden akıp gidiyorlar. Kaldırımlar hâlâ kalabalık.

Kendimi öyle yalnız hissediyorum ki.

Sanki bomboş dünyada yalnız kalmışım.

Paltolarının yakalarını kaldırmış insanlar telaşlı adımlarla ilerliyorlar.

Gece karanlık.

Gece soğuk.

Titriyorum.

Kaldırımında iki üç adım atıp duruyorum.

— Yürümek mi istiyorsunuz?

— Hayır, kuvvetim kalmadı.

Arka arkaya dizili duran kira otomobillerine yaklaşıyor.

Şoföre otelin adresini söylüyor.

Otomobilin kapısını açıyor.

Kürk paltoma biraz daha sarılıyorum.

Çok üşüyorum.

Yanıma oturuyor. Onda, nihayet istediği şeyi almış bir insanın rahatı var.

Kederime hürmet ediyor.

Susuyor.

Otomobil yürüyor.

Artık her şey bitti.

Otomobil beni ondan kaçırıyor.

Gidiyorum.

Onun kadını olmayacağım.

Onu her zaman seveceğim.

Fakat bu aşk beni küçültmeyecek.

Bu aşk beni iğrenç, gülünç, zelil yapmayacak.

Bu mücadelede kalbimi parçaladım.

Haysiyetimi kiskanç bir dikkatle muhafaza ediyorum.

Hayır Mithat, onu sizin zalim, canavar ellerinize veremeyeceğim.

Size verilen şeyleri nasıl çiğnediğinizi gördüm.

Kalbime ne yaptınız?

Hayatıma ne yaptınız?

Otomobil süratle gidiyor.

Kaçıyoruz.

Oh, artık her şey bitti.

Belki ben bu biten şeylerin hasretine tahammül edemeyecek, belki öleceğim.

Fakat!

Fakat kimse... Kimse, bilhassa o... O, beni öldüren derdi bilmeyecek.

Ve işte bu şey son nefesime kadar benim bütün saadetim, bütün muzafferiyetim, bütün tesellim olacak.

Tıpkı Gönül gibi.

Toplumcu gerçekçi romanlarıyla daha yakından tanıdığımız Suat Derviş, bu kez gençlik dönemine ait melankolik bir aşk hikâyesiyle karşımızda. Yurtdışına kadar uzanan bu hikâyenin kahramanları, kendi önyargılarının, çaresizliklerinin, kendilerine dair bilgilerinin ve bilgisizliklerinin kurbanı olarak karanlık bir dünyada sürükleniyorlar.

Döneminde çok daha geniş bir okuyucu çevresine seslenme isteğiyle kaleme alınan *Gönül Gibi*, daha sonraları *Fosforlu Cevriye*'yi yazacak olan Suat Derviş'in romancılığının hangi yollardan geçtiğini göstermesi açısından da önem taşıyor.

www.ithaki.com.tr

facebook.com/ithakiyayin
twitter.com/ithakiyayinlari

İnternet Satış:
www.ilknokta.com

9 786053 755142